מוסף ידיעות אחרונות
כולל זמנים במטבח
סיפור השער: פלומה פיקסו (עמ' 25-26)
יום רביעי, י"ד בתשרי תשמ"ח – 7.10.87

חדש ממגבות ערד:
אולטרה פימה
מגבת החושים
חוש המישוש
המגע המרגש והמלטף
חוש הטעם
הטעם שלך בצבע ובעיצוב
חוש הראיה
השילוב במראה הכללי של האמבטיה
חוש הריח
הריח הרענן והרכות לאחר הכביסה
חוש השמיעה
המחמאות שתשמעי מכולם
החוש השישי
אומר לנו שאת מתחילה להתלהב...
20%
הנחת היכרות
בספטמבר 87
מגבות ערד
מגבות היצוא של ישראל

רחל גלפרב

מסלול אישי

רחל גלפרב: הרבה יותר יפה מאלכסיס

היא גנבה את ההצגה בפתיחה החגיגית של חנותו המאור־אופנתית של גרשון ברם, ברחוב דיזנגוף בת"א. אשה יפהפיה. כששאלו מי היא, ורצו להכירה מקרוב, אמרה: "יש לי בן בגיר". זה לא הרתיע.

מי שמכיר את "שושלת" פסק "הרבה יותר יפה מאלכסיס". מבוגרים יותר זיהו אותה כדוגמנית הצמרת שעליה נכתב: "כשרחל גלפרב עולה על המסלול, היא כמו פסל יווני מהלך".

גרשון ברם שמע עליה. כשראה אותה אמר: "החנות שלך. עשי בה כרצונך". מאותו יום היא המנהלת. משתלבת בצבע השחור השולט במקום. שיערה השחור גולש, עצמות לחייה כמו נחצבו בהזמנה.

כשהתחיל איתה מיליונר אמריקני, סיננה: "וואס האקט הער מיר אין טשאניקן" ומה הוא מקשקש לי בקומקום. האיש כמעט השתבץ. "די רעדט יידיש". כשאמרה לו שהיא צברית, שאל בפליאה: "ואפילו היית בצבא?"

רחל שירתה חלקית בצה"ל ונישאה. היא סירבה להשתתף תחרויות יופי. כשכבר היתה אם לילד, השתכנעה לעלות על המסלול. היא חדלה לדגמן כשהיתה בשיא, העדיפה שיזכרו אותה במיטבה. קמה ונסעה לשנים אחרות לשליחות בצרפת עם בעלה השני, יוסי קידרון (דובר חברת החשמל). מעכשיו, מולכת על אופנת גרשון ברם.

אלי דולגין

פרח הקקטוס

אוהדי כדורגל באנגליה ניסו לטפס על גדר של מגרש כדורגל, עליה מותקן מנגנון הגנה חדשני דמוי קקטוס. הם כמעט 'שופדו', לא יכלו להמשיך. אלי דולגין, סא"ל (במיל.) ומבעלי חברת "יער" – שירותי אבטחה וייעוץ, התרשם מהמקרה והחליט להביא את המערכת כישועה לחושבי ישראל, החוששים מפורצים.

דולגין, בן למשפחת קבלנים תל־אביבית ותיקה (מבעלי קולנוע "בן־יהודה"), בחר אחרי שרותו הצבאי להמשיך בענף הביטחון. באחרונה, תוך כדי שירות מילואים, סיפר למפקדו, איש העסקים אלחנן טננבוים, על מערכת ההגנה המופלאה. טננבוים, יבואן תרופות, החליט להיכנס איתו לשותפות על המוצר כתחליף לשברי זכוכית וגדרות תיל.

"אחת המשימות של ה'קקטוסים' היא לעכב פורצים ולמנוע חדירתם לווילות או למפעלים. הם עשויים צינור בתוך צינור, ועליהם מורכבת מערכת עוקצני הגנה. כאשר מנסה פורץ לאחוז בהם, הם תופסים תנופה ומסתובבים מייד", אומר דולגין, נשוי+3 ובעל עבר ביטחוני של למעלה מ־10 שנים בארץ ובחו"ל.

אלי דולגין. בית ספר באוסטרליה.

דולגין ושותפיו לחברת "יער" (המספקת שרותי אבטחה למוסדות כלכליים גדולים בעולם ומקיימת כיום מגעים להקמת בית־ספר לאבטחה באוסטרליה), הרחיבו את פרוייקט עוקצני ההגנה, והתחילו לייצאו לחו"ל.

אמנון ברנזון

החביבים והבוס

המפיק־זמר אמנון ברנזון חוזר לשיר אחרי 15 שנה. זה קורה אחת לשבוע במסעדת "קרוקודיל" בהרצליה־פיתוח מול הים.

"פעם נכנסתי לשם, ושרתי כך סתם להנאתי. כל הצדדים ראו כי טוב, אז עשינו מזה הרגל", אומר ברנזון, האיש שגילה את שלומית אהרון, יצר את "הכל עובר חביבי" והיה אמרגנם במשך 5 שנים.

יום שישי אחד קפצו חשלושה ל"קרוקודיל" לבקר את אמרגנם לשעבר. תוך דקות אחדות מצאו עצמם נסחפים איתו לשירה, והקהל הצטרף. עמי מנדלמן אמר: "כבר שנים לא שרנו עם מיקרופון אחד, אבל מה לא עושים למען הבוס?"

"לשונות שונות ידעו לספר סיפורים כשהפסקתי לעבוד איתם. זה היה רק בגלל שנסעתי להפיק בארה"ב", מצהיר ברנזון וחוזר לשיר את "חעגרים" בפעם המי־יודע־כמה בהתלהבות ראשונית.

ברנזון מתמוגג מהעובדה שאפילו צעירים בגיל צבא, זוכרים אותו למרות שחלפו 18 שנה מ"הלוך הלכה החבריה", ו־17 שנה מ"השטן ואשת האיכר".

"בהפקות אתה לפעמים מצליח, לפעמים נכשל. פעם ראשונה שאני שר בראש נקי בלי להיות 'בעל־בית'".

ניל טנאנט וקריס לוו: אין להם חנות לחיות מחמד

פט־שופ בויס

לזכר דג הזהב

איזה שם נהדר, "פט שופ בויס" – נערי חנות חיות המחמד. בימים אלה, יצא בהדפסה מקומית אלבומם "אקצ'ולי", עם הלהיטים "זהו חטא" ו"למה זה מגיע לי". לגבי מקורו של השם כבר היו כמה גירסאות. ניל וקריס, המהווים את צמד "נערי חיות המחמד", שוללים את זו הטוענת כי קראו לעצמם על שם חנות חיות בית שבבעלותם.

"אין לנו חנות כזאת. היא שייכת לחברים שלנו. כיוון שאנחנו אוהבים בעלי חיים, בחרנו בשם תואם וכך אני גם מעלה גם את זיכרו של דג הזהב שלי", מספר ניל טנאנט, 33. "פעם היה לי דג זהב, אבל הוא מת כי איזה ידיד רצה להתחכם ונתן לו לשתות ויסקי לתוך האקואריום".

בתצלום נראה ניל בלי כובע הקאובוי שאיפיין אותו. איפה הכובע? "היו לי שניים. אחד מהם העמדתי למכירה פומבית למען ילדים נזקקים. את השני זרק קריס לעבר קהל מעריצים".

יוסי גרבר

חלות לקידוש

יוסי גרבר נסע עם התיאטרון הקאמרי לפסטיבל אדינבורו וחזר עמוס חוויות; כשהמסקנה העולה מכולן היא עד כמה העולם קטן. הוא פגש שם חברים ללימודים מהאקדמיה המלכותית לדרמה בלונדון, בה למד לפני כ־30 שנה. ביניהם היה נייג'ל הות'ורן ("כן, אדוני השר"), שביקר לפני חודשים אחדים בארץ.

"באדינבורו קיויתי שיתנו לי מנוחה עם הקרחת. חשבתי ששם לא יזהו אותי. התקוות נגוזו מיד. 'הנה הולך המלך של סיאמו' צעקו אחרי ברחוב, ועוד בעברית", מספר גרבר.

למחרת הוזמן לסיור קצר במפעלי הוויסקי "גלן מוראנג'י". מספר גרבר: "אחד מבעלי גלן מוראנג'י, הנראה כסקוטי לכל דבר, פנה אלי בעברית. 'יש לי בת בקיבוץ'. כשהתקשה בעברית עברנו ליידיש. עולם קטן. יהודים יש בכל מקום".

ההיכרות המקרית עם אותו יהודי, הביאה לתיאטרון ישועה קטנה. בהצגת "קידוש" צריך חלות. הבטיחו שבאדינבורו יש מאפיה יהודית. כשנסעו לשם הסתבר שאזל המלאי. ביקורו של התיאטרון מישראל הגביר את צריכת החלות בקרב הקהילה המקומית המונה כאלף נפש.

יוסי גרבר עם יוסי קיוסו, מנהל האגף לתרבות בעיריית ת"א: הנה מלך, סיאם

מי הציל את המצב? הבעלים של גלן מוראנג'י. הוא נזכר שיש עוד מאפיה יהודית מחוץ לאדינבורו, וההצגה נמשכה, כולל חלות.

תחיה דנון

מדונה

לפני כשבועיים הסתיימו צילומי הסרט "אל עצמי", בבימויו של תמיר פאול (על־פי ספרה של גלילה רון־פדר). באחת הסצנות האחרונות משחקת תחיה דנון אם אחרי לידה. לשם האותנטיות, דישנו את חזייתה ואת בטנה בתוספות של צמר גפן.

"הביאו לי תינוק בן חודשיים. כמה פעמים ניסו לצלם והתינוק בכה. ניסיתי להרגיע אותו. כשחדל לבכות התחילו לצלם ואז – 'קאטו'. מה קרה עכשיו? 'רואים משהו מוזר בפריים', אמר הבימאי והצלם צעק אלי: 'תראי מה הוא עושה לך!'", סיפרה תחיה דנון במסיבה לסיום צילומי הסרט, במסעדת "הגוזוטרה" הצופה אל ימה של ת"א.

"אני מסתכלת על התינוק ורואה שהוא משחק לי עם צמר הגפן שריפד את החזיה שלי. הצמר גפן אמנם הרגיע אותו, אבל כך גם רוקן לי את השד השמאלי, שהיה אמור להיות גדול ונפוח, ואפילו התחיל לנגוס בו".

תחיה דנון: לפתע, התינוק נרגע

רפי הוכמן

אילת־ת"א־אילת

רפי הוכמן עם חלי גולדברג וליאת רון: שעור ביחסי ציבור

בין פוחלצי דגים הסתובבו מלצריות לבושות בחליפות צלילה עם שנורקל, כשמסביבן קהל רב שצפה בהתלהבות בתצוגת האופנה שאירגנה שלוה בן־גל לרגל פתיחת מועדון "אקואריום" במלון נפטון, אילת. רפי הוכמן, ראש העיר אילת, חי את עירו 24 שעות ביממה. צעיר ונמרץ, נתן אישור למועדון הלילה החדש, אבל נראה נבוך בין סוללת היפות שייבאה' שלוה בן־גל מת"א. לא מקצועני בלהצטלם עם דוגמניות. משפיל מבט, קצת במבוכה.

הדוגמניות של שלוה בן־גל הציגו בגדי ים וגם את יצירותיה של בילי היימן. כמה מהאורחות האילתיות בפתיחה היו כמשתאות. הן כבר היו לבושות באותם דגמים. כמה מהן, עבות בשר, התפקעו בתוך שמלותיה הצרות של היימן אבל לבשו אותן בכוח, כמו הסבתא ב"ימי הרדיו", שמתעקשת שהסבא יעזור לה להיסגר במחוך שלה.

מלון נפטון עם מנכ"ל חדש (ריקו רוזנטל) וסמנכ"ל חדש וצעיר מאוד (צפריר גינזבורג, רק בן 27), החליט להתלבש על אילת ולרענן אותה. הוכמן שש לכל יוזמה. רוצה לגשר על המרחקים. במלון נפטון מתכוונים לפתוח חוף רחצה פרטי, עם מסעדה ורחבת ריקודים על החול. לא מככר חנכו את ה"חוה", מסעדה צימחונית. הכל טריי־טרי. אפילו הלחם נאפה במקום והתפריט משתנה מדי יום. אפילו בת"א עדיין אין כמותה.

משמאל לימין: עמליה בידרמן עם ליאון קופלר ואירית שטראוס, אשתו – שניהם פעילים בארגון

עמליה בידרמן ורחל דיין

בחוג הסילון

*

ארגון "הזדמנות שווה" מטפל בבעיות של ילדים בגיל הרך. בשבוע שעבר, ערכו ארוחת ערב חגיגית כהתרמה. לפני חודשים אחדים נסעה מייסדת ומנהלת הארגון, עמליה בידרמן, עם רחל דיין, יושבת ראש קרן "הזדמנות שווה" להתרים באמריקה. הן פנו בשנית למיליונר ג'פרי שטיינר, שתרם ל"הזדמנות שווה" את ערב הגאלה במועדון של "רז'ין" בשנה שעברה. שטיינר אמר שהוא מאוד עסוק אבל ישמח להיפגש עם רחל דיין ועמליה בידרמן ב...טיסה. הוא הזמין אותן לטוס איתו מניו־יורק לפאריז ולשוחח על הנושא תוך כדי טיסה. דיין ובידרמן הודו לו מקרב לב, אבל דחו את ההזמנה. שטיינר היה מופתע, לא רגיל לסרוב כזה. כדי לא להעליב את התורם היהודי החם, הסבירו לו את סיבת הסרוב. "אמנם קבענו פגישה בפאריז מחר, אבל אתה טס בבוקר ולנו יש גם פגישת צהריים עם מונה (שמעונה) ריקליס (בתו של משולם), בענייני 'הזדמנות שווה', כמובן".

גם הפגישה עם ריקליס נשאה פרי. סיפורה של "הזדמנות שווה" נפל על אוזניים מאוד קשובות. המיליונרית מונה ריקליס "עושה רוקטוראט בדיוק בתחום שבו מתמחה הארגון הישראלי", סיפרה עמליה בידרמן לאחר ארוחת הערב שנערכה במלון קרלטון ת"א (אירוח למופת), אותה תרם הקבלן שלום־בלושטיין, העסוק כיום בבניית מלון דירות "לב אילת".

ג'קי פריגל

קונסול של כבוד

ג'קי פריגל: 32 שנה באילת, בינתיים

"יש אנשים שאוספים בולים ויש אנשים שאוספים פרפרים. אני אוסף...קונסוליות", אמר ג'קי פריגל, המכהן כקונסול כבוד של 5 ארצות באילת, בפתיחה החגיגית של מועדון "אקואריום" במלון נפטון באילת, בשבוע שעבר.

"לאסוף קונסוליות זו מחלה מדבקת", הצהיר פריגל, מורה לתיירות במקצועו, יליד הולנד, שהגיע ארצה כמתנדב במלחמת השחרור. "אחר־כך חיפשתי מפעל חלוצי אחר. בהתחלה הלכתי לקיבוץ. לפני 32 שנים הגעתי לאילת. אני אפילו עלול להישאר כאן", הוא מוסיף בחוש ההומור האופייני לו.

"המחלה המידבקת התחילה מכהונת קונסול כבוד של שבדיה באילת. אחר־כך אמרו: אם אתה כבר קונסול כבוד של שבדיה, איך לא תהיה קונסול של הארץ שבה נולדת? אז קיבלתי את הולנד. יום אחד היו בעיות עם אורחים דניים באילת והשגריר נכנס ללחץ. נהייתי קונסול כבוד של דנמרק. ראו הנורבגים ואמרו: מה שהדנים עושים, גם אנחנו יכולים לעשות. כך נהייתי קונסול כבוד של 5 ארצות".

"כל יום אני מבקר את 'הקליינטים' שלי אבל בלי להרוויח כסף", מספר פריגל, נשוי+2, "אם אזרח של אחת מאותן הארצות שובר רגל, או אז חוזר חולה מסיני, אני דואג לו. מדינת ישראל היא מלון יקר לתיירים חולים, אז אני צריך לסדר את ענייני הביטוח. עבודה לא חסרה, גם לקונסול כבוד".

ברברה סטרייסנד

פחד קהל

"לפעמים אנחנו שוכחים את חשיבותו של הקול, הקול האחר", אומרת ברברה סטרייסנד. זהו המוטו של אלבומה החדש "קול אחר" (או "קול יחיד") היוצא לשוק בהדפסה מקומית בימים אלה (סי.בי.אס), הוא הוקלט בביתה שבקליפורניה, בפני 500 מוזמנים אישיים של סטרייסנד, שהתגברה לערב אחד על פחד הקהל ממנו היא סובלת שנים רבות.

מאחורי המוטו הזה עומדת אותה אימת קהל. זה 20 שנה שלא הקליטה אלבום חי. הפחד מקהל מנע ממנה להופיע במשך 7 שנים. לפני שנה, נאותה לשיר בפני קהל, אבל רק קהל שהיא מכירה ובביתה.

בעקבות ההקלטה החיה של "קול אחר", החליטה לנסות ולהתגבר על פחדה. מטפלי שכבר ניסתה במה דרכים ולא הצליחה. באחרונה פנתה אל מהפנט, אותו היא פוקדת כיום בקביעות. יש אומרים שעדיין לא הגיעה לתוצאה הרצויה.

מעבר להיגיון

איש לא נתן לו סיכוי לחיות • שני כדורים שחדרו לראשו במלחמת־יום־הכיפורים עשו אותו לצמח • בדרך נס, שב לחיים • דיבורו חזר אליו. מרותק לכיסא־גלגלים, רק יד אחת פועלת • נישא לפנינה • בעבר, גר בימית ופונה • כיום מתגורר בנווה־דקלים שברצועת עזה. כאן חגגו לו בר־מצוה. 13 שנה לחזרתו לחיים • הרופאים שהוזמנו לא האמינו: אתה באמת חי?! • מנשה מזרחי, בוגר ישיבה עדיין לא אמר את המלה האחרונה בנושא האתגרים

מאת אלי חליפה
צילומים: קלוד אפללו

מנשה מזרחי בבית: כששלח הקלטה של פרשת השבוע לרופאיו, חשבו שמדובר בהלצה. „לא ייתכן", התפלאו, „אתה מדבר, מתפקד וחי?"

במלחמת־יום־הכיפורים נקבע כי מנשה מזרחי בן־חיים, מת. שני כדורים חדרו לראשו. הוריו הגיעו לזהות את גופתו. אחר־כך זכו וחזו בנס רפואי. מנשה הצליח לשרוד. זמן ממושך היה צמח. כשהתעורר נפגע הזכרון שלו, גופו שותק ואף לדבר לא הצליח. במשך השנים הדהים בכמה ניסים רפואיים נוספים. דיבורו חזר אליו.

למרות נכותו הקשה, נשא לאשה את פנינה. מהרגע הראשון שראתה אותו התאהבה בו. מרותק לכיסא־גלגלים, עם יד אחת שמתפקדת, הוא ממשיך להיאבק על עקרונות. היה מאחרוני מפוני ימית, עובר מהתנחלות אחת לשניה. כיום גר בנווה־דקלים שברצועת עזה. רעייתו פנינה אומרת: „כולם מסתכלים עלינו. חושבים שהוא המיסכן ואני החזקה. זה בדיוק להיפך. הוא החזק והמוביל מבין שנינו. התאהבתי בעוצמה הנפשית שלו שלא יודעת גבולות".

כשקם היישוב נווה־דקלים, בסביבה ערבית דחוסה, חשבו כי המקום מיועד לצעירים חסונים. היישוב מרוחק מערי הסביבה, אפילו רופא כללי אין שם עד היום.

מנשה הקים את הצעירים שהגיעו למקום. ברגע שנסללו השבילים ביישוב, הוא דהר עם קלנועית ממקום למקום.

השנה חגגו לו ביישוב בר־מיצווה. 13 שנה לחזרתו לחיים. הוא שלח הקלטה של פרשת השבוע לרופאיו בבית לוינשטיין. שם חשבו שמדובר בהלצה. „לא ייתכן", השיבו למנשה. „אתה מדבר, מתפקד וחי?"

כשהגענו לביתו חשבנו כי נמצא אותו בתחילת היישוב, במקום קרוב. „תמשיכו ישר־ישר עד שתראו חולות ושאי־אפשר להמשיך יותר. שם גרים חיים ופנינה", הסביר לנו אחד התושבים.

„הייתי מוכנה לוותר על כל זה למענו", אומרת פנינה. „מסוכן בשבילו לחיות במקומות כאלה. אבל הוא לא הסכים למקום אחר. לתל־אביב הם מתקרבים רק לשם צרכים רפואיים. תמיד הוא רצה לעשות את הדברים שמעבר להיגיון. 11 חודש לפני פינוי ימית החליט לגור שם. פחדתי. מצב בריאותו היה אז רופף מאוד, אבל הוא בשלו. רצה לחזק את התושבים במאבקם. לא לוותר. פונה עם האחרונים. היה לי חשש שזה יסתיים באסון. אני חושבת שכאשר גופו נפגע, הכוח עבר לנפש.

„אני זוכרת את הפעם הראשונה שראיתי אותו. הוא היה בכיסא־גלגלים. רק יד ימין פעלה אצלו. דיבורו היה מאוד קטוע. מהרגע הראשון היתה לי תחושה פנימית שזה האיש שאני רוצה לחיות איתו. מיד נוצרה בינינו כימיה. הוא קורא לזה נס. כמו שאר הניסים שקרו לו".

מנשה מרבה לחייך. הוא פותח ספר תורה ואומר לנו: „צריך רצון חזק. בעצם יותר מחזק. צריך לנסות כל הזמן להשתפר. אסור לפחד מדברים שנראים מעבר להגיון. צריך לשאוף אליהם. זה לא נכון שצריך רק להתפלל לאלוהים. התפללתי. אני לא אשתפר בהוקוס־פוקוס. אחרי שאנסה ואעשה הכל, אולי השם יוכל לעזור לי. יש הרבה דוגמאות לדברים האלה בתורה. קראתי וחשבתי על כל ה'נסים' האלה. זה מה שנתן לי את הרצון העז לעשות דברים בלי לבכות על מר גורלי".

סיפורו מתחיל בסיירת שקד. מנשה, בחור דתי שלמד בישיבה בפתח־תקוה. שלא כמקובל הוא לא מצטרף למסלול ישיבות ההסדר כמו חבריו. הוא מתגייס ישר לצבא. חשב על קריירה צבאית.

מה אמרו החברים?

„החיים שלי בידי. רק אני אקבע מה יהיה בהם. רציתי להיות מפקד סיירת. רציתי תפקידים מיוחדים. הם הלכו במסלול המפוצל של לימודים ושנה צבא. אני ראיתי את הישיבה כדבר אחר לגמרי. לדעתי הישיבה צריכה להכין את האדם לקראת הצבא. לבנות ולחזק את נפשו כדי שלא ייגרמו לו משברים בשרות. הישיבה לא צריכה להוות נתק בין השניים".

במלחמת־יום־הכיפורים נפל בגורלו להשתתף באחד הקרבות המרים ביותר שידע צה"ל. הוא הוצב בסיני. הסיירת שלהם היתה צריכה לחצות את התעלה ממקום שגם המצרים וצה"ל לא הצליחו. אזור הביצות.

מנשה: „הלכנו בשני טורים. עלינו על אזור חולי ישר מאוד. המצרים היו שם בכוחות גדולים. הם פתחו באש. זה היה ממש טבח. רבים נהרגו. מיד שכבנו על החול. מי שהרים ראש קיבל כדור".

מנשה חוטף שני כדורים בראשו. מי שנותר בחיים נשאר שוכב. אי־אפשר היה להגיע לפצועים או לזוז. חיכו עד רדת החשיכה. חובש שבדק אותו הבחין שאין לו דופק. כשראה את ראשו הפגוע היה משוכנע בוודאות כי מנשה מת.

את הפצועים פינו ראשונים כדי שיהיה להם סיכוי להינצל. מנשה ממתין מחוסר הכרה עם החללים. חברו רואה אותו ומתחיל לבכות ולחבק את גופו. הוא נוגע בגופו של מנשה, ומרגיש שהוא עדיין חי. מנשה מוטס לתל־השומר. שני כדורים בראשו, איבוד דם רב. הוריו מוזעקים כדי לזהות אותו. „אין לו סיכוי", אמרו להם הרופאים. „נוציא רק את הכדורים מראשו. אין מה לעשות יותר".

מנשה ממשיך לשרוד אחרי הניתוח כצמח. חודשים ארוכים שכב בבית־החולים. כשהתעורר, גופו היה משותק. לא יכול לדבר.

מנשה: „קלטתי את מה שאומרים בסביבה. ניסיתי בכל כוחי להראות להם שאני שומע ומבין. הם דיברו סביבי, חשבו שאני מנותק מהחיים. זה כל־כך מתסכל. כל־כך רציתי וניסיתי. כל הזמן. יום אחד הם דיברו על החלום שלי לטייל אל הסלע האדום. איכשהו, פתאום הצלחתי לכווץ את השרירים בפה ולשרוק בשקט את השיר על הסלע האדום. הם נדהמו. סוף־סוף הבינו שאני מבין ושלט. כבר לא צמח.

אך ההתעוררות היתה הרבה יותר מסובכת ממה שהוא חשב. הוא שכח כיצד נראות האותיות בעברית. את השפות הערבית והאנגלית שבהן שלט, שכח כליל. כושר דיבורו אבד.

בבית לוינשטיין, מצבו מתחיל לאט לאט להשתפר. במחלקת הדיבור מצליחים לאחר הרבה התמדה ועקשנות להחזיר אליו את היכולת החלקית לדבר. כיום, 14 שנה לאחר הפציעה, הוא מדבר עם גימגום קל. אבל המישפטים כבר זורמים אצלו.

עם האשה פנינה: זוכרת את הפעם הראשונה שראיתי אותו. כיסא־גלגלים. רק יד ימין פעלה. מיד חשתי שאני רוצה לחיות איתו

ארבע שנים אורכת ההתקדמות שלו. לפתע חלה נסיגה מדאיגה במצבו. שוב אושפז. בבית־החולים מגלים כי נותרו בראשו שלושה רסיסים. את הרסיסים השאירו, כי הרופאים לא רצו להסתכן ולהוציא אותם. למעשה חי מנשה תחת איום שמלווה אותו כל הזמן. תזוזה של רסיס בתוך הראש עלולה להיות קטלנית עבורו. אך מנשה העדיף להביט קדימה. הוא לא התפלל שהרסיסים לא יכניעו אותו. הוא רצה אשה לחיות עימה.

על איזו אשה חשבת?

„רציתי אשה טובה. מיוחדת. לא חשבתי לחלוק את חיי רק עם מי שתסכים לכך. זה נשמע לא הגיוני. מה פתאום במצבי לחשוב על זה ולעשות העדפות? אבל רציתי. גם בבית לוינשטיין לא עיכלו כאשר דיברתי. זה היה נס. עצם העובדה שאני חי זה נס. נס זה לא דבר מהשמיים. זה נמצא בתוך האדם עצמו. כשהתחתנתי ראיתי בזה נס מיוחד, הגדול מכולם".

לפני תשע שנים פגשה בו פנינה אצל חברים. פגישה ששינתה את חייה.

לא חששת מההתמודדות הקשה שנטלת על עצמך?

„חיים הם התמודדויות. מי שלא מוכן להתמודד, אוי לו. הרבה הזהירו אותי. אמרו לי שיהיה קשה. אני ראיתי את מה שמעבר לחיצוניות, את האדם שבתוכו. הרוח שלו. לזה אין אח ורע. אלה הדברים שצריך לראות לפני שמחליטים עם מי לחלק את החיים".

עבור משרד־הביטחון פנינה ומנשה הם כאב־ראש לא קטן. דואגים לשפץ דירת נכה, שתתאים לצרכיו היום־יומיים. למנשה ופנינה אין עד היום בית קבוע. על־פי האידיאלים שלהם, חבל עזה איננו תחנה אחרונה. הם מתכננים לעבור משם כדי לחזק יישובים אחרים. משרד־הביטחון אחריהם. מדירה לדירה.

מדוע אתה ממשיך לרוץ ולהגשים עקרונות שיכולים להיות על־חשבון מה שנותר מבריאותך?

– „לא צריך להיות קשר בין הגבלה גופנית והגשמת דברים שאני רוצה בהם. לתת למיגבלות הפיזיות להכניע אותי? לעולם לא! בימית נשארתי עם האחרונים. עשיתי כל מה שיכולתי. אם הייתי נוהג אחרת לא הייתי שלם עם עצמי כל חיי. השאלה היא אם אני חי. אם כן עלי לעשות דברים ולהגשים חלומות ושאיפות. אין טעם לשבת ולחכות למוות".

את מסע הדילוגים שלהם בארץ הם מתחילים בגוש עציון, ביישוב אלון־שבות. אחר־כך עברו לקרומים. כשקם גוש קטיף הם היו הראשונים. תחילה גרו בנצר חזני. נווה־דקלים כבר תוכנן. הם נרשמו מיד. לפני שהגיעו לנווה־דקלים חלה נסיגה חמורה במצבו. הוא מנסה כל דבר. לבסוף עבר לרפואה טבעונית.

פנינה: „משרד־הבטחון לא מכיר בטיפולים האלה. הרפואה הטבעונית לא קיבלה אישור ממלכתי. את כל הטיפולים עלינו לשלם מכיסנו. זה השאיר אותו באותו מצב. היה לו פעם נמק רציני. את הטיפול עשינו בעזרת הרפואה הטבעונית".

הוא גם הולך לפיזיותרפיסטים ברחבי הארץ. מנסה התעמלויות שונות כמו התעמלות לשרירי הפה ועוד.

חייה של פנינה נסובים סביבו. היא נוהגת ברכב, וצמודה אליו כל הזמן. עשתה ויתור גדול למען חייו. למעשה חיה למענו.

לא החמצת הגשמה עצמית?

– „כשאני מביטה לאחור אני לא מצטערת. אני עושה חשבון־נפש. לחיות איתו זאת זכות גדולה. עשינו הרבה דברים יחד. לא ישבנו רק בבית. היו מקרים שחשבתי שבוודאי אנו לא נעשה כמו אחרים בגלל מיגבלתו. תמיד הוא הפתיע ברצון החזק שלו. הוא לא כמו כולם. הוא ראשון".

אל המטרה: לתושבים בנווה־דקלים אקדחים צמודים. מנשה לא ויתר. למד לפרוק, לטעון ולירות ביד אחת

בבקרים נוהג מנשה ללמוד בישיבת „ימית". הוא גם לומד שוב את השפות ששכח, ערבית ואנגלית.

בחיי היום־יום הוא מתעקש לעשות דברים בעצמו. מתלבש ביד אחת גם אם הדבר אורך זמן רב מאוד. בנווה־דקלים מחזיקים התושבים אקדחים צמודים. מנשה לא ויתר. גם הוא בא ללמוד לירות במטווח. ניסו לשכנעו לוותר. לא השתכנע. למד לפרוק ולטעון אקדח ביד אחת.

מנשה: „אשתי הלכה ללמוד לירות. אם היא יכולה – גם אני. שני בחורים יוצאי יחידה ללוחמה בטרור לימדו אותי לעשות את הכל בעזרת יד אחת. צריך להתאמן על זה הרבה. בסוף הפתעתי אותם. את הכדורים יריתי למרכז המטרה. בודדים פה הצליחו לירות כמוני".

החיים ברצועת עזה החזירו אותך אל הנשק. בתוכך, זה לא הפריע לך?

– מנשה: „באמת חלפו הרבה שנים. אבל אין ברירה. זאת הארץ שלנו, כך אני מאמין. תפקידי לגור כאן ויש שתפקידם לסלק אותנו. אני לא שונא את הערבים. יותר מזה. אם אני אפגוש את האיש שירה בי, לא ארגיש שנאה כלפיו. הוא עשה את תפקידו. זה יכול היה להיות גם להיפך. אני חי ברצועה לכן עלי להתגונן. אומנם יש ערבים שחיים איתנו כאן בשכנות טובה, אבל גם מחבלים לא חסרים פה. בינתיים יריתי במטרות. כל עוד זה כך, אפשר ליהנות מזה כמו ספורט".

מהן התוכניות שלכם בעתיד?

– פנינה: עכשיו יש מאבקים על דמותה של ארץ־ישראל. בדברים האלה מנשה רוצה להמשיך להיות חלוץ. אני יודעת שנעבור לעוד מקומות. מצבו של מנשה עולה ויורד. אני מקווה שהכוח הנפשי שבו, יאפשר לו להמשיך ולחיות כמו שהוא רוצה ולא כמו שתכתיב לו הפציעה.

– מנשה: יש לי עוד הרבה נושאים שאני רוצה ללמוד. נראה איזה אתגרים יביא לנו הגורל.

חברים אומרים שהם לא יתפלאו לראות אותך יום אחד רץ בסיירת מובחרת?

– פנינה: גם אני לא אתפלא. אחרי כל־כך הרבה ניסים שהצליח להגשים הכל ייתכן אצלו. ההיגיון, מחוץ לתמונה פה.

יום רביעי, י"ד בתשרי תשמ"ח – 7.10.87

תשאלו את ג'קסון

המוכתר של חיי הלילה בירושלים הוא ג'קסון: קאובוי, רקדן, זמר, מוסכניק ● יש חיים אחרי הגראז' וג'קסון בולע אותם בגדול. בכל מקום עושים לו כבוד ● הצעת פשרה לירושלמים המתעוררים: לצאת ביום חמישי, לנוח בששי ● ערב עם ג'קסון הוא גם מדריך לירושלמי שוחר הבילויים, שרצה אבל לא ידע את מי לשאול

מאת אבישי צומבר

תצלומים: יחיעם גל, י.פ.פ.א

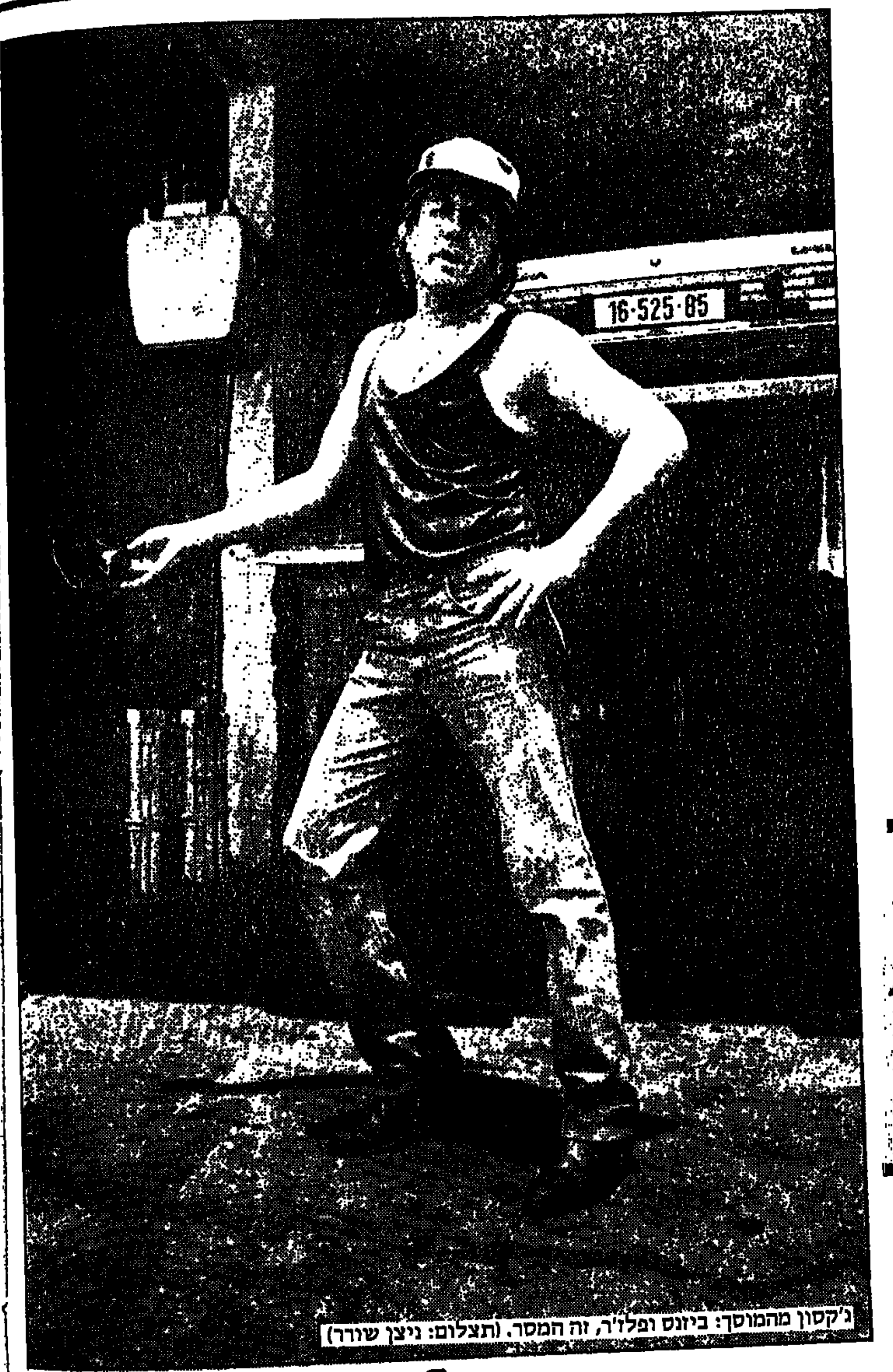

ג'קסון מהמוסך: ביזנס ופלז'ר, זה המסר. (תצלום: ניצן שורר)

אולדסמוביל לבנה עם גג פתוח. מגפי בוקרים, עור שזוף, סרט על המצח וסרט על היד. השם המלא: ג'קסון סיסו צור. דמות ירושלמית: רקדן וותיק, זמר וותיק. הרקורד שלו כולל 25 שנות עינטוז מקומי רב־מועדוני, כל־סגנוני: פסאדובלה, טוויסט, טאנגו, דיסקו, סטפס, רוק, הורה, גם הורה. הוא רוקד לבדו, הוא רוקד עם כולן. אוהבים אותו.

צור בן 38, לא ילד. מוניטין לא בונים בלילה. בלילות הוא רקדן פלוס זמר מועדונים/ברים/מסעדות – בהתנדבות. בבקרים, בעל עסק לסיכה ולרחיצת מכוניות, ביציאה מירושלים לתל אביב.

סיסו, אישיות רבת גיוונים כמו־עממיים, בתוספת זהב על הידיים, על הצוואר. קשיחות חיצונית של כאילו ולב של זהב מבפנים; אופטימיות מחלכת, מידבקת, טמפרמנט שלא נגמר, מלה טובה, מרככת, לכל אחד. להלן כל סיפור מלכות הלילה הירושלמית־ג'קסונית, מרחובות העיר עד למעמד המכובד כ'טופ' החברתי מקומי; מוכתר העיר.

„כולם מכירים אותי בירושלים, אבל גם בתל אביב ובנתניה", הוא יבטיח לי אחר כך. החיים על פי ג'קסון צור. הסיפור המלא.

■■■

„שיהיה ברור, קודם כל אני איש עבודה. מזיע. אחר כך הולך לרקוד, לעשות לאנשים טוב על הלב. זה אני. הכל התחיל לפני 25 שנה". הוא מדבר ובינתיים רומז לבעל הקפה שממהר להתייצב ולקחת תמונה שהוא עושה

[illegible]

עבורי, עבורו, ועבור החברה הצמודה בשלוש שנים אחרונות, רימונה.

„אז בוא תשמע קודם קצת על העבודה. אני מאמין במגע. חי עם קליינטים, בא בבוקר, בודק שאין, חס וחלילה, מסטן חבילה בשטח ואז מתחילה העבודה, אחרי שהגיעו הפועלים. סיכה ורחיצה. זה אני יודע הכי טוב. מאמין בבריקה אמיתית, לנסוע עם הרכב ולשמוע אותו. פעם שנייה קיבלתי השנה את אות ה„עסק הנבחר".

„קליינטים? כולם אנשים חשובים. משרדי ממשלה, המשטרה, הרדיו, הטלוויזיה. עשר אחוז הנחה לאנשי צבא אני נותן; בשבע מגיע, בארבע גומר. הולך שעתיים לישון ויורד העירה. לא אוהב את הבית. מקלחת, שינה והולכים להחליף אוויר במדרחוב.

„גם בשביל ייעוץ באים אלי. אני יכול להמליץ על הכל: מקום בילוי, מסעדה טובה, ספורט, דיסקוטק. יש גם נשים, הרבה מגיעות. יש יפות, יש פחות. אני קוסמטיקאי ומסג'יסט. יודע מה זאת אשה ואיזה טיפול צריכה. לאחת המלצתי להוריד את השפם שלה עם חוט. אחרת מקבלת אצלי ויאשה מתאימה. נשים זה העם הכי טוב בעולם. רק צריך לדעת איך להתנהג איתן, מטבען כולן בוגרניות".

תחנת הדלק של ג'קסון ממוקמת ביציאה מהעיר, בכביש המהיר, ויש כאן סמליות. רוצה לבלוע את הנהירה החוצה, מת על ירושלים: „בוא איתי לסיבוב בעיר ותראה כמה מקומות בילוי יש לנו כאן. בעיר הזאת יש חיי לילה סוערים, מגוונים. יש איפה לאכול, לרקוד, לבלות, לקבל יחס, לשתות – הכל. לכולם, לכל הגילים, לכל השכבות. חוץ מיום ששי. פעם הייתי יוצא בששי בלילה. היום לא. משתדל לא. לא צריך את זה. בעצם יש ברת תשובה לכל דבר, מה שאין בחילוניות. ואני חילוני. לא מגדיר את עצמי חוזר בתשובה, אבל תמצא אצלי המון כבוד למסורת, לאבא, למשפחה, לחינוך יהודי. שומר כשרות. תמיד עם אבא בבית ביום שישי. עושה קידוש, שר שירים, מדבר עם אבא פוליטיקה, לא עושה מסיבות יום שישי. אם לאלוקים זה טוב, אז גם לי מגיעה מנוחה".

אבל בין ששי לששי יש חיים אחרי הגראז' וג'קסון לוקח אותם בגדול. בארבע אחרי הצהריים, הוא מניח את הליפטים להרמת הג'יפ, את אקרחי תלחץ, מכונת הפוליש, הברגים, הפלאטפורמות והולך להתקלח. ימות העולם, ג'קסון הולך לחיות. נגמר הביזנס, מתחיל הפלז'ר. מה שהתחיל אצלו בערך ב־1960, נמשך עד היום.

אז היה מועדון דיסקו אחד, „בכחוס", ועוד איזה פאב פינתי ירושלמי. היום כבר יש איפה להריץ את הרגליים. שבע בערב. ג'קסון זורק על עצמו איזו טריק פרחוני, ג'ינס צמוד וסרט על המצח, וגם מגפיים, ציור חובה. „בלי הסרט אני נופל. מרגיש נכה", הוא אומר ויורד דאון־טאון רחוב יפו. סיבוב השטח מתחיל ויגמר אולי רק בשעות הבוקר שאחרי.

הערב שלי עם ג'קסון הוא גם מדריך לירושלמי שוחר הבילויים הקטנים, שרצה ולא ידע את מי לשאול.

■■■

מתחילים במסעדה ירושלמית כמעט חדשה, במעלה המדרחוב. ג'קסון מרבין ארוחה טובה; הבעלים נותנים לו כבוד, פותחים שולחן. ג'קסון לוקח את הכבוד בטאקט, עם הרבה נסיון.

אנחנו ממשיכים. ג'קסון מוליך רכב; לוקח אותי בלאנצ'יה הסולידית שלו, שנייה מתוך שלוש מכוניות שהוא מחזיק. מחנה את הרכב אצל הג'ינג'י בחניון שליד המדרחוב הירושלמי. מג'קסון לא גובים אגורה. מעביר סמול טוק עם כולם, מחליט על ההתמקמות ללילה הקרוב.

„אני רוצה לדעת משהו מחוג זה, אז אני כאן. מחוג אחר, אז אני שם", הוא מוסר לי איך נופלות אצלו ההחלטות. „בקפה אני מתרשם, מקבל דו"ח, איך עבר הלילה הקודם בעיר במקומות בהם לא הייתי. מי נהנה, איפה נהנו, איפה לא, ואז מדווח לבעלי העסקים איך ומה לספר".

קמים ללכת. לחיצות ידיים עם הבעלים, עוצמה מקומית. זזים למקום הבא, לברוק מה העניינים אצל הילדים. ה„ילדים", אצל ג'קסון, זה מועדון „אמדיאוס". מוסיקת כסאח, עשן צבעוני סמיך, קרני לייזר. הילדים קופצים עם הקצב. הרבה שיער צבוע, פאייטים, זיעה. ג'קסון לא מתברל. כפול מגילם, אבל מה זה משנה. הוא איתם, ראש אחר, צעיר. שלוש יפהפיות נצמדות אליו וכולם רוקדים יחד.

„אני מבסוט מהחבר'ה האלה שיודעים להחזיר את החיים למקומות מתים. הרבה באים לראות אותי רוקד ושר. אין לך בעל מועדון בעיר שלא ירצה שאשב אצלו קצת, בשביל השם הטוב שלו".

ממשיכים למועדון „רספוטין", על דרך חברון. שטיח אדום, כיסאות עץ מאסיבים, בר יפה. אין צפיפות. ג'קסון נותן את הכניסה המסורתית שלו: אהלן, כמה מילים והלאה, ליעד הבא – פיאנו־בר ה„חאן": כמה מילים עם הבחור שעל הפסנתר, לוקח מיקרופון ונותן את הקטעים שלו: שר איטלקית, שמאליץ, נהנה להוריד דמעות לאנשים. „רגשן, יענו, אבל לא אהבל. מת על מוסיקה מזרחית. מחזיק מאביהו מדינה. הבנאדם הזה אותנטי ואת זה אני אוהב. אביהו גם נכנס לרת וזה יפה: כותב 'אל תשליכנו לעת זיקנה'".

■■■

מלון דיפלומט, ירושלים. מסורת של יום חמישי. „מקום גדול, קלאסי. יש בריכה, יש חנייה. לא, אני לא שותה חריף. כך אני נראה לך, עיוני? אחד ששותה? לא אני".

משם – לשכונת נחלת שבעה, מועדון „לאלו". ג'קסון על רחבת הריקודים. רוקד לבדו, זורק רגל, יד. מבסוט מעצמו. מבסוטים ממנו. מסביב חיילי או"ם, צעירים מקומיים. זה מזכיר לו את התקופה האמריקנית שלו. עברו עשר שנים מאז גלה מרצון לארה"ב. הוא מספר לי על זה בדרך ל„הילטון", עוד דיסקוטק בית־מלוני, עם רחבת ריקוד מצופת שיש בוהק. ג'קסון מעניק למקום את מכסת המקסימום: 20 דקות בממוצע.

„אשה"? – אני שואל. „לא, אני לא נשוי", אומר ג'קסון. „יש לי חברה טובה, רימונה. מזל אריה. חזקה, מבינה. היא רק בת 23. נשים זה עם הכי טוב בעולם. צריך רק לדעת להיזהר, לא להתבלבל, בגידות, כל הדווין".

ג'קסון היה נשוי בעבר. „פעם אחת יותר מדי. ב־1970 התחתנתי בדיסקוטק בכחוס. שתי בנות יש לי מהעניין, שרון ודאנה, יפהפיות. בנות 16 ו־13. מעדיפות לחיות עם אמא בניו־יורק. כל שנה, חודשיים, הן מגיעות הנה, או אני נוסע שמה. התגרשנו, כי האשה רצתה אמריקה ואני לחזור. הסיפור הזה נגמר ב־1983. עולם האהבה, על פי ג'קסון.

בדרך למקום אחר, ג'קסון מגולל את סיפור הביוגרפיה האישית: נולד ב־1949, במחנה פליטים במרסיי. אמו רצתה ללדת בארץ, אבל הוא יצא קודם. חחורים היו בדרך לישראל, מפס שבמרוקו והוא בן רביעי למשפחת סיסו. באותה שנה הגיעו למעברת גבעת שאול, היא דיר יאסין, לשעבר. האב, רב ומקובל, עמרם סיסו. ג'קסון נוהג באבין בכבוד. ימי שישי מוקדשים לאבא, והשבתות – לחמין של אמא.

ואיך התגלגל סיסו לחיי הלילה? אחרי הבר מצווה. „באמצע שנות ה־60' עם הסלואו של מוצאי שבת. הייבו נפגשים כל החבר'ה, בבניין העמודים, ברחוב יפו. כל אחד והתקליטים שלו. הולכים לרקוד. סלואו, ריקוד תימני, צ'ה צ'ה צ'ה, רומבה, פסאדובלה. אחר כך באו הטאנגו, הטוויסט. בסוף הדיסקו, גדלנו. אבל נשארנו בעניינים. עד היום אני מופיע בחתונות, בר מצוות, מופיע גם בקטעי חיקוי. ח"כים בעיקר.

„כשאני תופס מיקרופון ביד יש רעידת אדמה. אנשים מדביקים עלי כסף. אני רוקד כשאני שר, יודע לעשות אווירה, יודע לענטז לפי מילים. כבר מבית הספר אני שר. אז הייתי מדליק נרות חנוכה ושר מעוז צור.

„בשנות ה־60' היה לנו את הפלייטרס, פול אנקה, קליף ריצ'ארד, ארתה פרנקלין, הלן שפירו. הייתי מסמר. תיכוניסט בן 15. יום אחד, מגיעה לבנייני האומה זמרת מלהקת הפלייטרס ושואלת את הקהל: 'מי יודע לרקוד?' אלף איש באולם צועקים: ג'קסון!!! עליתי על הבמה ורקדתי איתה.

„התגלגלתי אל חיי הלילה כנער שאהב להתחכך בגדולים. הייתי תקליטן ואחר כך רקדן. אחר כך, הפכתי רקדן בלהקה המקומית, „הבמה החשמלית". הבסיס היה בכחוס, מועדון לילה כמעט יחיד אז בירושלים ובר־אתון, מועדון הסטודנטים. הופעתי גם בטלוויזיה. באותה תקופה התחלתי עם החיקויים וכשגדל הרפרטואר עד לכלל הופעה, החלטתי לחלטר בחתונות, בר מצוות.

„אותה תקופה קלט אותי אבי אתגר ושם אותי ברדיו שעתיים וחצי. אחר כך קלט אותי אורי זוהר, חבר עד היום, ואיתו הופעתי קבוע פעם בשבוע. זה היה מופע של תיאטרון בימות. כל תחילת שבוע, אורי זוהר מארח את ג'קסון. מאז חיי הלילה אצלי כרם. נרקווה".

■■■

ב־1977, ג'קסון יוצא לארה"ב. הוא יחזור לישראל רק ב־1984. היתה לו תחנת דלק. „פשוט אוהב שמנים ודלקים". ג'קסון נפל על שגעון המוסיקה, וה„בי.ג'יס", שאחזו את מועדוני הריקוד האמריקנים.

„טראבולטה? אני דומה לו? גראוז'ניק וגם רקדן? כן. אולי. אבל התקופה שלו עברה, ואני כל הזמן מתחדש. חשוב לא להיתקע, לא להישאר מאחור, אולד פאשן".

„כשאני תופס מיקרופון ביד, יש רעידת אדמה. אנשים מדביקים עלי כסף. אני רוקד כשאני שר, יודע לעשות אווירה, יודע לענטז לפי מלים. איך זה התחיל? מבית הספר אני שר. אז, הייתי מדליק נרות חנוכה ושר מעוז צור"

בינתיים ג'קסון איז באק אין טאון. אוהב להתגאות בסוללת הידידים המכובדת, שצריכה לו, אוהבת אותו.

„תראה, אין כמעט בעיר הזאת מי שלא שמע על ג'קסון. בתחנה שלי אתה יכול להכיר גם את עשירי העיר, גם המשכילים, והכי חשוב, כל החבר'ה מהשכונות. גם בממשלה, במשטרה, בתקשורת, כולם מכירים. דוגמאות? בבקשה. הנה, מר זוסמן, שופט עליון, אוהב לעבור אצלי לטיפול רכב; יש לי כתבי טלוויזיה: אהוד יערי, אליעזר יערי, שנינו אוהדי הפועל ירושלים שרופים. כך גם היכרנו. גם דן בירון, יוסי צמח, חיים גיל, יוסי משולם, יוהר כהן ואחיו חופני מגיעים אלי לעיר, לחאפלה, גם מלך הקסטות הירושלמי, איציק קלה.

„אורי זוהר ידיד וותיק. כשבא אלי לתחנה, אומר לי: „תחזור בתשובה, רק תבעיר את הניצוץ ותביא מפוח ואתה דתי. נראה לי שהוא צודק.

„אבל החבר הכי־הכי שלי, זה אבי אתגר, רשת ג'. באתי אליו לאולפן „יום־יום ים". נסענו יחד לארה"ב. היינו בתחנות רדיו. הוא יודע שאני הטיפוס הכי קרוב אליו. גם בנתניה יש לי חברים. מלון „כלו כייי" עושה לי כבוד. גם בסינרמה אפשר לשאול עלי. מה אתה יודע, סיסו זה סיסו".

אז בשביל מה הוא צריך את כל הבלאגן, הקפיצות, הקשרים? „חיי לילה, אני בעסק 24 שעות. לא עושה פוליטיקה. כולם יהודים, כולם רצויים. רק מה, הירושלמים קצת צנועים, סולידיים, איטיים, נמצאים בפיגור של 20 שנה. אולי זה הכוח שלהם.

„מיליון דולר תן לי, לא זז מכאן. מישהו הרי צריך להדריך את כולם: איך לשמוח, קצת לבלות, לשכוח מהצרות, עושה מסיבות בימי חמישי, קונטרה לבליינים של יום שישי".

במעט בוקר. ג'קסון הולך לישון את מה שנשאר לו מהלילה. אחר כך יאסוף את ששת פועלי המוסך שלו פלוס המוכירה לעבודה. ביזנס וגם פלז'ר, זה המסר.

ג'קסון עם הזמר משה דוד ברקע: לעשות לאנשים טוב

עם אתי ממועדון התחנה: מהבר מצוה לחיי הלילה

עם חברים: זוהר ארגוב (מימין), ואיציק קלה. מדריך את כולם

לנועזות: בגד גוף שקוף על מכנסי גרב מנוקדים. (ורדה ארגז). (צילום: מירי דוידוביץ).

סאטן עם תחרה בהשראת השארוול המזרח־תיכוני. („פפה"). (צילום: מנחם עוז).

רומנטיקה באפור, נוסח שנות ה־40' במקסי שקוף, יהיוצר מיני. (ליזה בוקר). (צילום: מישל קרמרמן).

ערב שקוף

דרכים חדשות להתמודד עם הלילה: מכנסי־גרב עם בגד־גוף; שקיפות כמרכיב במשחק של ניגודים; תכשיט־גוף על שמלה חשופת־גב; חישוקי קרינולינהבעיצוב פיסולי • איך תקבלי חצאית מקסי שהיא בעצם מיני מעורר ושקוף? • צריך רק דמיון, העזה וחוש חזק לתמימות החושנית הזו.

מאת נורית בת יער

פנטזיה, דמיון והעזה, פורשים חסותם על אופנת הערב – בעונה זו. מי שחלמה להמם את ידידיה ברגליים גרובות במכנסי־גרב בלבד, ולהראות להם מחיכן צומחות הרגליים – זוכה השנה ללגיטימציה האופנתית לעשות זאת. המעצבת הצעירה החדשה ורדה ארגז – מנקדת את מכנסי־הגרב, ומפגישה אותם עם בגד־גוף שקוף.

שקיפות הוא שם המשחק גם של ליזה בוקר ואביבה פינקו. בוקר מטפלת בנושא בצורה פרובוקטיבית, מפעילה את גורם הניגודים. המיקטורן מחוטב אך אפור וצנוע, נוסח גבירות שנות ה־40', החצאית כאילו מקסי – אבל בעצם מיני, כי מהירכיים ומטה היא שקופה ומעוררת.

פינקו משחקת את משחק הניגודים מזווית שונה. מציגה את השקיפות החושנית בשילוב עם ספורטיביות מיתממת. חולצת השיפון אומנם שקופה אך גיזרתה גברית, והיא נלבשת עם מכנסונים הנשקפים מבעד לחצאית.

טול ותחרה נוטלים אף הם חלק בסיפור השקיפויות. ב„גוטקס" התחרה היא בולן מוזהב ובשרוולים של שמלת שעון־חול נצמדת, מאריג אלסטי שחור. לעומת זאת, אצל „פפה" – התחרה לבנה ומעוצבת כמכנסי שארוול מזרחיים, המתלבשים על מכנסי סאטן ישרים.

תחתונית טול שקופה שחורה בשילוב עם שמלת סטרפלס אדומה שלחצאיתה צללית של בלון – מציע „ראש אינדיאני", הערב רוקד גם בשחור, צמוד ונקי, ללא מגע של פרו־פרו. אורית בכיוף מ„אורקה", למשל, תיכננה שמלה כזאת בדוגמת מחוך. החזיה מהונרסת.

אפרופו הינרוס, פייר קארדן וג'ונקו קושינו ממש רלוקים עליו. קארדן מיישם אותו באמצעות חישוק א־סימטרי, המטב את שמלת הערב ליצירה פיסולית. לעומת זאת, שורה של חישוקים, זה מעל זה, כמו באהיל יפאני, ממסגרת שמלת ערב מהממת של ג'ונקו קושינו.

רוצים משהו ספורטיבי? ווקאז הולך. חולצת הפולו שהסתננה לאזור הרימרומים ולערב – אחראית לרגמים חגיגיים מפישתן, מהסוג שמציע ז'אק פיאז'טי,־היבט נוסף על אופנת הבמי הערב מגיע ממעצבי העדיים אילן ונעמי בריוסף מ„אילנעמי", הם מנקים לכבוד חגיגיות הלילה את האבק מימי הביניים. תכשיט גוף דרמאטי־ייחודי שלהם מזכיר את שריון אבירי אותם ימים. רק תנו לעדי ליפול מכתפיה של שמלה חשופת־גב של רונן רז. הקירות האבירייות לא יאחרו להגיע.

בלון אדום מעל תחתונית טול שחורה (אילנה כרמלי, „ראש אינדיאני").

צמוד וסקסי. צללית שעון החול עם שרוולים ואימרת תחרה. (יהודית גוטפריד. „גוטקס").

שמלת קולר צמודה, עכוז מודגש בסרט – בברוקד ירוק־זית. (מיכל יתינזון). (צילום: מנחם עוז).

בנוסח כוכבות העבר: טאפט־מוארה בוורוד מהמם עם זהב. דשים א־סימטריים. („רומלין").

ארד שווה זהב

על ארד רוצה להיות אלופת העולם. מה זה רוצה, אם זה היה תלוי רק בגוון קולה הנחוש וההחלטי כשהיא מצהירה על כך, היה אפשר לתת לה כבר את המדליה. בינתיים היא אלופת ישראל בג'ודו לנשים. מדורגת במקום השביעי בעולם. הבינתיים הזה מתפרש על שמונה שנים. התחילה כאלופה במשקל של שלושים ואחד ק"ג, היום הגיעה לחמישים וששה ק"ג. במשקל הזה, בגרמניה, באמצע נובמבר, היא הולכת לקחת את האליפות.

יעל בת עשרים, נראית כמו בת חמש־עשרה, ובעלת ביטחון עצמי, וחוזק פנימי של אשה בשלה. מה שכן, אי אפשר לטעות באמביציוזיות שבה, בכוח הרצון האדיר המאפיין אותה. כשהגענו בסוף הראיון לשאלה הבלתי נמנעת, מה עם בחורים? את לא מזניחה את האהבה? בחורים לא פוחדים ממך? ענתה: «מהניסיון הסתבר לי, שבחורים מאוד אוהבים בחורות שיודעות מה הן רוצות מעצמן. אני יודעת בדיוק מי אני, ומה אני רוצה מהחיים שלי".

נכון להיום היא עדיין רוצה ג'ודו, ואם כבר ג'ודו, אז עד הסוף. עד המקסימום שתוכל להנפיק מעצמה. לג'ודו הגיעה בעקבות אחד משלושת אחיה הגדולים. תמיד ניסתה לדמות להם, לנסות לעשות מה שהם עושים. כך גם בג'ודו. אלא שכאן ראתה כי טוב, ונשארה. אחרי שנה אחת בלבד, כבר נרשמה לתחרות הראשונה.

למעט הנציגות המכובדת הזאת, הספורט הוא לא הצד החזק של המשפחה. «אני מוטציה, צוחקת יעל, יצאתי לגמרי שונה". שני ההורים עיתונאים. אח אחד הוא דובר המשלחת הישראלית באו"ם. אח שני, בעל תואר ראשון במחשבים ובפילוסופיה, עכשיו בדרך לתואר השני בפילוסופיה. אח שלישי, השתחרר לא מזמן מקבע, נרשם ללימודי כימיה טקסטילית. בעקבות האח הזה הלכה ללמוד ג'ודו. הוא, לעומת זה, פרש אחרי ארבע שנים. יש עוד אחות קטנה בת־11, שאולי עוד תלך בדרכיה, רוכבת על סוסים.

מאז אותה תחרות ראשונה, לא הפסיקה יעל ללכת לתחרויות. התחילה בארציות, ובשלוש השנים האחרונות היא נוסעת כמעט מדי חודש לתחרויות בינלאומיות. רוצה להשתוות לספורטאים מחו"ל. לדבריה, להם יש יתרון של זמן. «בארץ התנאים שונים. בשנים הכי חשובות יש צבא, וגם אם הכי מתחשבים בך, זה לא מספיק. השנים הכי חשובות לספורטאי זה מגיל 18־21, אלה השנים שהספורטאי בונה את עצמו באמת, כדי להגיע לשיאים".

וכדי להגיע לשיאים, על־פי יעל, «ספורטאי ברמה צריך להתאמן שלוש פעמים ביום. לא רק בג'ודו, צריך לרוץ הרבה, צריך אימוני משקולות, אימוני

(המשך בעמוד 27)

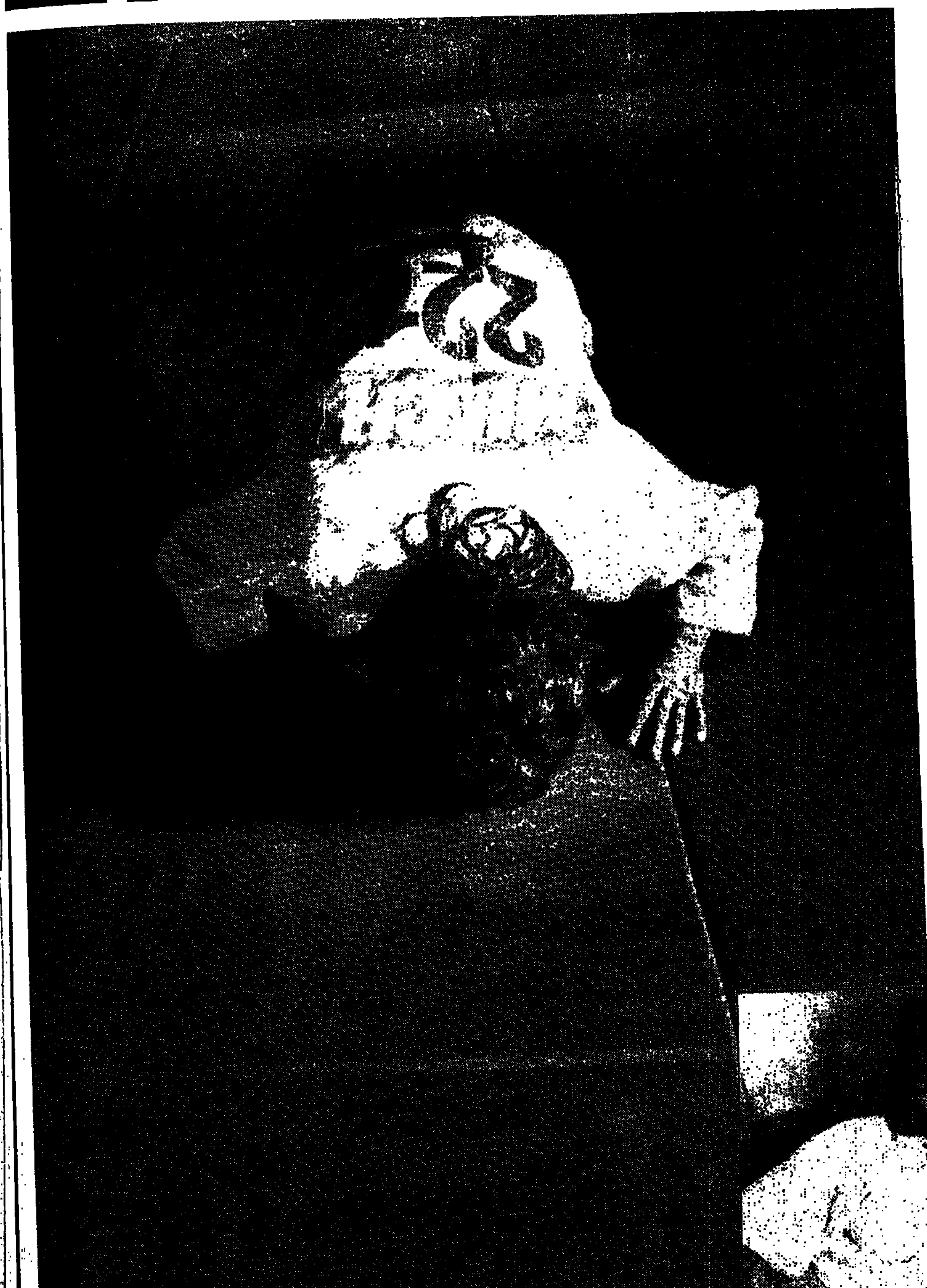

יעל ארד, אלופת ישראל בג'ודו לנשים, מקום שביעי בעולם ● בנובמבר תתמודד בגרמניה על התואר העולמי ● מאפיינים: ביטחון עצמי, כוח רצון אדיר, שום פשרות ● «אתה עומד מול יריב עם נתונים דומים. שניכם חזקים, זריזים, טובים, ובכל זאת, מישהו צריך לנצח ● ג'ודאים מצליחים הם אנשים מוכשרים"

מאת עמית רייכר

תצלומים: שלום בר־טל

יעל ארד: תיאורטית, מי שפורש יכול לפתוח מועדון, לאמן דור חדש, ולהרוויח הרבה כסף. לא נראה לי שאעשה את זה. אני חושבת שאחרי השיא, אעזוב ואלך ללמוד

יהודית אוריין

לכל אחד הרמבו שלו

קצת קשה לי להבין. כשנתן דטנר, הזכר השוביניסטי מאלף הסוררת, מכריז מעל הבימה,כי תפקיד האשה לעשות את רצון בעלה – פורץ הקהל בתשואות סוערות. למי התשואות, לדטנר או לשקספיר? איך זה שאף אשה אחת לא צעקה: בוז. לא ראיתי שום הפגנות פמיניסטיות באכסדרת התיאטרון.

בעצם מה קורה פה? הרי הנורמות החברתיות, הבין־מיניות שלנו, שונות ורחוקות מאלו של ימי שקספיר. איך להסביר את העובדה, שהקהל יוצא חייכן ומפויס, לאחר שקתרינה אולפה לקח, והיא מדקלמת נאום בשבח האשה הכנועה. איפה כולן? פמיניסטיות לא הולכות לתיאטרון?

עמיתי אמיר אוריין (לא אח, לא דודן, שום קירבת דם.וזאת שאלה אם הוא בני – שהיא בעצמה תעשה ניתוח פלאסטי) חלק על הבימוי של תיאטרון באר־שבע בטענה, שלמחזה חסרה אינטרפרטציה אירונית. איך אפשר, הוא אומר לי, להציג היום הצגה כזו עם הפירוש הראשוני־מקורי־נאיבי של המאה ה־17?

ובכל זאת, עם אירוניה ובלעדיה, המחזה עטור מתחילתו ועד לסופו. אף שורה לא תריפת נפלין, מה לעשות, השקספיר הזה כאמת מחזאי בן זמננו, כאילו קושחו הבוקר.

●

אי אפשר לומר זאת, למשל, על איבסן. «בית הבובות" שלו, מלפני כמה עשרות שנים העלה לא מעט קורוזיה. המונולוג האחרון שנורה משיחה בפני בעלה, לפני שהיא נוטשת אותו ויוצאת לעצמאותה, מונולוג, שהוא לבאורה ברוח תקופתנו, וחייש להלומות, ונוהגים לקצרו או להשמיטו. ואילו לקחי קירתי בני 800 השנים, פוגעים בקהל המטרה. ריטה־קיתי מתחנחנת בקול מתולי, אפילו בלי קריצה לעברנו. היא תנשק לפטרוקיו שלה כשידרוש, תגיע בריצה כשיקרא, תכנה את הירח שמש – אם יצווה, ולעולם לא תחלוק על דעת בעלה. וכולנו נהנים. הכיצד?

לדעתי, «אילוף הסוררת" הוא בעצם מחזה פוסט־פמיניסטי. מחזה פורקן לאחר עידן האמנציפציה. כל הקהל באולם, האמון על נשים שמגשימות את עצמן, על סרבניות־מישכב, על התפקרות מחובות של מיטבח ובישול – כל הקהל הזה מצא לו בפטרוקיו את נושא דברו, את הרמבו שלו. היום כולנו קתרינות סוררות, ושקספיר נתן ביטוי למישאלות הכמוסות ביותר של הגבר: איפה הימים שאפשר היה להרביץ בה כהוגן מבלי שתרוץ למיקלט של נשים מוכות.

●

אם כך, מדוע צחקתי אני? מה לי, הקורבן, לשתף פעולה עם החזירות הגברית הזו? האם יכולתי לחזות עם קאתי הצייתנית והחנפנית אפילו לרגע זה בהחלט. כמו כלום. וכי מה אנו עושות כל חיינו, אם לא מפרכסות ומחניפות להם, נותנות להם המון כבוד. רוצים שמש, שיהיה שמש; רוצים ירח, שיהיה ירח. אנו נותנים להם לנצח בבעיות הגדולות. רק בזוטות, דברים של מה בכך, נסיעה לחו"ל, תחלפת דירה, פרווה ליום הולדת, איננו מוותרות על נקלה. מי אומר שאין במחזה אירוניה? אכן, בהצגה אולי אין, אבל היא עומדת ניצבת כמו גד בין הבימה והקהל.

תצי שנה אחרי הכלולות נוכל לפגוש את פטרוקיו בפאב הקרוב, מתנה צרותיו על הסוררת ומטביע יגונו בדימעה.

דב גנחובסקי

איפה סלח א־דין?

לפני שמונה מאות שנה וכמה חודשים התחולל בקרני חיטין אחד הקרבות החשובים בהיסטוריה הכללית, ובוודאי מהחשובים ביותר בתולדות הארץ. צבא מוסלמי בפיקודו של סלח א־דין, חיסל את צבא האבירים של ממלכת ירושלים הצלבנית. בכך הושם קץ לשלטון נוצרי בארץ והחל השלטון הערבי. גם ללא קשר עם הארץ ותולדותיה, היה זה קרב מעניין מאין כמותו. יש, למשל, היסטוריונים המשוכנעים, שמה שהכניע את צבאו של גי דה־לוויניאן, לא היה הצבא הערבי, אלא הצמא. וזה קרה שם לפני שמונה מאות שנה עגולות.

השבוע, בדיוק לפני שמונה מאות שנה, נכנעה ירושלים הצלבנית בפיקודו של באליאן מאיבלין כפני סלאח א־דין והערבים נכנסו לעיר. מחרתיים, לפני שמונה מאות שנה, טוהר הר הבית מסימני הנצרות, ונישאה שוב הדרשה המוסלמית במסגד אל־אקצה.

●

היחידים שזכרו זאת היו האקדמיות – בימי עיון, סימפוזיונים ומחקרים. מי שלא זכר כלל היו משרד התיירות ושאר גורמי התיירות. מה עניין סלח א־דין ומלחמותיו לתיירות? מי ששואל זאת, אינו יודע מה הוא שח. במקום פרסומת סתמית על ארץ השמש וארץ הקודש, אפשר היה לערוך חגיגה עולמית לשנה שלמה סביב אותו קרב ויובלו ה«עגול", וסביב נפילת ירושלים בידי סלאח א־דין וכוחותיו, וחזרת היהודים להתיישב בירושלים, אחרי ששרידיהם שלא נטבחו על ידי הצלבנים ב־1099 גורשו ממנה. כך עושים זאת כל האחרים: הספרדים ביובל עגול לדון קישוט, השוויצרים ביובל עגול לווילהלם טל, האמריקאים ביובל לחוקתם.

תארו לעצמכם שחזור של הקרב ההוא שם, בקרני חיטין. אפשר לעשות זאת די בקלות, שכן הוא מתועד היטב. תארו לכם «בעקבות סלח א־דין", בדרכו הארוכה מקרני חיטין לירושלים. תארו לכם אבירים פיאודליים בשריון מלא משוטטים בדרכי הארץ. תארו לעצמכם את שחזור נישואיה של מליסנדה היפהפיה במצודת ירושלים. תארו לכם את שיחזור המשא ומתן בין הפרנקים והמוסלמים על כניעת ירושלים ופדיון אוכלוסייתה הנוצרית. אבל מה יש במציאות? כלום. מפני שכאשר יש הזדמנות אמיתית, עגולה וברורה לפתח עסק אמיתי – זה לא נעשה. עסוקים בדברים אחרים.

מה גם, שסלח א־דין ידוע, וקרב קרני חטין נלמד בבתי הספר בעולם המערבי כולו. ואם מישהו יטען שמה פתאום נעסוק בנצחון ערבי, ויהיו כאלה, אולי תהיה תשובה לו בנסיון להביא תיירות ממצרים לעניין שכזה. סלח א־דין שייך גם להם, ובהרבה. והרמב"ם, הקבור כמטחווי אבן ממקום אותו הקרב, היה רופאו של סלח א־דין. בקיצור – אפשר היה הכל. במציאות – כלום.

●

בכנרת פגשנו בקיץ תייר מאנגליה. אותו לא עניינו עתיקות היהודים, ואף לא פלאי הנצרות מהסביבה. הוא כן רצה לדעת, מתי נחוג את יובל הקרב בקרני חטין. לשם כך בא. מה עשינו איתו? לא חשוב. אבל זה שסלח א־דין, גם בשנה זו, הוא רק רחוב בירושלים, זה חבל. זה חבל עוד יותר, משום שדווקא ברחוב זה מצוי שר התיירות, מר שריר, הרבה ימים, בכובעו כשר המשפטים. אבל גם בשנת ה־800 – זה רק רחוב בירושלים. חבל.

(מתוך לוח כלי נגינה עתיקים, הוצאת «כנרת").

סימה אלה

יוקו של הפמיניזם

זו היתה שעת צהריים מוקדמת למדי, כשתפסנו מקום ב«סנטרל פארק ווסט קפה". בחוץ היה נאה וחלונות בית הקפה הגדולים השקיפו על ניו־יורק, באחת מן הזוויות היפות שלה. הזמנו קפה כשהיא נכנסה פנימה, ולא ידעתי עד אותו רגע, עד כמה היא תעסיק את מחשבותי אחר־כך.

יוקו אונו היתה מלווה בצעיר שאטני גבוה, נאה מאוד למראה, שחינוכו הטוב ניכר בו היטב. מאוחר יותר למדתי, שהוא האומנת של בנה שון. נדמה היה לי שאני הוזה. פגישות אחרות מקריות עם וודי אלן, ג'ק ניקולסון, ואנדי וורהול בנסיבות דומות בבית קפה, לא עוררו כי טלטלה עזה כמו זו עם יוקו אונו. שאלתי את עצמי מדוע, ויש לי אלף ואחת תשובות טובות על כך.

●

בכניסה לבית הקפה היה משהו מאוד אנושי ויוקו אונו, יותר מכל דמות תקשורתית אחרת, היתה בעיני אגדה, ולאגדות יש מקום או על המוף בספריה או על המדף שבלב. הן על כל פנים לא נכנסות לבית קפה שליד הבית. היא גרה בסנטרל פארק ווסט, פינת רחוב 72.

יוקו אונו, נמוכת קומה, צנומה להחריד, לבושה במכנסי ג'ינס, עטופה בז'קט עור שחור ומוסתרת מאחורי זוג משקפי אופנוענים גדולים. נדמה שהיא לא תקדיש דקה אחת מומנה לקוסמטיקאית, אך גם לא תעשה מזה אידיאולוגיה. איש לא יאמר בהתפעלות, כמה שהיא שמורה יפה בגיל 50, מטופחת ומגוהצת פנים. יוקו אונו לא יורקת בכיוון חוזה.

היא לא סיפור של חיצוניות מעוררת קינאה. ייתכן מאוד שהיא האשה המכוערת ביותר בעולם. גופה הצנום נראה מעוות וקטן בהשוואה לפניה הרחבים. שפתיה צרות, עצמות הלסת שלה גדולות, סנטרה קטן ומצחה נמוך. אין בה יופי, אין בה חן ואי־אפשר אפילו לטעון שרואים בעיניה יופי פנימי קורן, מביטים ורואים – יוקו היא לא סקסית ולא מנהלת אורח חיים שערורייתי. היא גם לא קיבלה פרס נובל לשום דבר. היא, בעיני, האישה הכי מיסתורית בעולם.

יוקו אונו, לא נדבקה בגינונים של האמריקאים, אף שקבעה את חייה בלב החברה המערבית. היא לא עורכת נשפי ראווה, ואין לה רשימות מוזמנים שיעשו את ביתה לסלון מבוקש. היא לא הולכת לדונת אידיאלה.

●

אבל היא בהחלט דונה ובעיני גם אידיאלה. זו היא, שישבה שם, באולפן ההקלטות של החיפושיות, ועיסתה את גבו של האיש שאהבה, ברגעי המנוחה שלו. לא הבנו מה הוא מוצא בזוועה הזאת. אבל היא האישה של... היחידה בעולם הזכורה לי, שעוררה תגובות כל כך חזקות אצל כל כך הרבה מיליונים של אנשים, בכל פינה ברחבי העולם. כל כך שנאנו אותה וקיווינו שהיא תיעלם ותיהפך לאפיזודה.

אבל היום אני חושבת, שאנחנו הנשים זכינו בכך, שיכולנו לעקוב אחריה ואולי ללמוד ממנה משהו. כי יוקו אונו לימדה אותנו סוג אחר של פמיניזם. פמיניזם מחוכם ומתוחכם, ותכם ועדין ואלגנטי. לא היה במסירותה הנרצעת אף שמץ קל של חולשה. להיפך. טענו נגדה שהפכה אותו

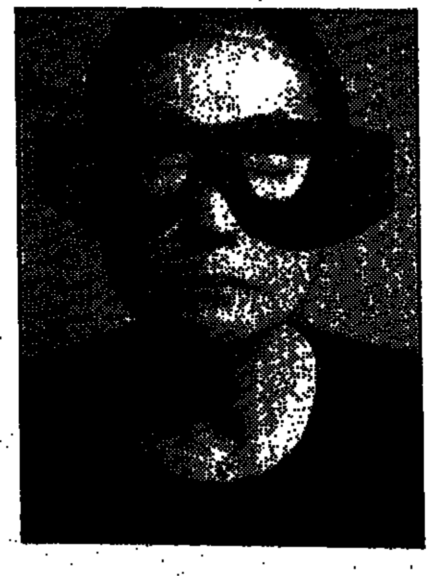

לסמרטוט. אלה, וגם אלה, טעו. זו היא שהפכה אותו לאגדה, בלי להקריב את עצמה קורבן.

אילמלא יוקו אונו, היה ג'ון לנון עוד חיפושית שמוציאה עוד אלבום וגורף עוד כמון מיליונים לכיס. יוקו אונו הפכה את הביטל הצעיר הזה, לסמל שלום עולמי, לאגדה. ועם זאת היא אשה נורמאלית שזה פשוט לא נורמאלי. היא אשת קריירה ועסקים גדולים, אבל היא תארגן את סדר־יומה באופן כזה, ששום פגישה לא תפריע לה בשעות שהיא מחליטה לבלות עם בנה.

היא התיישבה בשולחן צדדי בפינה אפלולית של בית הקפה, ולא הסירה גם שם את משקפי השמש שלה, שמאחוריהן היא מסתתרת מפני העולם. עולם, שלאחר שהכירה אותו מכל צדדיו – בחרה לנהוג בו בניכור ובציניות הראויים לו.

ורדה רזיאל ז'ירלסקה

מצב רע הוא יותר טוב

המצב האנושי הגרוע ביותר איננו, כמקובל [illegible] על אש ענקית [illegible] עלידי המון [illegible], אלא אווירה [illegible] של חיות בלוע בכף הקלע, תלוי בין שמים וארץ. כלומר, מצב גבולי.

המצבים הגבוליים טוענים בתוכם את מנת היסורים הגדולה ביותר, כיוון שהם יוצרים דילמות שאין להן פתרון.

אחד המצבים הגבוליים והקלסיים המעניינים ביותר מצוי כאשר אדם נמצא [illegible]

עצמם למצבים כאלה, או רואים באותו גורל לשמר את הסטטוס־קוו הגבולי עד אין סוף.

לחיים יש מימד דינמי, שיכול להיות בעל עוצמה רבה או נמוכה. יש אנשים שקו החיים שלהם מעיד על תהליך בלתי פוסק של שינוי, אצל אחרים – בכל שהדברים משתנים, הם נשארים ללא שינוי.

●

אצל אנשים דינמיים המצב הגבולי מזיז את עצמו לכאן או לכאן. [illegible]

על גירושין

אחד מכל עשרה זוגות נשואים בישראל – צפוי לגירושין • ספר חדש שכתבה עו"ד דליה ברקול (בתמונה) מסביר לכם איך לעשות את זה חכם, אינטליגנטי ושקט • האם מותר לבגוד בעת ההליכים? איזה עדויות ראויות לבית־המשפט? מהן העלויות לגירושין? • במלחמה הזו שבין בני הזוג אין מנצחים, רק מנוצחים • את כאב הלב תצטרכו לפתור בעזרת ספר אחר

מאת עדית אלם

באותו לילה חזרה שוש, 28, מהרצאה בתנועה הפמיניסטית. בעלה חיכה לה בבית, ער. למרות המתח ששרר ביניהם באחרונה, קיבל אותה בסבר פנים יפות. לילה סוער וארוך עבר על השניים. בבוקר התקשתה שוש להתעורר. בעודה עומדת בחדר האמבטיה, צילצל הפעמון. בפתח עמד הדוור. במעטפה שמסר לה גילתה לתדהמתה תביעת גירושין. „אשתי בעלת נטיות לסביות, היא מסרבת לקיים איתי יחסי אישות", כך קראה, והדם עלה לה לראש.

שוש מיהרה לחדר השינה, ובחמת זעם קרעה את תמונת בעלה שניצבה על השידה. אחר־כך טילפנה למסגר, וביקשה שיחליף את מנעול הדירה. ואז, ניגשה לארון, לקחה את שלוש חליפותיו הטובות של בעלה, וגזרה אותן לחתיכות קטנות.

בערב סירבה להכניס את בעלה הביתה. הוא הזעיק את המשטרה, שאילצה אותה לפתוח את הדלת. בעלה נכנס הביתה כשעל פניו חיוך מתועב של ניצחון. מאוחר יותר, כשביקשה מבית המשפט לסלקו מהבית, הציג הוא בפני השופט את החליפות הגזורות. שוש הואשמה באלימות, והוזהרה פן תסולק היא מהבית.

אילו היתה נתקלת לפני אותו בוקר אומלל, בספר החדש „גירושין? זה לא בשבילי", שכתבה עו"ד דליה ברקול־סופרמן (הוצאת כנרת) – סביר להניח, שלא היתה שוגה שגיאות כה גסות. שוש היתה מבינה, שאסור לה לסלק את בעלה מהבית בלי צו, גם אם אינה יכולה לשאת את נוכחותו לרגע. וחשוב יותר: היא היתה יודעת, שמרגע שהוכרזה מלחמה בינה לבין בעלה, לכל צעד ומלה חשיבות רבה, ומוטב להיוועץ בהקדם באיש מקצוע.

ספרה החדש של עו"ד ברקול־סופרמן יעשה, מן הסתם, שירות טוב לרבים. זהו ספר מהסוג שאינך יכול להימנע מלשאול – איך לא חשבו עליו קודם. יש, אולי, מי שימתחו עליו ביקורת, מתוך אמונה בגישות אגרסיביות יותר או פחות בנושא הגירושין. אך גם הם יסכימו, שבתקופה בה מועד כל זוג עשירי בישראל לפסוע על מדרגות הרבנות, ספר מקיף ועממי על קץ הנישואין הוא חיוני.

לעורך־הדין, ויהא הטוב שבטובים, אין פנאי להרצות בפני המתגרש־המתלבט את כל היבטי המאבק המשפטי שהוא מנהל בשמו. במקרה הטוב, יסביר לו בפירוט את הצעדים והטקטיקה בהם בחר. אולם תהליך הגירושין מאופיין, אולי יותר מכל, בבילבול ובסערת רגשות הנשלטת לא אחת על־ידי תאוות נקם וחרות רסן. בלב המתגרש עלולות לצוץ אינספור תהיות לגבי הדרך החוקית הנכונה. אין לו מענה שיתן מרגוע לנפשו. ספרי חוק סבוכים וסתומים בפניו. עצות הידידים רק מבלבלות. באותן אבסורדי, נמצא כל הידע אצל אנשי המקצוע, הרואגים להצפינו מתחת למעטה מיסתורין. מעין מקבילת למתרחש בעולם הרפואה.

פרק שלם ומהכזי בספרה מקדישה עו"ד ברקול־סופרמן להקניית ידע משפטי בסיסי. בשפה קולחת ומובנת לכל, ערוך במבנה של שאלות ותשובות, היא מתמצתת אינפורמציה חיונית על צווי מניעה ועיקול, נכסים, מזונות, האזנת סתר וחטיפות ילדים. היא פולשת גם לשאלות האינטימיות ביותר. למשל, האם חייבת אשה לקיים יחסי מין עם בעלה? (מסתבר שכן, לפחות פעם בשבוע, אלא אם כן יש לה סיבה מוצדקת לפי דין...).

שאלה אחרת: האם חוסר סיפוק מיני, תיסכול וחוסר קומוניקציה נחשבים עילה לגירושין? והאם היעדר סיפוק ביחסי המין מצדיק קיום יחסי מין עם גבר זר? התשובה היא פעמיים לא. אשה שכך תטען, תידחה בבית הדין.

„מדוע אנשים מתגרשים?", שואלת עו"ד ברקול, „ומדוע הם נשארים נשואים?" הניתוח שלה – גם אם לא צריך להיות יותר מדי אינטליגנטי כדי להגיע אליו לבד – שיטתי, ניסיונה כמשפטנית מלמד, שהחלטה להתגרש אינה מבוססת בדרך כלל על סיבה אחת. על פי רוב, היא שילוב של מספר סיבות מוכרות כמו בעיות מין, מחלוקות כספיות, אלימות רוחנית ו/או גופנית, פערים בהשכלה, בגידות, מחלות והתמכרויות (כולל לעבודה).

במשאל שערכה ברקול בקרב זוגות שהגיעו לטיפול משפחתי, שמעה את התשובות הבאות לשאלה „מדוע אינכם מתגרשים": חולשה, חוסר אומץ וחוסר כוח להתחיל מחדש, תלות כלכלית, שמרנות, היעדר אמצעים כספיים, בושה, חשש לאבד את הילדים ולפגוע בהם. אחרים הביעו השלמה עם מצבם מתוך גישה פטליסטית.

ברקול משתדלת להיות קונסטרוקטיבית, ומציעה לזוגות במשבר, הרוצים להשתקם, מה בדיוק עליהם לשאול את עצמם בתהליך ההחלטה. השאלה המרכזית שלה: מהו המחיר הנתבע מהמתגרש, ומהו הרווח שניתן להפיק מהגירושין. ניתוח הרווח וההפסד הגיוני ושיטתי, ויכול להועיל במצבי חוסר איזון, (אם כי בכל הקשור לנזק נפשי, לילדים ולהורים, מוטב אולי להשאיר את הדיון לאנשי מקצוע מתחומים אחרים).

אולם למי שכבר נחושים בדעתם להתגרש, יש לעו"ד ברקול עצות מסוג אחר. כאן היא שולפת ציפורניים.

אתה חושב להתגרש? כדאי לך להתחיל לאסוף ראיות שיסייעו לך במאבק המשפטי, הרבה לפני הפנייה לבית־המשפט, ולראיה הדוגמה הבאה, בין סמדר ס. לבעלה ניטשו מריבות רבות, שלאחריהן סירבה לקיים עמו יחסים. הבעל תיכנן להגיש תביעה לבית־הדין, כדי שסמדר תוכרז כ„מורדת". כדי להוכיח את טענותיו, ניסה לקיים עימה יחסים, תוך שהוא משדלה בדרכי נועם, והקליט את הדו־שיח. הקלטה כזו, מוסבר בספר, ניתן להגיש בבית־הדין.

רבים שוכרים שירותי חוקרים ובלשים לפני שהם פונים לעורכי־דין. כבר בשלב זה, מתברר, זקוק המתגרש ליעוץ. ראיות שאסף חוקר יתקבלו רק אם יש לו רישיון לעיסוקו, ורק אם קיבל שכרו לפי שעות עבודה, ולא לפי התוצאות שיביא.

עצות מוקדמות אחרות: כיצד לדאוג לאמצעי מחיה עד לפסיקת המזונות, איזו אווירה ליצור בבית בתקופת ההליכים, מתי לגלות את הקלפים ולהודיע על רצון להתגרש, האם להסכים להתגרש כשבן הזוג מציע, (הנסיון מורה, כי במרבית המיקרים סירוב מוחלט מתנקם בבעליו), והאם לגלות לבן הזוג על קשרים רומנטיים (התשובה שלילית ברוב המיקרים).

באמתחתה של ברקול גם עצות אחרות לנשים בלבד. מותר להן בזמן ההליכים לצאת לבלות, גם בצמד, אך רצוי במקומות פומביים וללא מגע גופני. אשה אינה חייבת לשכב בתקופה זו עם בעלה, ומוטב שתימנע מכך גם מטעמים פסיכולוגיים. ולגברים: הם יכולים בלב שקט להמשיך להתרועע עם הפילגש. לא יאונה להם כל רע בבית־הדין. פמיניסטים, אגב, ימצאו שלל רב בספר. בעל נואף, לדוגמה, יחוייב בגט אחרי התראות חוזרות ונישנות. אצל אשה – יספיק ניאוף חד־פעמי.

במציאות המשפטית בארץ, מסבירה ברקול, מי שפותח ראשון בהליכים נהנה מיתרון. מצב זה ממריץ בני זוג רבים להיכנס למסלול של מאבק משפטי. הלקח שהיא מציעה להפיק: לעשות הכל כדי למנוע מאבקים משפטיים, ולהעדיף על פניהם גירושין בדרך של הסדר פשרה, רצוי באמצעות צוות הכולל משפטן, פסיכולוג, עובד סוציאלי ויועץ פיננסי. וכבר נאמר, כי בכל מלחמה – אין מנצחים, רק מנוצחים.

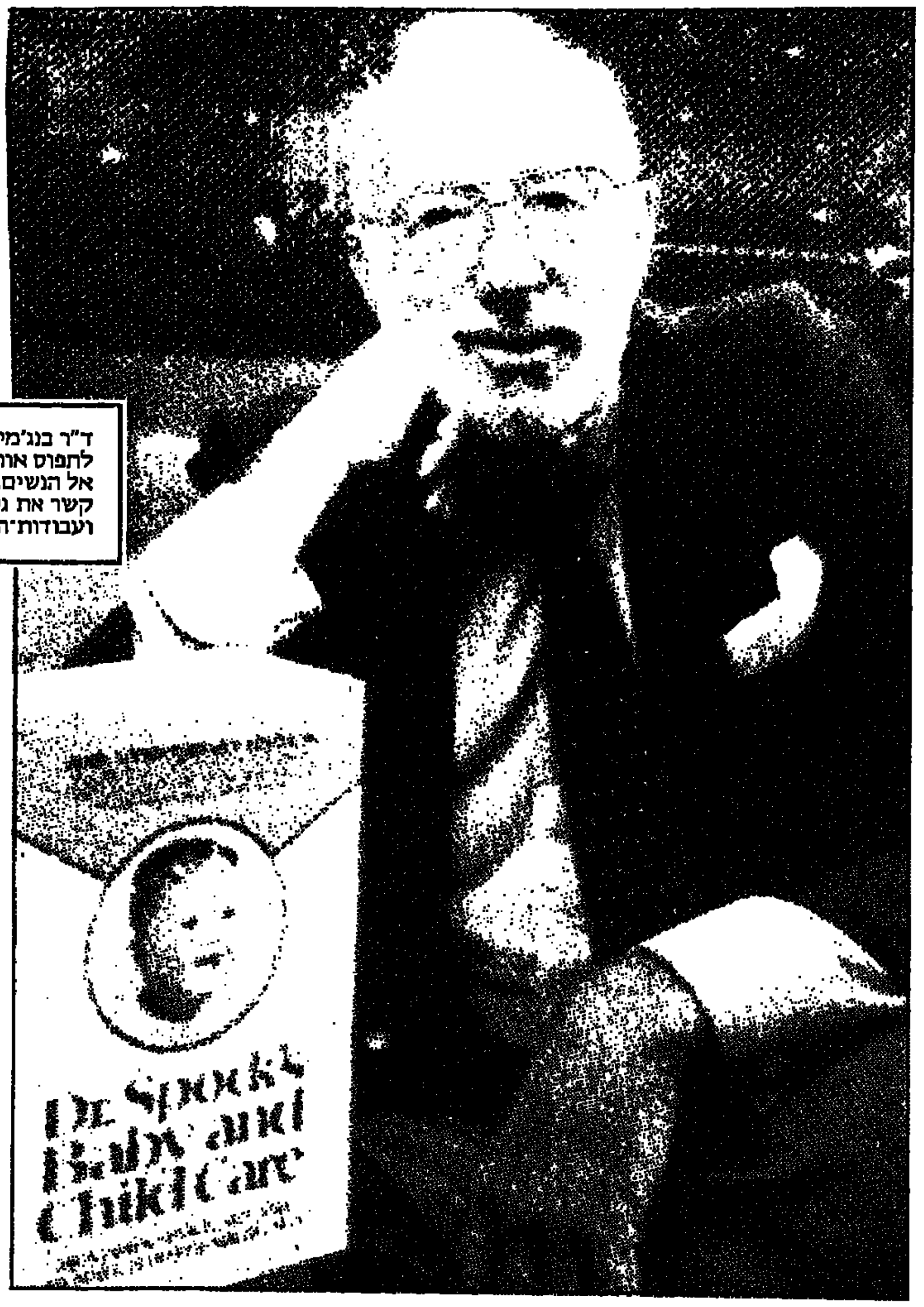

ד"ר בנג'מין ספוק: היום קשה לתפוס אותו בסקסיזם. פונה נכון אל הנשים. במהדורה הראשונה קשר את גידול הילדים ועבודות־הבית רק עם האמהות

וספוק — על נישואין

על ההורים לחנך את ילדיהם לחיי נישואין מוצלחים, כבר מהגיל הרך, טוען הגורו של חינוך־ילדים בארה"ב, ד"ר בנג'מין ספוק • איך עושים את זה? מלמדים לתת, לקבל ולהיות ראוי • ילדים מפנימים את מודל חיי הנישואין של הוריהם, לכן יש להשקיע בשיפור הרומנטיקה, ההקשבה וההתחשבות בין בני־הזוג, כמו שהיו בתקופת החיזור • ספוק את דורש, פחות את מקיים: הוא חי בגפו אשתו עזבה אותו • מנחה, הוא חי בצילו הוא לא העדיף אותה בראוי

מאת עמליה ארגמן־ברנע

ד"ר בנג'מין ספוק הוא כיום בן 85 ועדיין מבין בגידול ילדים. לפחות חושב שהוא מבין. ולא רק הוא. מיליוני נשים אמריקניות שגידלו ועדיין מגדלות את ילדיהן על פי ספרו „הטיפול בתינוק ובילד", ספר שנמכר עד כה בכארבעים מיליון עותקים, מתחרה בתפוצה רק עם התנ"ך. נכון להיום, אלפי אימהות, מכל רחבי העולם, עדיין משגרות אליו מכתבים ומבקשות עצות.

שלושה דורות גידל רופא הילדים־הפסיכולוג, על פי תורת ההורות והמיניות שלו. תינוקות שנולדו אחרי מלחמת העולם השניה, שהאכלתם בבקבוק נחשבה מהפכה, ילדים שהיו מאוחר יותר ללוחמי וייטנאם וילדי שנות ה־70', שנולדו לאימהות לא נשואות. הפניה הבסיסית שלו אל האם בנוסח: 'את יודעת יותר ממה שאת משערת' שבתה את ליבותיהן של האימהות בכל דור. גם כאשר ספוק עצמו כבר כמעט מוכן היה לחזור בו מדברים שאמר.

בשלב מסויים זה קרה, כאשר הסתבר שהתינוקות האמריקנים ההם גדלו להיות פורקי עול ומתירנים עד אימה. טוב, אמר ספוק, לא התכוונתי שתיתנו לילדים שלכם לשלוט בחייכם. אבל כאמור, כל עוד יש מי שחושב אותו לכהן הגדול ומתעניין במוצא פיו – יהיה לו מה לומר.

במאמר אחרון שפירסם בירחון הנשים האמריקני „רדבוק", שם יש לו במה קבועה זה שנים, הוא יוצא בקביעה מעניינת: אפשר ללמד ילדים בעודם תינוקות כיצד ליהנות בעתיד מנישואין מאושרים. יותר מזה: כל מה שיקרה להם בעתיד, תלוי, בעצם, במה שכבר ספגו כעורס תינוקות.

רבים מדי מהילדים האמריקנים, אומר ספוק הישיש, גדלו משחר ילדותם עם האמונה שהם זכאים לכל הדברים הטובים בחיים. האמונה הזו מעוגנת, לדוגמה, בסיגנון החגיגות של ימי הולדת שלהם ובחג המולד, כאשר הם מוצפים מתנות, וכאשר בגיל שש־עשרה הם מקבלים את המכונית הפרטית שלהם. את כל הדברים הללו מקבלים הילדים כמובנים מאליהם. הם לא חשים מחוייבות כלשהי כתמורה לקבלת כל השפע הזה, לא להורים, לא למשפחה ולא לחברה.

ההרגלים הללו והאמונה הבסיסית ב„מגיע לי", מעלים את סף הציפיות שלהם מהחיים, מן הנישואין. הם מצפים שהנישואין יהיו מספקים ומושלמים, כאילו היתה זו זכותם מלידה. כאשר היחסים אינם בדיוק מושלמים או מספקים, – הם מרגישים כאילו עשו עיסקה גרועה. במקום לעבוד על השיפורים המתבקשים – הם פשוט מבטלים את העיסקה.

ההורים, אומר ספוק, יכולים לפעול בהקדם כדי למנוע מילדיהם את חווית הגירושין בעתיד. איך? בכך שילמדו אותם כלל בסיסי בחיים, שאף אחד לא הגיע לעולם הזה רק כדי להגשים את שאיפותיו האישיות ומשאלותיו העצמיות. מילוי משאלות עצמיות – זוהי מטרה חשובה במני עצמה, צריך להסביר להם, אבל זאת לא התכלית. כולנו פה גם כדי להתחשב באחר, לשתף פעולה ולהיפגש בנקודה משותפת עם צרכי המשפחה והחברה.

זה אולי לא יישמע לכם כמו בית־ספר לנישואין, אומר ספוק, אבל אין מה לעשות. ערכם של נישואין טובים נמדד ברגישות ובעירנות לרגשותיו של האחר, לצרכיו של האחר ולא פחות מאלה – באחריות לצרכים הללו. את הכלים האלה חייבים לשכלל. למשל, אומר ספוק, הורה חייב לחנך את הילד איך להתחשב בתינוק החדש ובצרכיו. איך לא להתאכזר אליו או לא להכאיב לו. לא רק לתינוק – גם לכלב ואפילו לדובון.

ההדגמה צריכה להיות תמיד חיובית.

לא לומר אל תעשה, אל תיגע, אלא להראות להם תשומת לב חיבה ומגע של אהבה. קצת יותר מאוחר, בגיל שלוש־ארבע, צריך לעניין את הילדים בעבודות בית שוטפות שהם מסוגלים לבצע, כמו עריכת שולחן או ניגוב צלחות. לאחר מכן חשוב להחמיא בנדיבות רבה על העזרה.

בנקודה הזו של ניגוב צלחות עוצרים רגע. היום קשה לתפוס את ספוק בסקסיזם. הוא ער ומודע חיטב לצורך לפנות נכון אל הנשים בעולם ולהיראות כמי שתומך במאבקי נשים, בתנועות נשים ובמלחמה למעמד ולשוויון האשה. בעוד שבמהדורה הראשונה של ספרו הוא קשר את גידול הילדים ועבודות הבית רק עם האמהות, הרי שבשניה, בסוף שנות ה־60', הוא התנצל על כך שקרא לתינוקות 'הוא', כדי להימנע – לדבריו – מסירבול הכרוך בלשון זכר־נקבה. במהדורה השלישית, בשנת 1976, הוא עשה מאמץ כן לתקן את הניסוח הסקסיסטי שלו. שם אין יותר 'הוא' – יש רק 'בייבי'.

זה לא היה מהפך מקרי. כאשר ניהל ספוק את מאבקו הציבורי נגד מלחמת וייטנאם ואף סול לעבר קריירה פוליטית, הלכו אחריו נשים רבות. תנועות הנשים תמכו בו ללא סייג. הוא טוען שהן שיכנעו אותו. נראה שהוא מחויב להן תמיכה. והוא מודה בשגיאות שלו היום, הוא אומר, אני מכיר בכך,

מיקרוגל

קינוחים מהמזווה

קינוח פירות אדום

להכנת הקינוח משתמשים ברוטב קראנברי משומר (על הקופסאות רשום בעברית „רוטב חמוציות" למרות שהשם העברי הנכון של הקראנברי הוא „קְפָטה"). אלה גרגרים אדומים המזכירים בצורתם דובדבנים קטנים. יש לבחור בסוג המשומר במיץ ולא בג'לי.

המצרכים לציפוי: ½ כוס קמח לא מנופה; ½ כוס סוכר חום מהודק; 75 גרם חמאה או מרגרינה; ¼ כוס פתיתי שיבולת שועל; ¼ כוס אגוזי מלך קצוצים.

המצרכים לתערובת הפירות: 4 תפוחי עץ מסוג גרנד או סמית (כ–750 גרם); 1½ כוסות רוטב חמוציות משומר; ½ כוס סוכר; 2 כפות קמח; כפית קינמון; גלידת וניל.

להכנת הציפוי, מערבבים את הקמח עם הסוכר. חותכים את החמאה לחתיכות קטנות, ומערבבים עם הקמח עד שתתקבל תערובת פירורית. בוחשים פנימה שיבולת שועל ואגוזים ומערבבים היטב.

קולפים את התפוחים, מוציאים את הליבה וחותכים לפלחים דקים. מערבבים את התפוחים עם החמוציות, סוכר, קמח וקינמון, ומעבירים לתבנית מיקרוגל בגודל 28X18 ס"מ. זורים על הפירות את הציפוי. אופים בעוצמה מלאה (700–650 וואט) במשך 12–14 דקות, עד שהתפוחים יתרככו. מסובבים את הכלי רבע סיבוב כל 4 דקות (אם אין צלחת או אנטנה מסתובבת).

מגישים פושר, עם כדור גלידת וניל.

(6 מנות)

קינוח אפרסקים מהיר

המצרכים: 6 חצאי אפרסקים משומרים או 8 חצאי מישמשים; 50 גרם חמאה או מרגרינה בטעם חמאה; 2 כפות סוכר חום; כוס פירורי ביסקוויטים; 2 כפות פקנים קלויים, קצוצים דק; שמנת תמוצה או קצפת להגשה.

משמנים קלות תבנית מלבנית של מיקרוגל, ומסדרים על תחתיתה את הפירות המשומרים, כשצידם התוך כלפי מטה.

שמים את החמאה בקערה, וממיסים בעוצמה מלאה (700–650) במשך דקה. מוסיפים את הסוכר ומחממים במשך ½ דקה נוספת. מערבבים ובוחשים פנימה את פירורי הביסקוויטים ואת האגוזים. מבשלים בעוצמה מלאה במשך 3 דקות. מערבבים 3 פעמים במהלך הבישול.

זורים את הפירורים על הפירות, ואופים בעוצמה מלאה במשך 3 דקות. מגישים פושר, עם שמנת תמוצה או עם קצפת.

(4–6 מנות)

■ דינה טרסון

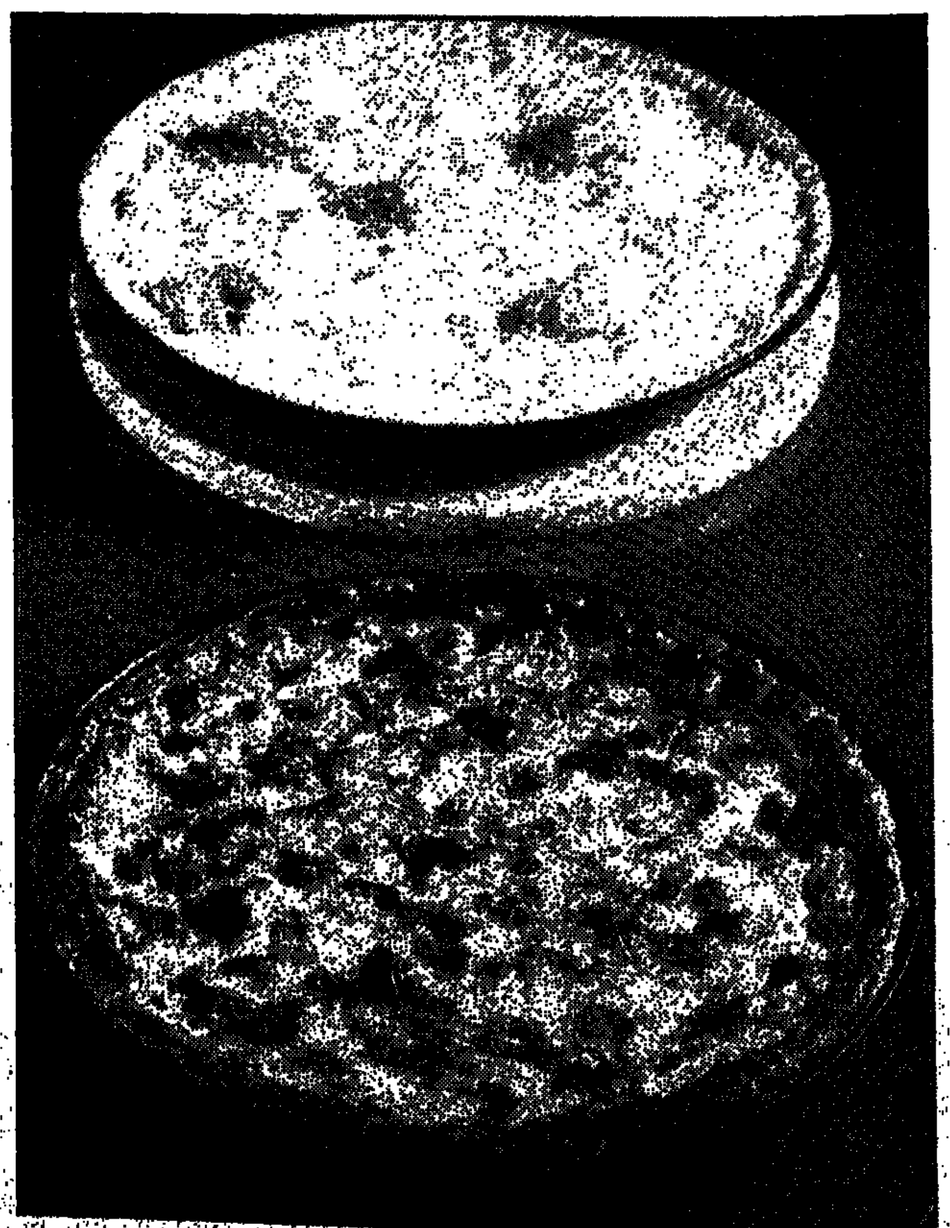

קוטג' ואיטריות בשוקולד

המצרכים: 500 גרם אטריות רחבות; מי מלח; 4 כפות חמאה; 4 ביצים; ½ כוס סוכר; כפית קינמון; כפית תמצית וניל; 2 גביעים גבינת קוטג'; גביע יוגורט; כוס קורנפלקס מפורר; 2 כפות אבקת קקאו ממותקת.

מבשלים את האיטריות במי מלח רותחים ומסננים. מעבירים את האיטריות לקערה, ומערבבים היטב עם החמאה.

מקציפים את הביצים עם סוכר, קינמון ווניל לקציפה בהירה וסמיכה. מוסיפים קוטג', יוגורט וחצי כוס קורנפלקס, ומקציפים יחד 2–3 דקות. מוסיפים את האיטריות ומערבבים היטב.

[illegible]

מאפה ירקות ברוטב בשמל

המצרכים: 800 גרם כרוב ניצנים קפוא; מים; מעט מלח; כף שמן; 3 בצלים גדולים קצוצים.

המצרכים לרוטב: 2 כפות מרגרינה; 2 כפות קמח; 2 כוסות חלב; מלח ופלפל; פירורי לחם משובחים; כוס גבינה צהובה מגוררת.

מבשלים את כרובי הניצנים במי מלח רותחים במשך 10 דקות. מסננים ושמים בקערה.

מחממים היטב שמן, ומטגנים את הבצלים עד שיזהיבו. מוסיפים את הבצל המטוגן לכרובים, ומפזרים את התערובת על תחתית תבנית אפייה מלבנית.

להכנת הרוטב, ממיסים את המרגרינה בסיר. מוסיפים קמח וחלב, ומבשלים תוך טריפה עד שהרוטב יסמיך. מסירים מהאש ומתבלים.

יוצקים את הרוטב על הירקות, זורים מעט פירורי לחם ואת הגבינה המגוררת. אופים בחום בינוני במשך כ–30 דקות.

פשטידת אספרגוס

המצרכים לבצק: 200 גרם מרגרינה בטעם חמאה; 3 כוסות קמח תופח; גביע [illegible]

[illegible]

ד"ר ספוק ואשתו ג'יין במיצעד מחאה נגד מלחמת ויאטנם: אחרי 48 שנים, עזבה אותו. תבעה 50 אחוז מתמלוגי הספר בטענה, שהיא למעשה כתבה אותו

(המשך מעמוד 10)

שאחריותו של של האב לילד גדולה לא פחות מזו של האם.

אגב, ככל שהתחדדה הכרתו של ספוק ביחס לטעויות שעשה – גדלה גם הכרתה של אשתו ג'יין כאשר לטעות חייה. אחרי ארבעים ושמונה שנות נישואין לדוקטור המפורסם, שתמיד העמיד אותה בצל, קמה ועזבה אותו בטענה, שמעולם לא הכיר בה כראוי. היא תבעה בבית המשפט חמישים אחוזים מתמלוגי הספר שלו בטענה, שהיא למעשה היתה זו שכתבה אותו. בית המשפט פסק לזכותה 45 אחוז מהתמלוגים עד סוף חייה.

אבל נחזור למתכון לנישואין לילדיהם שנישואין טובים הם לא עניין של נס, או מזל, או עיסקה טובה. נישואין טובים צריכים לבוא בעקבות הכרה משותפת של רצון לחיות ביחד, הנובע ממספיק זמן ונסיון לברר זאת. הנישואין יישארו טובים ככל שכל צד בשותפות ינסה להבין ולרצות את האחר. אבל לא רק לדבר חשוב. גם להרגיש. בכלל, לשמש דוגמה במעשים לבני נוער יעיל יותר מאשר לפנות אליהם בדיבורים.

את התכונות הדרושות לנישואים טובים, חייבים ההורים להוכיח בנישואים שלהם. כל ההורים רבים. לא צריך להתבייש בזה. אבל יש הבדל גדול בין

שלושה דורות גדלו על־פי תורת ההורות והמציאות שלו: תינוקות שנולדו אחרי מלחמת העולם ה־2 כשהאכלתם מבקבוק נחשבה מתקבלת, ילדים שהיו מאוחר יותר ללוחמי וייטנאם וילדים שנולדו לאימהות לא נשואות בשנות ה־70' ● הפנייה לאם בנוסח: את יודעת יותר ממה שאת משערת, שבתה את לב האימהות בכל דור. למרות שכמה מעיקרי תורתו גרמו להיווצרות דור מתירני, חסר התחשבות ואנוכי

מאושרים. ספוק עדיין מוטרד מנושא המתנות. במהלך הילדות, הוא אומר, צריך ללמד ילדים להעריך את הסוג האחר של המתנות. לא אלה שמוערכות בשווי כסף אלא כאלה שיש בהן חשיבות רגשית ומושקעת בהן מחשבה. צריך לעודד אותם להכין מתנות בעצמם וגם לצייר או לכתוב בעצמם גלויות ברכה ליומולדת ולחגים. זוהי אחת הדרכים לגרום לילדים לזנוח את ההתעסקות הכפייתית ברכוש, ובשאלות על מה הם היו רוצים לקבל. צעצועים שלא משתמשים בהם יותר צריך לתקן ולשפר ולתרום לצדקה. זו גם הזדמנות, אומר ספוק, להיערך למשימה משפחתית חינוכית. כל אחד במשפחה ייתן כתף. אחד יתפור, אחד ידביק, אחד יצבע. (האם חשב לרגע הדוקטור הנכבד איך, למשל, מתקנים רובוטריק?)

כאשר הילדים מתחילים לצאת עם בני־זוג, אפשר, אומר ספוק, לזרוק פה ושם איזה משפט או הערה על כמה שזה קשה למצוא בן־זוג אידיאלי לחיים; כמה זה לא פשוט להגיע להכרה, שעם האדם הזה רוצים לבנות עתיד משותף. כשיש ילדים מאוהבים בבית, צריך ליזום שיחות 'מקריות' – דווקא בגלל שזה נראה להם רחוק ולא אפשרי – על המספר הגבוה של מקרי הגירושין, על כך ששבירת נישואין גורמת סבל למבוגרים ולילדים. ויותר חשוב מכל, לומר להם כמה זה קל ללכת בעינים עיוורות אחרי נטיות הלב, לשטות באחרים וכעיקר בעצמך.

הורים צריכים גם לשתף כל הזמן בין העלבה וליגלוג כלפי בן הזוג לבין התייחסות בסיסית של כבוד, על אף חילוקי הדעות והמריבות. כשהיכרתם זה את זו והתאהבתם, פונה ספוק אל ההורים, כל אחד מכם ניסה לרצות את האחר, להקשיב בתשומת לב לכל הגה שלו, למצוא דרכים להסכים ביחד.

החמאתם זה לזה, דיברתם יפה, בשקט, לעיתים מזומנות הראיתם את החיבה והקשר הגופני ביניכם. אבל אחרי שנישאתם – האם לא עשיתם מה שבדרך־כלל עושים זוגות נשואים? שמתם בצד את הרומנטיקה, את ההבנה ואת ההקשבה, התחלתם לעמוד כל אחד על דעתו, להילחם על הזכות להיות הכי צודק. נכנסתם לשיגרה. שיגרה לא רומנטית ואפורה. דעו לכם, אומר ספוק בין אם תרצו ובין אם לא – הילדים משקיפים מהצד. בלי ההכרה הם קולטים את הנוסחה לנישואין, את המודל שלכם, ולימים יישמו אותו גם על הנישואין שלהם.

ההורים יעשו בחוכמה אם ושקיעו בקשר הנישואין שלהם את כל הדברים הללו – ההבנה, ההקשבה, הרומנטיקה. לא רק הם עצמם ייצאו נשכרים מכך, הם יניחו נדבך חשוב לעתיד הילדים.

ד"ר ספוק משוכנע בכך. ואין, כמובן, קשר עם העובדה, שהיום הוא מודקן לו בניו־יורק בגפו, בגלל שבחיי הנישואין שלו לא השכיל, כנראה, ליישם את הכללים הללו. כמו שגם למיתוס הגדול אין קשר לעובדה, שבנו של ספוק, היום רופא בעצמו, אמר בהזדמנות בלתי נשכחת, שהילדות שלו במחיצת אביו היתה ילדות אומללת.

ירקות בפשטידה

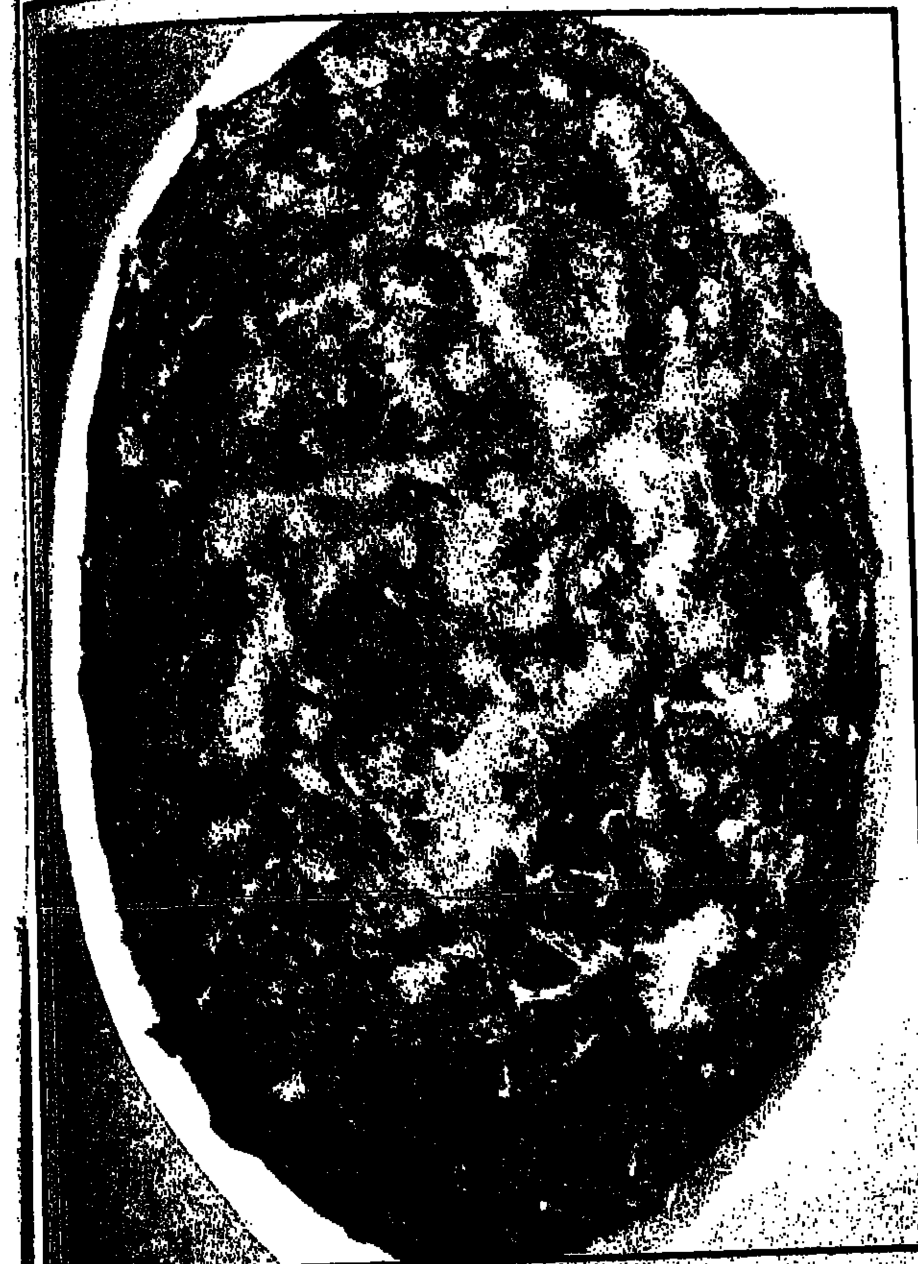

פשטידת תרד קלת־הכנה

המצרכים: 400 גרם תרד טחון קפוא; 2 ביצים; 250 גרם גבינה לבנה 5% שומן; 100 גרם גבינה מלוחה; פלפל לבן; 3 כפות קמח תופח; מרגרינה; פירורי לחם.

מפשירים את התרד וסוחטים את עודפי המים. שמים את התרד בקערה, ומוסיפים ביצים, גבינה לבנה, גבינה מלוחה וקמח, ומתבלים בפלפל. מערבבים היטב.

משמנים תבנית אפייה קטנה במרגרינה, ובוזקים מעט פירורי לחם על תחתיתה. יוצקים את תערובת התרד לתבנית, מחליקים וזורים למעלה פירורי לחם. אופים בחום בינוני במשך כ־30 דקות.

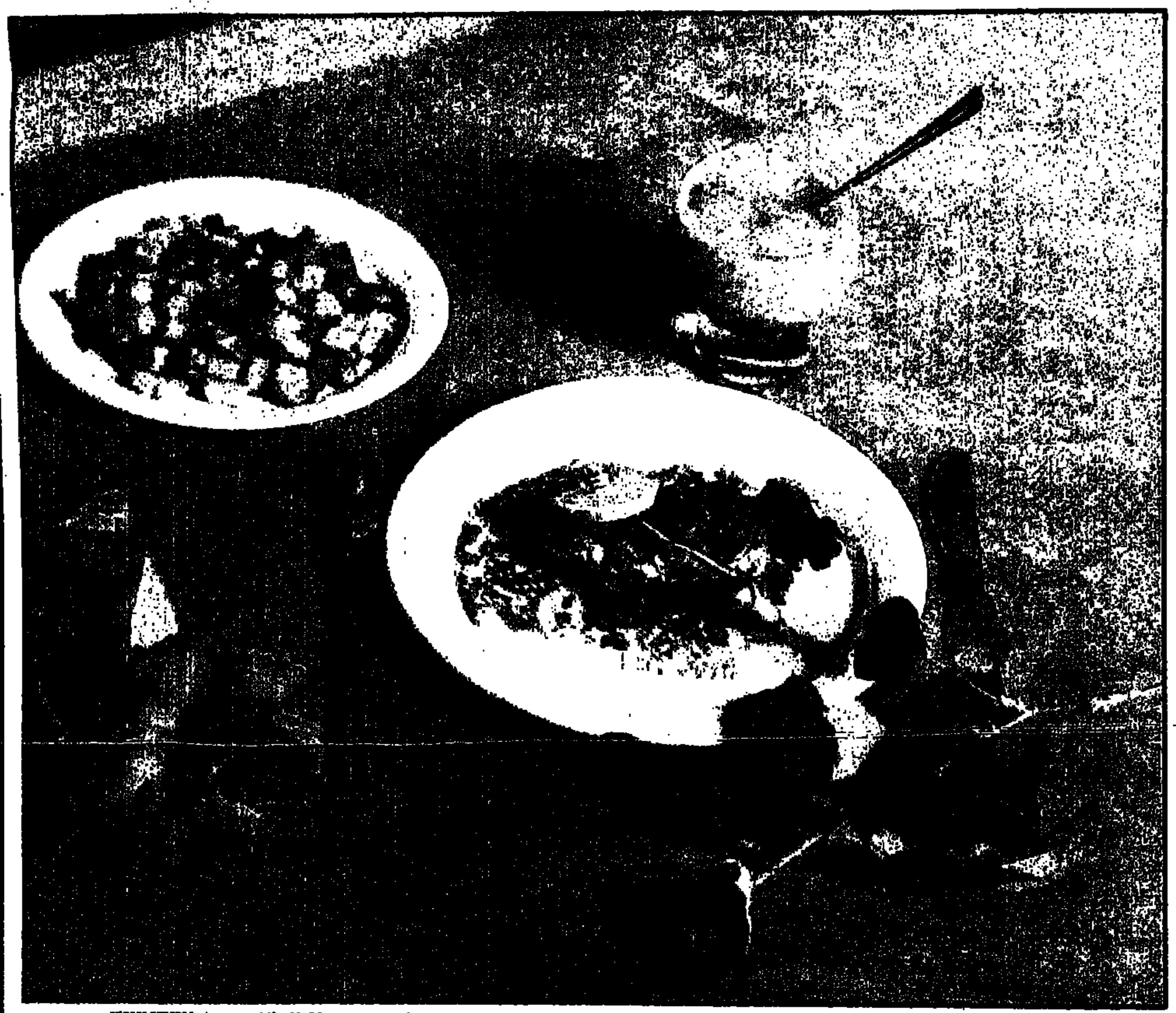

קוביות תפודים במחבת

Dadini di Patate Arrosto

את תפוחי־האדמה האלה לא ניתן להכין מראש ולחמם לפני ההגשה – הם יאבדו את פריכותם וייעשו יבשים ועמילניים. לעומת זאת, הם טעימים גם כשהם פושרים, אם כי טעמם במיטבו כשאך יצאו מהמחבת. הילדים יהנו ממנה זו גם כארוחת ערב, בתוספת סלט ומימרחי גבינה.

המצרכים: 750 גרם תפוחי־אדמה (5 תפודים גדולים); 5 כפות שמן צמחי; 2 כפות חמאה (בארוחה בשרית ניתן להחליף במרגרינה); 2 כפיות מלח.

1 קולפים את תפוחי־האדמה, שוטפים במים זורמים, מייבשים היטב במגבות נייר.

2 פורסים לפרוסות בעובי סנטימטר, וחותכים כל פרוסה לריבועים בגודל סנטימטר.

3 מחממים את השמן והחמאה במחבת גדולה וכבדה, מעל להבה בינונית־גבוהה. כשקצף החמאה שוקע מעט, מוסיפים את קוביות תפוחי־האדמה. מערבבים עד שכל הקוביות יצופו בשומן.

4 מנמיכים את הלהבה ומטגנים עד שעל שכבת הקוביות התחתונה יווצר קרום שחום יפה.

5 מוסיפים את המלח והופכים את הקוביות. ממשיכים לבשל עד שתפוחי־האדמה רכים, במשך כ־25 דקות. מדי פעם הופכים ומערבבים.

6 מגישים מיד.

(6 מנות)

■ שולה מוזס ■ צילם: יצחק גופר־מוזס

לא לצמחונים

חזה עוף ממולא

המצרכים: 2 בצלים; 2 עגבניות; כרשה; 50 גרם מרגרינה בטעם חמאה; 2 כפות פטרוזיליה קצוצה; 4 חזות עוף; כוס אורז ארוך; 3 כפות שמן; 50 גרם פקנים קצוצים; פטרוזיליה לעיטור.

קולפים את הבצלים וקוצצים לקוביות קטנות; קולפים וקוצצים את העגבניות. שוטפים ופורסים את החלק הלבן של הכרישה.

מחממים את המרגרינה במחבת, ומטגנים את הירקות במשך 5 דקות. מערבבים פנימה את הפטרוזיליה הקצוצה. חותכים כעין כיס לאורכו של כל נתח חזה וממלאים בתערובת הירקות. סוגרים את הפתח בקסמי עץ.

מבשלים את האורז במי־מלח רותחים עד שיתרכך. מסננים, שוטפים, מסננים שוב ושומרים חם. מחממים את השמן במחבת ומטגנים את חזות העוף מעל להבה בינונית במשך 5 דקות מכל צד. מוציאים את הקיסמים.

מסדרים את האורז בקערת הגשה ומניחים למעלה את חזות העוף. זורים פקנים קצוצים ומעטרים בפטרוזיליה.

ריזוטו כבד

המצרכים: 2 בצלים קצוצים; 500 גרם כבד בקר או עגל; חתוך לחתיכות קטנות; תפוח עץ גרנד גדול, קצוץ; כוס אורז ארוך; 3 כפות קמח; 4 כפות שמן; כפית מלח; כפית סוכר; 2 כפות צימוקים.

מבשלים את האורז עד שיתרכך. בינתיים, טובלים את הכבד בקמח, מחממים את השמן במחבת ומוסיפים את הבצל, המלח והכבד. מטגנים והופכים במשך 3 דקות. מוסיפים את התפוח ומטגנים עוד 3 דקות. מערבבים פנימה את הסוכר, האורז והצימוקים ומבשלים במשך 3 דקות נוספות. מגישים חם.

שישליק קווקזי

המצרכים: 500 גרם בשר בקר מאיכות טובה חתוך לקוביות; ½ כפית מלח; ½ כפית מרכך בשר; 4 בצלים; 2 כפיות פפריקה מתוקה; ½ כפית פלפל שחור; 12 פטריות שמפיניון; שמן להברשה; רצועות גמבה אדומה ורצועות בצל לעיטור.

זורים את מרכך הבשר על קוביות הבשר ומערבבים היטב. משהים 15 דקות. בינתיים, קולפים את הבצלים ומחלקים לרבעים. בוזקים פפריקה על הבצל, ופלפל שחור על הפטריות. משחילים את הבשר, הבצלים והפטריות לסירוגין על שפודים.

מברישים את השפודים בשמן ומשחימים תחת אסכלה במשך 8 דקות. הופכים את השפודים מדי פעם. מגישים על מצע של אורז שבושל עם כורכום. מקשטים ברצועות הגמבה והבצל.

בשר עם איטריות אורז

המצרכים: 500 גרם פילה בקר; 2 כפיות מלח; כף קורנפלור; 2 כפות יין יבש; 2 כפות רוטב סויה; 2 כפיות סוכר; 50 גרם איטריות אורז סיניות; בצל; 6 כפות שמן; 100 גרם אפונה קפואה.

חותכים את הבשר לרצועות בגודל 1 על 3 ס"מ. מכינים תחמיץ מהמלח, הקורנפלור, השרי, הסויה, הסוכר וכף המים. יוצקים את התחמיץ על הבשר ושורים שעתיים.

מבשלים את האיטריות במי־מלח רותחים לפי ההוראות שעל האריזה. מסננים ושוטפים את האיטריות במים קרים. קולפים ופורסים את הבצלים. מחממים את השמן ומטגנים את הבצלים כדקה. מוסיפים למחבת את הבשר עם התחמיץ ומטגנים עוד 5 דקות, תוך בחישה. לבסוף, מערבבים פנימה את האיטריות והאפונה. מחממים קצת ומגישים.

מחליטים מיד דירה של יובל גד

מבצע ל־10 ימים בלבד! 7.10-17.10.87

ומקבלים חינם - תדיראן

- **מזגן תדיראן TW-1H**
- **מקרר היוקרה גלאקסי תדיראן 453**
- **תנור אפייה מולטיסיסטם FAURE 3890**

מבצע כזה טרם היה: כל הרוכש דירה באחד מאתרי הבניה של יובל גד, בין התאריכים 7.10-17.10.87, יקבל ללא הגרלה מקרר תנור אפייה משוכלל ומזגן תדיראן.

מבצע יובל גד - כל התנאים לעליה ברמת החיים:
★ ערבות בנקאית מלאה לכל הרוכש דירה בתקופת המבצע.
★ מסלול תשלומים גמיש - התאמה אישית לפי יכולת הרוכש.

בואו להחליט מיד על הדירה באחד מאתרי־הבניה של יובל גד ברחבי הארץ:

ירושלים, רמות -
4 וילות אחרונות בנות 5 חדרים בשכונת הווילות מהיפות בירושלים.
פרטים: משרדי יובל־גד ירושלים, בנין כלל, רח' יפו 97, טל' 02-234494-5.

חולון, נווה ארזים
שכונת היוקרה של יובל גד. דירות 4 חדרים גדולות ופנטהאוזים בבנין 9 קומות. דירות 3 חדרים ניתנות להרחבה בבנייני 3 קומות.
סטנדרט בניה גבוה: דלת בטחון בכניסה, ציפוי שיש על הבניינים, בכניסה ובלובי.
פרטים: במשרד המכירות שבאתר הבניה, רח' פרופסור שור פינת רח' יעבץ; ובמשרדי יובל גד בת"א, רח' בן יהודה 99 (פינת ישורון), טל' 238221, 03-5448181.

רמת השרון
נותרו 2 דירות בלבד בנות 3½ חדרים בבנין של 4 קומות ברחוב שמואל הנגיד.
סטנדרט גבוה - מעלית וציפוי פסיפס חיצוני.
פרטים: במשרדי יובל־גד בת"א, רח' בן יהודה 99 (פינת ישורון), טל' 238221, 03-5448181.

כפר־סבא
החלה ההרשמה לשכונה החדשה של קוטג'ים ודירות ברחוב ויצמן פינת רחוב הגליל. פרטים במשרדי יובל־גד בת"א.

אריאל
קוטג'ים דו־משפחתיים ודירות 3, 4 חדרים, בשכונת לב אריאל - השכונה החדשה באריאל.
פרטים במשרדי המכירות שבאתר הבניה (ליד הכיכר המרכזית באריאל) ובמשרדי יובל־גד בת"א, רח' בן יהודה 99 (פינת ישורון), טל' 238221; 03-5448181.

חיפה, רמת אלון
החלה ההרשמה ל־12 קוטג'ים מפוארים בשכונה החדשה והיוקרתית ברמת־אלון שעל הכרמל (בין הטכניון לשכונת דניה).
פרטים: אנגלו סכסון (ללא דמי תיווך), טל' 211554, 04-227762.

אשקלון, נאות אשקלון
בשכונה הצעירה והמטופחת בלב אשקלון מוצעים קוטג'ים 5 חדרים, וילות מפוארות 7 חדרים ודירות 3 חדרים.
החלה ההרשמה לדירות פנטהאוז, קוטג'ים ודירות בנות 3, 4, 5 חדרים, בבניה מדורגת.
פרטים במשרד המכירות באתר הבניה נאות אשקלון, תיווך דודו (ללא דמי תיווך), טל' 23704, 27333, 051-30976.

אשדוד, רובע י"א
דירות 3 ו־4 חדרים בבנין הצופה על נוף מרהיב.
פרטים: באתר הבניה בחול המועד בלבד, תיווך אריה הלר בע"מ (ללא דמי תיווך), רח' רוגוזין 26 אשדוד, טל' 534068, 08-522040.

קרית גת, גני יובל
דירות 4 חדרים ודירות גג גדולות במיוחד ב־4 בניינים בני 10 קומות בשכונת המגורים היוקרתית של הדרום - הצמודה ל"בנה ביתך".
פרטים במשרד המכירות באתר הבניה.

גדרה, נווה שלמה
דירות 3 חדרים ניתנות להרחבה ודירות 4 חדרים בבניינים של 3 קומות המצופים כולם שיש.
פרטים במשרדי אבי קפלינסקי, הבילויים 36 גדרה, טל' 08-596086. (ללא דמי תיווך).

תקנון המבצע נמצא במשרדי החברה.

כל אתרי הבניה של יובל גד יהיו פתוחים בתקופת המבצע:
חול המועד סוכות - בשעות 10.00-17.00,
יום ו' וערב חג - בשעות 10.00-14.00,
שבת וחג - בשעות 10.00-17.00.

יובל גד בע"מ
זה קנוי בשבילך

משרד מכירות ראשי: יובל גד אשקלון, טל' 051-21646-7.

עוגת מתירה

עוגת זנגביל

המצרכים: 3 ביצים; 3 כוסות קמח; 3 כפיות זנגביל טחון; 2 כפיות פלפל אנגלי טחון; 2 כפיות אבקת סודה לשתייה; כוס מים פושרים; כוס סירופ מייפל; כוס שמן; כוס סוכר.

מערבלים יחד את כל המצרכים, ויוצקים לתבנית מס' 26 או לתבנית מרובעת בגודל דומה מרופדת בנייר אפייה.

אופים כשעה ורבע בתנור שחומם מראש לחום בינוני־נמוך.

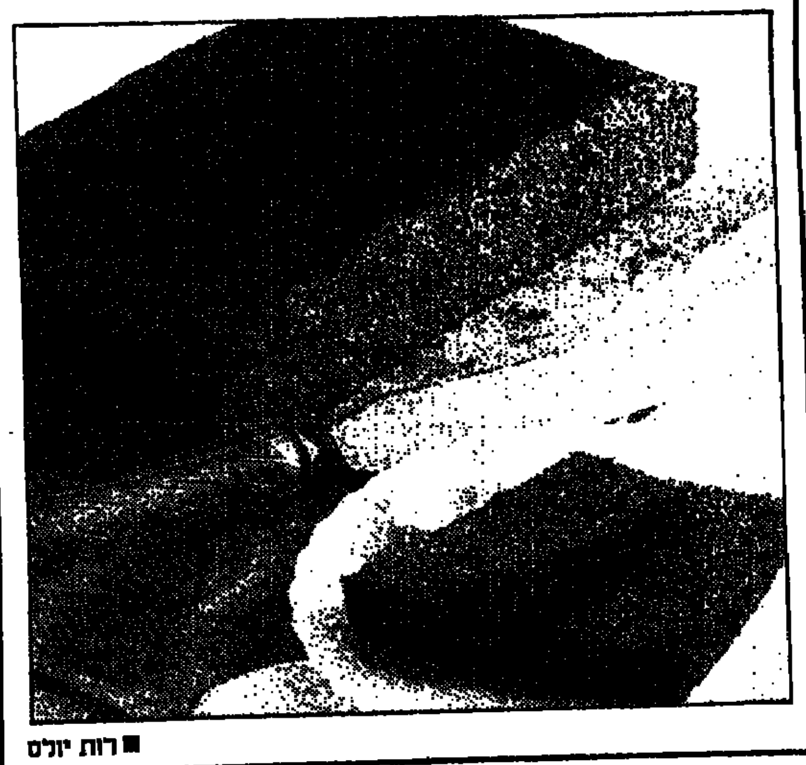

■ רות יולס

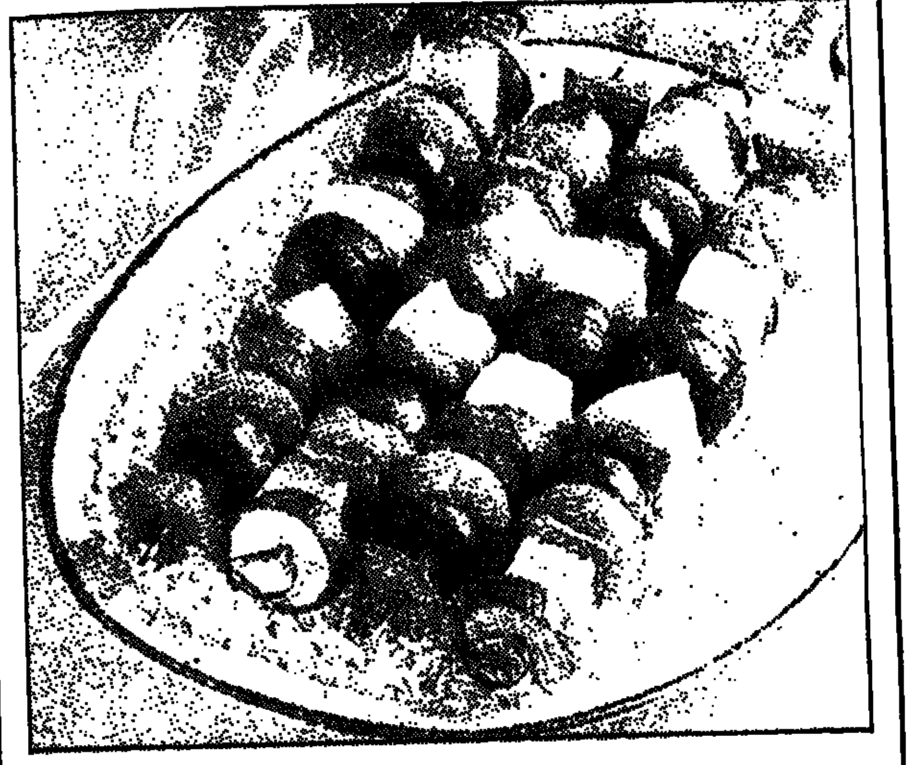

שפודי פרי וירק

המצרכים: קישוא פרוס; 8 נתחי אננס משומרים; פלפל קטן, חתוך לריבועים; 8 חצאי מישמשים משומרים; 8 פיטריות קטנות; בצל קטן חתוך לרבעים; 4 עגבניות קטנטנות; כף שמן; מלח ופלפל.

מחלקים את הירקות והפירות באופן שווה בין 4 שפודים ארוכים ומשחילים.

מערבבים מעט מיץ מהאננס המשומר עם שמן ותבלינים, ומברישים את השפודים בתערובת.

קולים תחת אסכלה חמה במשך 10 דקות. מסובבים את השפודים ומרטיבים בתערובת השמן לעיתים תכופות.

מגישים חם, על מצע אורז מבושל ובתוספת סלט ירוק.

קורס לבישול איטלקי

הצעת ארוחה

קיצוץ נכון

בישול טוב, איטלקי או אחר, מתאפיין לא רק במתכונים אלא גם בשיטות ובדרכי עבודה. שיטת העבודה משפיעה על טעם התבשיל ומקלה על הטבח. אפילו עבודה לא נעימה כקיצוץ בצל, שום או עשבי תיבול היא קלה וגורמת סיפוק אם היא מתבצעת בצורה נכונה. איך? הסוד הראשון הוא הסכין: סכין גדולה, בעלת להב רחב יותר מהידית, וחד מאד. הסוד השני הוא תנועות היד.

קולפים את הבצל, חוצים ומניחים על קרש עץ כשהצד החתוך כלפי מטה. ביד שמאל מהדקים את חוד הסכין אל הקרש ולא מאפשרים לו להתרומם ממקומו. ביד ימין אוחזים בידית הסכין ומרימים ומורידים אותה בתנועות גיליוטינה, תוך הרחקת יד ימין מהגוף והחזרתה קרוב לגוף. היד מבצעת תנועת חצי עיגול קדימה־אחורה וגם תנועות אנכיות מעלה־מטה. להב הסכין יורד בחדות על הבצל שעל הקרש וחותך אותו בלי למעוך – וכך נחסכות הדמעות.

ופטרוזיליה?

קונים (אם אין באדנית שעל החלון) זר גדול של פטרוזיליה. בבית מפרידים העלים מהגבעולים, את העלים שומרים ואת הגבעולים מסלקים. שוטפים במים זורמים, מניחים במסננת ומשאירים לייבוש. אני משתמשת בצנטריפוגה לייבוש חסה – מיכל פלסטיק גדול ובו מסננת פלסטיק גדולה ומכסה עם ידית. שמים את העלים הרטובים במסננת, מכסים ומסובבים הידית. המסננת מסתובבת במהירות רבה והמים מנוערים מעל העלים ונזרקים דרך חריצי המסננת אל המיכל החיצוני. (חשוב לייבש את העלים לפני הקיצוץ, אחרת תתקבל מחית פטרוזיליה לחה ודביקה, והטעם ייפגם).

כשהעלים יבשים, מאחסנים אותם במגשית אלומיניום מכוסה ביריעת פלסטיק, במקרר.

לפני השימוש, נוטלים את הכמות הרצויה, מניחים על קרש חיתוך וקוצצים באותה דרך שקוצצים בצל או בעזרת מכשיר נהדר אחר – קוצץ פטרוזיליה: זהו מין סכין עם להב דמוי חצי סהר עם ידיות בשני הצדדים. אוחזים בידיות בשתי הידיים, ומנדנדים את להב הקוצץ שמאלה וימינה מעל הפטרוזיליה, תוך שניות ספורות העלים קצוצים דק.

ניתן להשיג את הקוצץ במחיר סביר בחנויות לכלי־בית.

עוף ברוטב לימון ורוזמרין

Pollo in Tegame al Limone

לרוב תבשילי העוף האיטלקיים יש מכנה משותף: הם מהירי הכנה, לא מסובכים, ולא מתובלים בתנופה. הם מגוונים במידה שווה את הקוצר ואת הטבח, משום שאינם מעייפים את חיכו של הראשון או מתישים את סבלנותו של השני. המתכון הבא הוא מתכון משנה, שמקבל את ייחודו מהלימון ומהרוזמרין.

המצרכים: עוף במשקל 1.6 ק"ג, מחולק לחלקים (או מנש ירכיים של עוף); 3 כפות שמן [illegible] רוזמרין טרי או כפות רוזמרין מיובש; 3 שיני שום קלופות; מלח; פלפל שחור טחון טרי; [illegible] כוס יין לבן יבש; 2 כפות מיץ לימון טרי; 4-6 רצועות דקות של קליפת לימון (רק השכבה הצבעונית).

1. שוטפים את נתחי העוף במים זורמים, מנערים את עודף המים, אך לא מייבשים.
2. שמים את נתחי העוף במחבת גדולה, שתכיל את כולם בנוחות. מציבים מעל להבה בינונית־גבוהה, מייבשים ומשחימים את נתחי העוף מכל הצדדים. אין צורך בשומן כלשהו, הלחות והשומן הטבעי של העוף [illegible]
3. כשנתחי העוף מושחמים יפה, מוסיפים למחבת את השמן, הרוזמרין, השום, המלח והפלפל. מבשלים 2 דקות נוספות, והופכים את העוף פעם או פעמיים.
4. מוסיפים את היין מגביהים את הלהבה, ומניחים ליין לבעבע [illegible]
5. מנמיכים את הלהבה, מכסים את המחבת ומבשלים במשך כ־45 דקות. לא שוכחים להפוך את העוף [illegible] פעם.
6. מכבים האש ומעבירים העוף לצלחת הגשה.
7. מטים את המחבת מעל הכיור ושופכים במעט את כל השומן שבה. משאירים 2 כפות שומן בתוך המחבת.
8. מוסיפים למחבת את מיץ הלימון ואת קליפת הלימון, ומבשלים מעל להבה בינונית כ־2 דקות [illegible] הבישול מגרדים את תחתית המחבת בכף עץ, כדי לשחרר את מה שנדבק להחזרתו.
9. שופכים את הרוטב על העוף ומגישים מיד.
10. אפשר להכין את העוף מראש, לאחסן אותו במקרר [illegible] הלימון [illegible] ההגשה. (6 מנות)

סורבט אפרסקים לבנים

Sorbetto di Pesche Bianche

מעדן אפרסקים אמיתי. עכשיו, כשיש שפע אפרסקים בשווקים, כדאי לנצל זאת וליהנות ממאכל קר, אוורירי, טעים ונאה למראה. מגישים את הסורבט בקערית מנה אחרונה או בגביע בעל רגל גבוהה, כקינוח לסעודה או כתקרובת בערב קיץ חם.

המצרכים: 750 גרם אפרסקים לבנים; 2 כפות סוכר; 2 כפות מיץ לימון טרי.

1. שוטפים היטב את האפרסקים וקולפים, חותכים לחתיכות גדולות ומסלקים את הגלעין.
2. שמים את האפרסקים ואת הסוכר במעבד מזון, ומערבלים לתערובת נוזלית וחלקה.
3. מוסיפים את מיץ הלימון ומפעילים את מעבד המזון למספר שניות נוספות.
4. מקפיאים במכשיר גלידה, לפי הוראות היצרן.

גידי לוי/ קו נטוי

הרהיט כפסל מצוייר: הומאג' לדיוויד הוקני. כך נראו רהיטי גידי לוי לפני שירדו מהקיר. אמנות לשמה

גידי לוי, הילד הכי חולמני בכיתה • אמן שפנה לעיצוב רהיטים ותכנון־פנים של חנויות ודיסקוטקים • כל־כך מבוקש שהוא דוחה 90 אחוז מהצעות העבודה • הקו הנטוי והאשליה האופטית שהוא יוצר – אינם מחאה רעיונית. רק כיוון אמנותי • מכיוון המוזיאונים בארץ, עדיין לא הזמינו אותו לתערוכה. אולי משום שהוא „לא שייך לקליקה ולא עושה אמנות קונספטואלית"

מאת נורית בת־יער

שולחן מחימר תעשייתי: חמישה כבלים מתוחים מגליל של אבן קיסר לעבר „L" מאבן חברון

גידי לוי חושב תמיד בנטוי, אף פעם לא במקביל או בניצב. „אפילו במכולת מסתכלים עלי בזווית של 45 מעלות", הוא מחייך. זה התחיל עם עבודות אמנות, פסלי קיר של תיבות הדרים נטויות, רהיטים. האשלייה האופטית עבדה עליך כל כך טוב, כל כך רצית לשבת על הרהיטים עד שבסוף הם יצאו מהתמונה, מפסל־הקיר המצוייר.

עכשיו יש גם רהיטים נטויים במציאות, על הרצפה. דוגמאות! דוכני התצוגה והכסאות בסניף של „תכשיטי פרני" ברב־מכר. שולחן מהמם מקוביית אבן־חברון בעלת מראה שיש, ברזל, ומישטח זכוכית מעויין, המוצג „בגלריית דרקון הים" שב„13 וחצי" ביפו.

קצת קשה לצלם את השולחן הזה. אשליית הפרספקטיבה הנוצרת בצילום כמעט מיישרת אותו. גם „מחזירה" למעויין הזכוכית את צורת הריבוע הרגיל. מה שמביא אותנו למקור הרעיון של הסיפור. הוא צמח משרטוטי פרספקטיבה של מיבנים תלת־ממדיים. בשרטוט – המלבן מצטייר כמעויין. מתרחשת הטייה. גידי לוי נטל את ההטייה השרטוטית – תלש אותה מהנייר השטוח והעניק לה זכות קיום תלת־ממדית במציאות. המשטח הריבועי של הכיסא או השולחן הנראה בשרטוט כמעויין הופך מעויין גם במציאות.

האם מאחורי המבט המעוקם הזה על העולם מסתתרת השקפה פילוסופית? מחאה אולי? לפי גידי לוי – לא. הכל נשאר בתחום האמנות לשמה, והשאיפה להיות יוצא־דופן, לחדש, לעשות משהו מאוד אישי, שלו. הפריצה לנושא עיצוב הפנים גם היא בבחינת חידוש. עד לפני כשנתיים עסק באמנות. רק באחרונה, כדי שיוכל ליצור „במצב נפשי יותר שקט" פנה לעיצוב־פנים. תחילה נתבקש לעצב את „פרני" ואת „טובה'לה". לאחר מכן עיצב את השולחנות המקוריים, אחד נטוי ואחר המאופיין על־ידי מישחק מרתק בין כבלי פלדה תעשייתיים לבין גליל, ואחד נוסף בצורת „ר" מגרניט ואבן־חברון בעלת מראה שיש. שולחנות שנועדו לככב בחדרים מרווחים ונקיים מגודש. שולחנות שהם מעין פסל שימושי.

לאחרונה ביוזמת רמי שטיינברג, מנהל השיווק של „גולף", (סתה, לשעבר), לקח על עצמו לתכנן את כל חנויות הרשת ולהסב אותן לדבריו „מהרשת הכי ירודה מבחינה תפיסתית לדבר הכי־הכי". הרצפה תהיה מאבן קיסר. השטיחים והקירות מחוספסים. הארונות בכל מיני קומפוזיציות יהיו עטופים בצנרת ירוקה או ארומה.

שילוט המחלקות יהיה סטייל שלטי רחוב, מנורות ניאון מכופפות. הפוסטר מדיה יוצב בתוך החנות במגמה להעניק לה יותר עוצמה. החנות המשופצת הראשונה תיפתח בקרית־מוצקין, השניה ברעננה. בהדרגה יעוצבו באותו סגנון גם חנויות השפלה, חנויות דיזנגוף וקניון־איילון.

החגיגה הגדולה ביותר נערכה בינתיים לרגל עיצוב הפנים שגידי עשה לדיסקוטק האילתי „ספיראל". המיבנה החיצוני קישט ביופיו וייחודיותו את קו השמיים האילתי מאז תוכנן לפני כ־14 שנה על־ידי האדריכל הירושלמי משה אשכנזי. במשך כל אותה תקופה אוכלסה רק קומתו התחתונה שבה ממוקמים הפאב „יתוש בראש" ומספר חנויות. גולת הכותרת של המיבנה, חלקו העליון – נותר שומם.

לכבוד פתיחת הדיסקוטק שכרו בעליו מטוס והטיסו לאילת את יפתח קצור, גידי גוב, תמרה יובל ובעלה תם ג'ונס, ציונה טוכטרמן ובעלה בני פרני, טובה'לה, שתי דוגמניות, את תמי בן־עמי וידידה ד"ר קובי זר, ושלומית אמיר, אנשי תקשורת, ואנשים שהוגדרו כ„כוהמה".

בכניסה ל„ספיראל" מקדמת את פניך בוכת חלון ראווה מצופה באריחוני זכוכית זוהרים. אחר־כך אתה נפגש פנים אל פנים עם נורות ניאון סגולות מתפתלות שהן גירסה מוגדלת של...קוצב לב. הקיר שמאחורי הבר משובץ א־סימטרית באריחי אלומיניום מלוטש. הבר עצמו עשוי פח מחורר. נוריות זעירות ממוחשבות מרצרות בין אריחי רחבת הריקודים בתוך צינורות שקופים.

התקליטן שבקומה העליונה נראה צף באוויר. הבימה עליה הוא נמצא מוסתרת על־ידי מסך פרספקס המקיף את הארובה שבמרכז המיבנה. זו מצופה בחומר שקולט רפלקסים ממערכת התאורה, היוצרים ציור מופשט מתנועע בסגולים וטורקיזים.

גידי לוי צימח את העין השלישית שרואה בקוצב לב פוטנציאל אסתטי לקישוט דיסקוטק, ובכבלים תעשייתיים – מרכיב המעניק לשולחן עוצמה אסתטית – בשנות ה־70'. אז פעל במסגרת קבוצת היוצרים שכינתה עצמה „העין השלישית", ואשר עסקה באמנות אוונגארדית, מולטי־מדיה, משולבת במוסיקה וקולנוע.

הוא שאף ליצור מגיל צעיר. תמיד היה „הילד הכי חולמני בכיתה".

יליד גבעת־שמואל. בן שש נשלח לקיבוץ בית אורן שליד הכרמל בו שהה

(תצלומים: רן ארדה)

גידי לוי ליד פינה בבית היפואי: קוביה עם עציץ בהטייה. לפסל, פנים מיציקת גבס של קלסתר האמן

עד גיל 17. אחרי השרות הצבאי למד בבית־הספר לאמנות פלסטית בבת־ים. המורים שם היו אז רפי לביא, רן שחורי, אליהו גת, אבא פניכל, ראובן ברמן, לאה מג'רו. „אחרי שלוש שנים גיליתי שזה כבר לא לרוחי, בו זמנית עבדתי כארט־דירקטור לסרטים באולפני הרצליה".

בשנת 72' הציג בגלריית „שחף" ציור סוריאליסטי, בעיקר של אנשים ארוזים בקופסאות. כ־75', כשקבוצת „העין השלישית" התפרקה – עזב את הקולנוע וחזר לאמנות. במשך 7־8 שנים היה אמן הגלריה „רלסון רייכטר". יצר פסלי קיר מצויירים שהתפתחו מתרגום של רישום פרספקטיבי לפיסול. הנושאים: טבע דומם, ריהוט, תיבות תפוזים.

„העבודות העניקו לצופים תחושה חזקה. הצופה הרגיש נטוי, מטושטש, ומחוץ לפוקוס". הן איפשרו לאמן לפרוץ החוצה, לזכות בהכרה בינלאומית.

אגודת הציירים שלחה אותו לתערוכה ב„גראנד פאלה" בפאריז. מנהל מוזיאון שיקגו ראה את עבודותיו ונדלק. גידי לוי הציג במוזיאון ובגלריות של שיקגו, במוזיאון ובגלריות של לוס־אנג'לס, ובבית האדריכלים של עיר זו, מתוך תערוכת בית האדריכלים יבחרו האמנים שיקשטו את בנייני הציבור של העיר. החוק בארה"ב קובע ששני אחוזים מכל בניין ציבורי חייבים להיות מוקדשים לאמנות.

אחת התערוכות המפורסמות ביותר של גידי לוי היתה „המזבלה". ערימת גרוטאות ששוחזרו בקרמיקה. חתול שנתפס על חם תוך כדי טיפוס לתוך פח זבל. זוג תתולים מזדווגים, נעליים ישנות, כובעים, עכברים. התערוכה היתה נסיון להיכנס למימד נוסף של פיסול סביבתי – חלל ושטח. גם מחאה נגד המימסד, הזוהמה והלכלוך, למרות שהתערוכה נפתחה בחסות עיריית תל־אביב. אחרי „ריכטר" המחאה הממוסרת נסעה למוזיאון שיקגו. הוצגה לרקע פס קול של רעשי יפו, נביחות הכלבים, חריקת בלמי מכוניות האשפה. האווירה האותנטית נוצרה גם בעזרת ריחות מזבלה ששוחררו על־ידי מיתקן מתאים.

גידי לוי, עיני פחם ענקיות יוקדות, כחוש, מתגורר כיום בבית ערבי ציורי תחת גפנו ותאנתו. אשתו, רותי, רוילת אוויר. משוכנע שאמן חייב כיום להוכיח עצמו בחייו, לא לאחר מותו. כתוצאה ממכונת יחסי הציבור ואמצעי הקומוניקציה – הכל כל־כך מהיר, שאי־אפשר אחרת. בארץ טרם הציג במוזיאון. לטענתו משום שאינו משתייך לשום קבוצה קונספטואלית. אינו חביבו של שום אוצר. לעומת זאת, בארה"ב, „יותר פתוחים למה שאתה עושה. לא נעולים על מסגרת מסויימת ושליטה על כיוונים אמנותיים. מבחינת ההכרה האמנותית, חו"ל", הוא אומר, „מספק אותי לחלוטין".

שולחן נטוי: אבן חברון, זכוכית מעויינת 12 מ"מ, ברזל מלא

השבוע שקם

7-13.10.87

להיטי השבוע

מוצרי הנייר האיכותיים של "מולט" במבצע

תחבושות היגייניות
20 יח'
2.05 ~~3.12~~

נייר טואלט טישיו
24 גלילים
9.- ~~12.79~~

מגבות נייר למטבח
3.20 ~~3.97~~

נייר טואלט טישיו
32 גלילים
12.90 ~~14.30~~

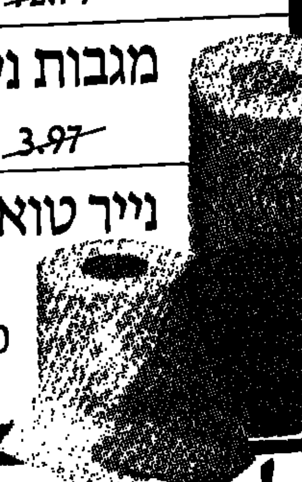

זיתים ירוקים מנזלינו גדול
340 גרם זיתי הגליל
1.46 ~~1.91~~

מרק זך עדיף/ טעם עוף
400 גרם אסם
2.65 ~~3.43~~

סלט טונה
100 גרם עסיס־מן
0.84 ~~1.26~~

טבעות בצל
300 גרם מפעלי עבוד
1.42 ~~1.78~~

גרעיני תירס בוואקום
325 גרם עסיס־מן
1.12 ~~1.69~~

קוואקר בפחית
500 גרם "פרופ"
3.90 ~~5.07~~

פסטיבל אופנת חורף לכל המשפחה

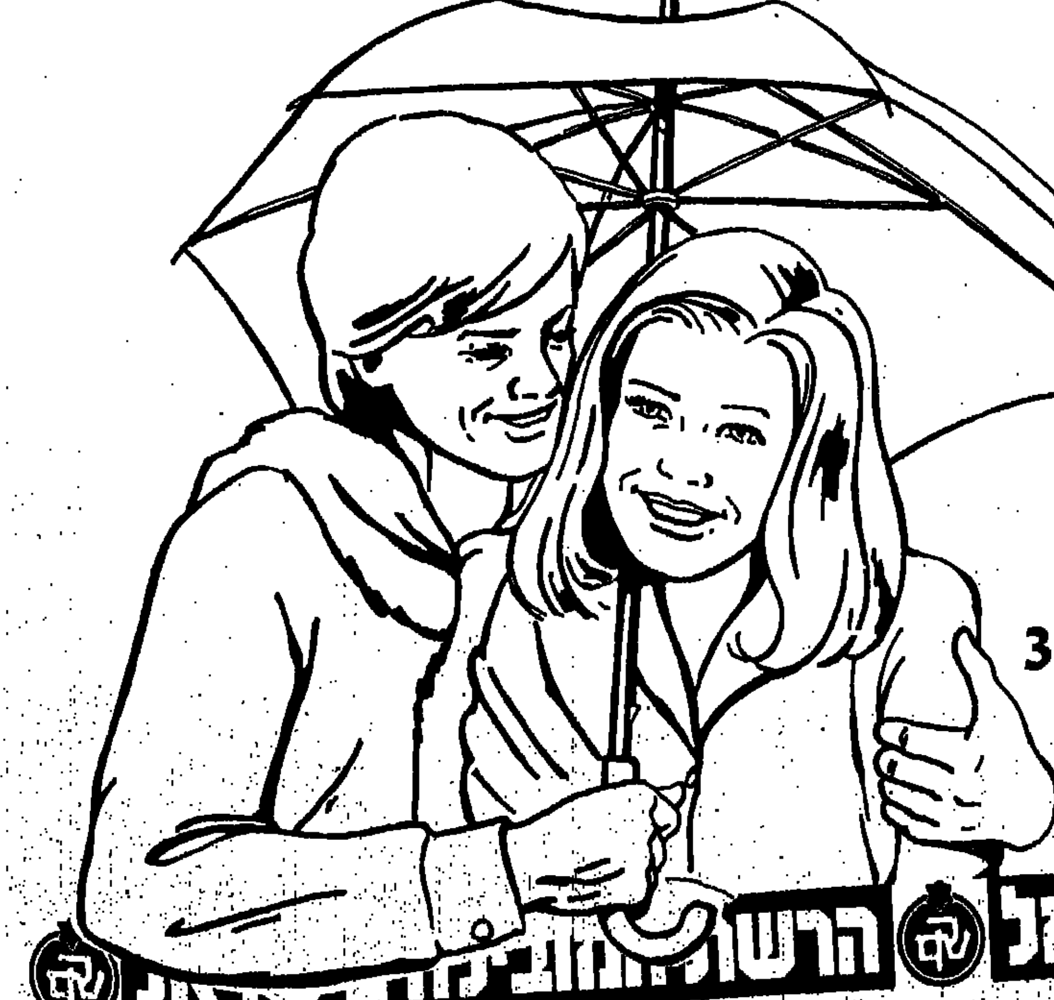

לנשים:

סריגים אופנתיים תוצרת איטליה
בשלל צבעים רק 59.-

חלוקים וכותנות "נומי־נים" בהנחה מיוחדת:
חלוק טריקו ~~68.57~~ 56.-
כותונת לילה ~~51.42~~ 42.-
פיג'מה ~~54.85~~ 45.-

חצאיות סטן פליסה לערב "ניבה" רק 69.-
חולצות ספורטיביות "אפנת ברוך" רק 29.90 35.-
תיקי נשים "רודל" בהנחות מיוחדות
לדוגמא: תיק אופנתי ~~46.-~~ 35.-
ארנק כסף לנשים "קרמר" ~~40.50~~ 29.90

הרשת המובילה בישראל | **הרשת המובילה בישראל**

השעה שקם

אנו מכבדים כרטיס אשראי

מבצע יצרן "שמן"

אבקת כביסה "נגה"
750 גרם
2.09 ~~2.75~~

קצף לגילוח "פלא"
4.55 ~~6.48~~

משחת שיניים "פלואוריד"
0.70 ~~1.14~~

משחת שיניים "שמנטול"
0.70 ~~1.13~~

משחת שיניים "דרדסים"
0.60 ~~0.96~~

משחת שיניים "שנאון" גדול
0.83 ~~1.30~~

מבצע חגים בדוכני "אומטיים"

שעון מעורר מהודר "סייקו"
בגווני זהב או כסף מנגנון קוורץ
פעמונים מוזהבים וצלצול חזק במיוחד
במקום ~~80.-~~ ש"ח
רק 3 × 20 ש"ח

בובת הפתעות

סי.אי.אס
רק 7.90

גריל מזוודה חינם

לרוכשי אהל "חרמון" חסין אש
"המצייד"
וב־6 תשלומים

שמיכות "נועם אורים" במבצע

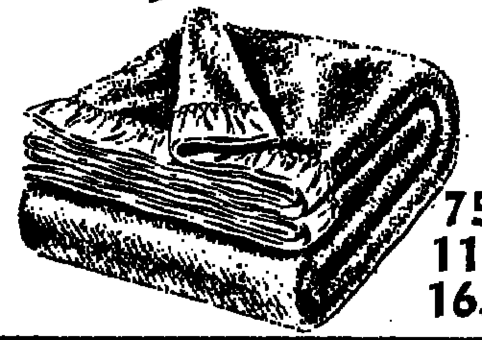

שמיכה דגם בת שבע 200 × 150
בד צ'ינס חלק 131.- 79.90
שמיכה דגרם בת שבע 220 × 200
בד צ'ינס חלק 197.- 119.-
שמיכה דגם "אלבינה" 200 × 150 112.- 75.90
שמיכה דגם "אלבינה" 220 × 200 168.- 113.90
כר מילוי פוך סינטטי בד צ'ינס 70 × 50 26.- 16.90

3000 תשורות

לכל המטרות במחירים מפתיעים לחגים
7 ימים אחרונים
מחירים מפתיעים!
עד אזילת המלאי

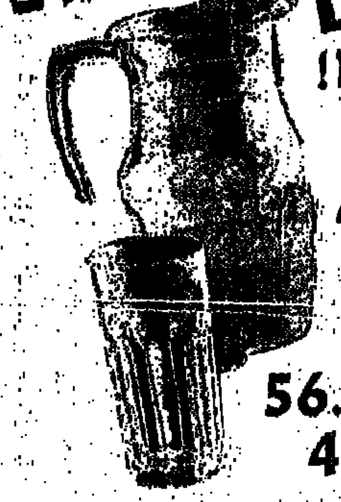

לילדים:

מעיל מודפס לילד "גלי" גודל 14-10 ~~81.14~~ 71.-
חליפת תינוק "עדין נויפלד"
אוברול משבצות + חולצה ~~19.-~~ 16.60
חליפת "עדין נויפלד מכנס + חולצה + אפליקציה
לדוגמא: גודל 6-2 רק 16.60
מכנס פוטר לפעוטות "לודזיה"
לדוגמא: גודל 5-1 ~~8.70~~ 7.60

לגברים:

חולצות דיאולן "ארבל" "אופנת ברוך" ~~67.50~~ 45.90
חולצות דיאולן "כציבא" ו"יון" ~~44.-~~ 34.90
מכנס ארוך "מינסוטה" אופנת "ברוך" ~~84.-~~ 59.-
פיג'מות טריקו "נומי־נים" בהנחות מיוחדות ~~68.50~~ 56.50
חולצות דיאולן "שמברה" אופנת "ברוך" ~~58.50~~ 40.90

נמשכת מכירת חיסול הקיץ עד 50% הנחה

הרשת המובילה בישראל | **הרשת המובילה בישראל**

עוד על קרינה

חיים המודרניים עטפו את חיינו בקרינה, לא יונית, הנפלטת בגלים ארוכים. זו איננה הקרינה מהסוג שנפלט באסון צ'רנוביל, היא איננה יכולה לשבש את מבנה האטום. אך הטלוויזיה, רדיו, קוי הטלפון, תנורי המיקרוגל ומערכות האבטחה נגד פריצות, מיתקנים לפתיחת דלתות מוסך, שמיכות חשמליות ומחשבים אישיים – כולם פולטים קרינה.

השאלה הגדולה של סוף המאה ה־20, האם יכולה קרינה לא־יונית להזיק לנו, לא הוכרעה עדיין בין המדענים. „אין עדיין פסק דין סופי בנושא", אומר ד"ר כריסטיאן סטורם, אונקולוג מאוניברסיטת קליפורניה ויו"ר הוועדה האמריקנית לקביעת תקנים בתחום גלי רדיו וגלי מיקרו.

קשה להשתכנע שדבר שאיננו רואים, שומעים, מריחים או טועמים עלול להזיק לנו כל כך, אומרים רוברט בקר וד"ר גרי שלדן בספרם, „החשמל בגוף". בפרק העוסק בערפיח האלקטרוני, הם מזהירים: „איננו יודעים הכל על סיכוני הקרינה, אך חלקם תועד בקפדנות. הכנסנו לחיינו מיכשור אלקטרוני מגוון בלי לערוך מחקרים על השפעתו. כתוצאה מזה, אוכלוסיית העולם לוקחת עתה חלק בניסוי בקנה־מידה ענק".

בסיפרה „קרינה מהסוג האחר" מדווחת ננסי שוט, שחוקרים שבדים מצאו עיוותים בעוברי עכברים שנחשפו לקרינה דומה לזו, הנפלטת ממכשירי וידאו. במחקר אמריקני נמצא, שלטכנאי אלקטרוניקה ולמהנדסים יש ייצוג גדול־יחסית בקרב המתים מגידולים במוח; ובמחקר אחר התגלה שאנשים העובדים ליד שדות מגנטיים סובלים מלוקמיה בשיעור של פי שניים וחצי משאר האוכלוסיה.

יש להתייחס לסטטיסטיקות בזהירות. מהנדסי אלקטרוניקה אכן חשופים לקרינה אלקטרומגנטית, אך מי יערוב לכך ששיעור הסרטן המוגבר אצלם אינו נובע מחשיפה להלחמות? ומניין שנשים אשר עובדות בחומרים פלסטיים וסובלות משיעור גבוה של הפלות, נפגעות מהקרינה האלקטרומגנטית ולא מהיותן שייכות לשיכבה סוציו־אקונומית נמוכה, הסובלת מתזונה לקויה?

■■■

ב־1979 הקפיצו שני חוקרים מאוניברסיטת קולורדו, ד"ר ננסי ורטהיימר ואד ליפר את תעשיית החשמל, כאשר הגיעו למסקנה שילדים החיים מתחת לחוטי מתח גבוה, סובלים משיעור גבוה יותר של תמותה מסרטן. מימצאים אלה חוזקו בעבור שנים אחדות על־ידי קבוצת חוקרים אחרת, ובראשם רייזר סאביץ, שהגיע למימצא מדהים: שיעור מקרי הסרטן בבתים החשופים למתח חשמלי גבוה גבוה פי 5 מאשר בבתים רגילים.

השפעת הקרינה הלא־יונית עלתה

עד 1990, יהיו ב־70 אחוז מן המטבחים באמריקה תנורי מיקרו־גל. ישראל איננה מפגרת במירוץ • נזקי הקרינה הנפלטת ממכשירים ביתיים ומשרדיים עדיין לא נחקרו עד תומם • החוקרים בקר ושלדון: „הכנסנו לחיינו מיכשור אלקטרוני מגוון, בלי לערוך מחקרים על השפעתו. אוכלוסיית העולם לוקחת כעת חלק בניסוי, בקנה־מידה ענק"

מאת קרולין רויבן, מיוחד ל„ידיעות אחרונות"

איור: איתן קדמי

לכותרות בארה"ב, אחרי שהתגלו 14 מקרי מות של עוברים ולידת תינוקות בעלי מומים, בקרב נשים העובדות מול צגי וידאו.

תוצאות מחקר שנערך בין עובדות חברת „יונייטד איירליינס" בסן פרנציסקו: נבדקו 300 נשים עובדות מול מסכי וידאו, קרוב ל־10 שעות ביום. לפי דיווחים מהשנים 1979־1984', הסתיימו 15 מתוך 48 הריונות בהפלות, ו־9 הריונות אחרים בלידת תינוק מת, תינוקות עם פגמים מולדים וסיבוכים אחרים.

בבריה"מ אסור לבנות בתים ומשרדים בטווח של 100 מטרים מכבלים של מתח גבוה. בארה"ב אין תקנות בנושא. אך מכיוון שלפחות שני מחקרים הגיעו למסקנה שחוטי מתח גבוה מעלים שכיחות של מקרי סרטן, הרי רצוי להימנע מלשהות בקירבתם.

סקרים שערכה הסוכנות להגנת הסביבה בארה"ב מצביעים על כך שאנשים העובדים בבנייני משרדים גבוהים הנמצאים בקו ישר עם מגדלי שידור, עלולים להיחשף ל־180 מיקרו־ואט של קרינת מיקרו־גל בכל רגע נתון. (תקן הבטיחות האמריקני המומלץ עומד על 1000 מיקרו־ואט, והרוסי עומד על 10). לפיכך, אם יש לך אפשרות, בחר לגור ולעבוד בקומות הנמוכות יותר של הבניין. מכיוון שחשיפה ל־100 מיקרו־ואט מקובלת במרחק של כקילומטר ממגדלי ראדאר של שדות־תעופה, רצוי להימנע מלגור לידם.

■■■

כל מכשיר חשמלי הכולל בתוכו מאוורר – לרבות מכונות צילום, מחשבים ומקררים – יוצר שדה חשמלי סטטי לדעת המומחים. רצוי להרחיק ציוד משרדי מסוג זה מן המקום בו אתה מכלה את זמנך הפנוי.

לדעת מומחים אלה, ובראשם פרד לרנר מהמרכז הרפואי בווסטוור, ההליכה על גבי שטיחים סינתטיים יוצרת יונים חיוביים, הגוזלים מן הגוף חמצן ויוצרים תחושת עייפות. מומלץ להתיז על השטיחים נוזל אנטי־סטטי מדי חודש, או להחליף לשטיחים בעלי סיבים טבעיים. בגדים סינתטיים יוצרים יונים חיוביים כשמשפשפים אותם, לכן עדיף ללבוש בגדים מכותנה.

ידוע שנשים המשתמשות בשמיכות חשמליות, או ישנות על מיטות־מים, סובלות משיעור הפלות גבוה יחסית.

וכל נשכח את השדות החשמליים הקרויים „אור נראה לעין". היפטר מנורות הפלורסנט המהבהבות, והתקן במקומן נורות המפיצות אור של כל הספקטרום, בתדירויות לחן הגוף זקוק.

על־פי תחזיות, כ־70 אחוז מהמטבחים האמריקנים יהיו תנורי מיקרו־גל עד 1990. תקני הקרינה האמריקנים מדברים על פליטה של מיליוואט אחד לסנטימטר רבוע בתנורים חדשים (וחמישה מיליוואט בתנורים ישנים). צריך להקפיד על שימוש נכון בתנור המיקרו־גל. מרבית התנורים מצויידים במנגנוני נעילה לשעת ההפעלה, אך ליתר ביטחון, מוטב לא לעמוד מול התנור בעת הבישול.

מומחים מייעצים לעובדים מול מסכי מחשב להתקין עליהם מסכים מיוחדים, המפחיתים את הבוהק והקרינה – ואפילו להתקין מסכים כאלה במו ידיהם, באופן הבא: לרכוש כמה מטרים של תיל נחושת, רשת אלומיניום ועץ בלזה. מן העץ יש ליצור מעין „כלוב" למסך (מחקרים רבים מצביעים על כך שהקרינה נפלטת בעיקר מצידי המסך ומאחור, ולא מלפנים). אל המסגרת יש לחבר את הרשת בסיכות. קצה אחד של חוט הנחושת יש לחבר לרשת, ואת קצהו האחר לבורג שבמרכזו של השקע החשמלי.

„אגודת הנשים העובדות מ־9 עד 5" בארה"ב, המליצה באחרונה לא לעבוד מול צגים למעלה מארבע שעות ביום. הצעות נוספות: ללבוש חלוק עופרת, המכסה את איזור הבטן אצל נשים הרות.

החוקרים בקר ושלדון: „צריך לתכנן מחדש מכשירים כך, שינצלו פחות אנרגיה. צריך לפתח מקורות כוח חדשים פוטואלקטריים. אין כוונתנו שיש לכבות את כל המיכשור ולחזור לעידן הנרות. עם זאת, עלינו להעיף מבט אחראי בנעשה בשטח, ולבחון באיזו מידה אנו יכולים להגן על עצמנו".

בתוך המחשב האישי

ספר חדש ומהפכני זה ילמד אותך כל מה שאתה חייב לדעת על עולם המחשבים האישיים

המחיר: 35 ש"ח

מדריך תלת מימדי

ידיעות אחרונות בשיתוף עם ספרי חמד

יש לה הכל: עושר, יופי, כישרון ובעיקר שם טוב • בשנתיים האחרונות, יש לה גם בושם משלה, יצירה פרטית • עכשיו היא מתכננת לצאת עם סדרת מוצרים קוסמטיים, שתישא את שמה • ההצלחה שלה כמעט מובטחת מראש. אחרי הכל, היא הרי הילדה הקטנה של פיקסו

מאת דרורה שביט

משמאל: טיול בפארק עם הבעל, רפאל סאנצ'ז. פלומה בצבעים הקלאסיים שלה – אדום־שחור. למטה: פלומה בתקופה השערורייתית שלה, במראה ספרדי דרמטי מאוד.

אז מה יש בו בבקבוק הקטן הזה? מעט יסמין, יקינתון, ילאנג־ילאנג, חבצלת העמקים, איריס; קצת תבלינים כמו קוריאנדר בשביל הפיקנטיות; קצת וטיבר ופטצ'ולי המעניקים חמימות ומושק בשביל החושניות החייתית. וזה עוד לא הכל, יש עוד. הבקבוק נראה עשיר, נתון במעטפת זכוכית מקושתת, ארומה־לוחטת. ועל המבנה המפואר הזה מתנוססת חתימה – פלומה פיקסו.

הילדה של פיקסו, כך אהבו העיתונים לכנות את האשה העשירה, המושפעת, חביבת הסלונים היוקרתיים בעולם, מעצבת תכשיטים לטיפאני, נשואה למחזאי מצליח ומעל הכל – בתו של אחד הציירים החשובים במאה ה־20.

על ירושת אביה היתה צריכה להיאבק בבית־המשפט. היא ואחיה קלוד, שנולדו לפיקסו ולאהובתו, פרנסואז ז'ילו, לא נכללו בירושת חצי מיליארד הדולר, שהותיר אחריו האמן. ב־1974 הכיר בית־המשפט בזכויותיהם. פלומה קיבלה 12 מיליון לירות־שטרלינג, ציורים של אביה הנמצאים ברשותה, מוערכים בסכום דומה. הקריירה שלה כוללת סרט קולנוע צרפתי מושמץ ביותר, עיצוב תלבושות לתיאטרון, עיצוב תכשיטים, עם ידידיה האישיים נמנים אופנאי הצמרת איב סן־לורן וקרל לגרפלד. היא מופיעה באירועי חוג הסילון, גרה בפנטהאוז מפואר בפארק אבניו, מנהטן.

כל ביקור שלה בלונדון, פאריז או רומא, זוכה לסיקור עיתונאי נרחב. הסוויטה שלה במלון עמוסה כתבים, צלמים, חדרניות, צוות עוזרים שעסוק תמיד בחיוגים בינלאומיים, והספר הצמוד. את האיפור שלה היא עושה בעצמה.

בעלה, המחזאי הארגנטינאי רפאל לומז סאנצ'ז שומר ליד העיתונאים על פרופיל נמוך. הבמה כולה שלה. אשה

מירושת חצי מיליארד הדולר שהותיר אחריו פיקסו, קיבלה בתו פלומה 12 מיליון ליש"ט, ועוד תמונות בסכום דומה ● המוטו שלה: „החיים הם מין משחק ארוך, שאת משחקת בו את הבוס" ● בצעירותה הייתה הרבה יותר שערורייתית. אבל את אלמנט השעשוע החליטה לשמור להיבטים יותר רציניים של החיים.

פלומה פיקסו עם בקבוק המיוחד שעיצבה עבור הבושם הנושא את שמה. אין לה אפילו זוג אחד של ג'ינס, וגם לא נעליים שטוחות.

(המשך מעמ' 25)

קטנה, מקרינה הרבה משמעת פנימית, ומעין אווירה של „ללא רבב".

ידידיה הקרובים מספרים שהיא חמה, רגישה, מקסימה. צלמים ועיתונאים היוצאים מפגישה עמה אומרים שהיא אף פעם לא עייפה מכדי להעניק עוד ראיון, לספר שוב על ילדותה עם אביה, ולהעניק עוד סדרת צילומים. יש לה קול חושני, מיבטא צרפתי־אמריקני. כשהיא עייפה, משתלט המיבטא הצרפתי.

הצילומים שלה מראים אשה רצינית. היא מודה שהיא מנסה להיראות רצינית וקשוחה כלפי חוץ. זה טוב לעסקים. שנות הקריירה הראשונות שלה היו על מסלול הדוגמנות. היא מודעת היטב לכל זוויות הצילום האפשריות של פניה, ואיך היא נראית בכל זווית, ומשתמשת בזה.

אפשר לטעון בצדק מסויים, שפלומה התחילה את החיים עם כמה קלפים טובים במיוחד, שהשם פיקסו הוא ה„אס". אבל זו תהיה טעות לחשוב, שהשם והכסף ממצים את אישיותה. יש בה הרבה מאוד מודעות עצמית וכישרון.

כתבת ה„ווומן ג'ורנל" הבריטי, ויקי בנטלי, שמעה את פילוסופיית החיים של פלומה פיקסו.

■■■

בגיל 37 מגדירה פלומה את המלה סגנון כמודעות עצמית. „את צריכה לדעת מי את, כדי לדעת מה להוסיף על זה. כשאת מתלבשת, את מתחילה את זה על הבסיס שהוא את. ואז מוסיפים את הבגדים, האיפור, התכשיטים. את בונה לעצמך תדמית, מדגישה את התווים המוצלחים שלך, ומבצעת הסחת דעת מאלה המוצלחים פחות".

איך מאתרים את האני החבוי הבסיסי הזה? פיקסו חושבת שזה קורה בשנות העשרה. „אז את לומדת במהירות הגדולה ביותר על עצמך. כבר אז, לדוגמה, ידעתי שבכל פעם שאנשים מביטים במראה, הם אינם רואים את עצמם, אלא את הדימוי שיש להם על עצמם. לא קל לדעת מה אתה, בגלל שאתה שבוי בדימוי הסובייקטיבי שלך על עצמך, מראיך, אישיותך. אם וכאשר קורה הרגע בו אדם מצליח לתפוס עצמו במראה, כשהוא בלתי־מוכן־נפשית – זה יכול להיות הלם רציני".

חלק אחר מהפילוסופיה שלה נוגע במושגים „אופנה" ו„סגנון". אופנה, היא אומרת, אמורה להשתנות כל הזמן. סגנון הוא משהו לטווח הרבה יותר ארוך. „את לוקחת מהאופנה את מה שיתאים וישתלב עם הסגנון שלך, ולא להיפך".

הרושם שהיא משאירה מוכיח את התיאוריה הזו. צבעי השחור והאדום שלה הפכו להיות הסמל שלה, רקע קבוע. על השחור היא מפזרת צבעים חיים יותר: אדום, צהוב ואיזמרגד. היא אינה חשה בנוח עם פסטלים, חושבת שהם מתאימים לבלונדיניות יותר מאשר לבעלות מראה לטיני כשלה.

„שחור ואדום הם הצבעים שלי. אינני כבולה רק אליהם. אני מנסה מדי פעם להתאים לי צבע בהיר יותר, אבל תמיד אחזור אל השחור. הוא רקע נהדר לאימפרוביזציות".

■■■

קו הלבוש שלה הוא קלאסי. בגדים תפורים בקו פשוט, בצבע כהה. זהו בסיס המלתחה שלה. בגדים פשוטים, אבל נראים כמעט־בלעדיים. „אני אוהבת להתלבש בקו פשוט אבל יוצא דופן. צריך להיות איזשהו אלמנט של הנאה בלבוש. כעת אני הרבה יותר שמרנית. כשהייתי צעירה הייתי הרבה יותר שערורייתית. אבל את אלמנט השעשוע צריך לשמור כשמתלבשים, כי זו עוד דרך לתקשר עם הזולת.

„יחד עם זה, ברגע שאני מסיימת להתלבש, אני שוכחת מכל העניין. לא מתייחסת לעצמי כשחקנית על במה. משתחררת. חשוב להרגיש טבעית ומשוחררת בתוך הבגדים. מי שמודעת למה שהיא לובשת, אף פעם לא תיראה טוב.

אנשים תמיד רוצים לדעת מה לובשת אשה עשירה ואלגנטית כמו פלומה, כשהיא לבד, עם עצמה, 'אופדיוטי'. מסתבר שאין לה בגד כזה. מה שרואים בתמונות, רואים גם בבית.

„אלה הבגדים שהכי קל לי ללבוש, על הבוקר. אם אני לובשת אותם בערב, אני מוסיפה על זה הרבה תכשיטים. אנשים אומרים עלי שאני לבושה־מדי, אבל אני אוהבת ללבוש את בגדי המיוחדים גם לאירוע הנחשב פשוט לכאורה".

כמה שזה נשמע מפתיע, לפלומה אין זוג אחד של ג'ינס ואין אפילו זוג אחד של נעליים שטוחות. „אני מעדיפה ללכת יחפה מאשר עם נעליים שטוחות. יש דברים שליידי אינה יכולה להרשות לעצמה".

■■■

מעניין מה פיקסו היה חושב על המשפטים האלה. בימי ילדותה, בבית הגדול בואלורי, חיה פלומה עם אמה האמנית פרנסואז ז'ילו, ועם פיקסו הגדול. כמיליה הבוהמי הזה, בראשית שנות ה־50', הבגדים היו בעיקר ג'ינסים וחולצות מוכתמות בצבע. פלומה ואחיה קלוד רצו יחפים, והמטפלת איימה לא אחת, שתעבור לשרת אצל השכנים, שהם „אנשים הגונים".

אבל בכל זאת נחשבה פרנסואז ז'ילו לאשה אלגנטית מאוד. פלומה הושפעה מאוד מהקו הקלסי של אמה. את יומה הראשון בבית הספר, כשהיתה בת שלוש, היא זוכרת היטב. היא דרשה מאמה שתתן לה למשוח ליפסטיק על שפתיה, כדי שלא תיראה מגוחכת. אמה נהגה כך כשיצאה, ופלומה היתה משוכנעת שאין להופיע אחרת בציבור. לקח זמן רב לשכנע אותה, שזה לא יהיה מגוחך אם תופיע לבית־הספר בפנים נקיים מאיפור.

פלומה רואה עצמה כעין מיזוג בין הוריה. „אנשים רואים בי מיד את אבי, בגלל עיני הכהות הגדולות והמראה המאור־ספרדי שלי, אבל מי שמכיר את אמי יודע עד כמה אני דומה לה. אמי היא אשה יפה ביותר. כשהייתי ילדה, נהגה להתלבש בבגדי „שאנל" ו„מאראם גרה". היא היתה מודרנית, אפילו הקדימה את זמנה בסגנון הלבוש.

„סיפרה של אמי, „חיי עם פיקסו", היה ספר חשוב לנשים רבות, מפני שהיא ילדה אותי ואת אחי מחוץ לנישואין, ולמעשה גידלה אותנו לבד. זה היה הרבה לפני שהיה מודרני לדבר על שיחרור האשה. כשהתנועה כבר היתה פופולרית, אף פעם לא יכולתי להבין על מה כל הרעש. מנסיוני, היה ברור לי שלנשים יש אותן הזכויות כמו לגברים".

■■■

גם הפסיעה אל עולם הבשמים היתה בעצם המשך הקריירה המשפחתית. סבה, אמיל ז'ילו, היה יצרן בשמים ידוע בצרפת. הבושם הפרטי שלה, הוא חלום שהתגשם. „אני אוהבת להגשים את הפנטזיות שלי. החיים הם מין משחק ארוך, שאת משחקת בו את הבוס". לדבריה, פיתחה את הבושם המיוחד שלה, כי לא מצאה שום ריח „שלא הסף כבר ומתקתק מדי בקיץ".

המוצר שלה מנסה למצוא איזון מושלם בין חושניות נשית ורעננות גברית. שלא כמו אופנאים אחרים, אשר רק משאילים את שמם וחתימתם למוצר, פלומה עבדה עם אנשי „ל'אוריאל" הצרפתים, שפיתחו במעבדותיהם את הריח. „רציתי שזה יהיה משהו מיוחד באמת, ששמי והשם פיקסו לא יתנוסס לשווא על הבושם. יצרנו עבור הבקבוק מעטפה בעלת מבנה ארכיטקטוני מיוחד. רציתי שזו תהיה יצירה בפני עצמה".

עכשיו, כשיש לה את הבושם שלה, על מה היא חולמת? פלומה מעדיפה להישאר אספנית של תחומי עניין.

„אני רואה את התכשיטים שלי ואת הבושם שלי כדבר נצחי, לא חולף. אינני מעוניינת לצאת עם קולקציית בגדים, למשל, שצריך להחליף מדי ששה חודשים. אולי אעצב קשת של מוצרי קוסמטיקה, באמצעות ל'אוריאל".

מה שבטוח, עולם האופנה תמיד יריע לה. אחרי הכל, היא הילדה הקטנה של פיקסו.

יונה לא תמימה

ארד שווה זהב

פה ושם חוטפת מכות ● לפני שנה לא נפלה נכון, ונפגעה בעצם הבריח, פציעה מאוד לא שכיחה ● ארבעה חודשים לא הלכה לרופא, כי התכוננה לאליפות העולם, וידעה שיקטעו לה את הפעילות ● ההזנחה החמירה את המצב, ונקרעו עוד גידים ● שבועיים אחרי שחזרה, הובהלה לניתוח ● רופא אמר לה, שספורטאית כבר לא תהיה יותר, שהיא גמרה את הקריירה

(המשך מעמ' 10)

טכניקה, ואימוני קרבות. כל יום בשש בבוקר היא רצה על שפת הים. אחר־כך נוסעת להתאמן בוינגייט, ומשם למאמן שלה, יורם הדר, שגר בנס־ציונה. חוץ מזה, דיאטה. חייבת 'לשמור כל הזמן על המשקל. גם כאן י 'א מאמצת את שריר כוח הרצון. „כוח רצון זו האפשרות להפיק מעצמך את המקסימום. יש לי את זה. אני מאוד עקשנית, אם אני אומרת דיאטה, זה דיאטה. לא מוותרת לעצמי על שום פירור".

את העקשנות הזאת, היא מנצלת גם כדי לעמוד על זכויותיה. כשהוועד האולימפי בארץ חילק מילגות, והיא לא קיבלה, חשבה שזה לא פייר, שגם לה מגיע. אז שלחה מכתב בתפוצת נאט"ו לכל מי שאפשר, כולל חברי כנסת. זה עשה הרבה רעש, עשו הרבה פרצופים, אבל היא נלחמה וקיבלה את שלה.

„כשהייתי בכיתה ז', בא ילד והתחיל לטפל באופניים שלי. ביקשתי שיפסיק, והוא התחיל להרביץ ולחנוק אותי ● הורדתי אותו לרצפה, הפכתי אותו, וריתקתי אותו אל האדמה ● הוא לא הבין מאיפה זה בא לו ● חברים שעברו אמרו לו, תברח לפני שהיא תהרוג אותך"

את הג'ודו היא מתארת כספורט יפהפה ותכם. „אתה עומד מול יריב, לשניכם יש נתונים דומים. שניכם חזקים וטובים, אותה רמה, אותה מטרה, ובכל זאת, מישהו צריך לנצח. כדי שאתה תנצח, אתה חייב לדעת את נקודות התורפה של היריב, לדעת איך להזיז אותו, את העיתוי הנכון להיכנס לכל תרגיל. נוסף לזה צריך לדעת להתחמק מהתרגילים שלו, כי הוא לא בדיוק יושב ומחכה לך. ג'ודאים מצליחים, הם אנשים מוכשרים".

ליעל יש חגורה שחורה. החגורות מראות על התקדמות. כל תלמיד שעולה בפעם הראשונה על המזרן חוגר לבנה. אחר־כך באות הצהובה, כתומה, ירוקה, וכחולה. התנאי להתקדם זה ותק, תרגילים, והכי חשוב, הידע ליישם את התרגילים. על כל חגורה יש בחינה. עד החגורה הכחולה, המדריך האישי בוחן וקובע. יש מדריכים שפחות מקפידים, ויש שיותר. לכן אפשר לראות ילד בן שמונה, הולך עם חגורה כתומה. לדעתה, זה מוקדם מדי.

אחר־כך חגורה חומה ושחורה. מהחגורה החומה והלאה, יש שני בוחנים. בשחורה גם יש דרגות, מדאן־1 עד דאן־6. בדאן־6, כבר רשאים ללכת עם חגורה אדומה־לבנה. מעט אנשים בעולם מגיעים לזה, ומי שמגיע, מוכר בהתאחדות כאישיות בעולם הג'ודו.

עד אז – אימונים ואימונים, והרבה לחץ על הראש. פה ושם חוטפת מכות, לדבריה זה לא רציני. מה שכן היה רציני, זו פציעתה לפני שנה. לא נפלה נכון, ונפגעה בעצם הבריח. פציעה מאוד לא שכיחה. פציעות שכיחות יותר בענף הספורט הזה, הן בכתף ובברך. ארבעה חודשים לא הלכה לרופא, כי התכוננה לאליפות העולם הקודמת, וידעה שכל רופא יקטע לה את הפעילות. ההזנחה החמירה את המצב, נקרעו עוד גידים. שבועיים אחרי שחזרה, הובהלה לניתוח. בניתוח ניסו לאחות את העצם עם חוט ברזל. היה רופא שאמר לה, שספורטאית כבר לא תהיה יותר, שהיא גמרה את הקריירה. רק שמעה, עשתה קונסיליום קצר עם הוריה, המאמן, ובעיקר עם עצמה, והחליטה לחזור. ההבדל היחיד היה, שהאימונים כאבו יותר. עד היום כואב לה לפעמים, אבל מי היא שתוותר. כמה חודשים של אימונים, והעצם שוב זזה. ומאז היא עם צלקת של ניתוח, ועצם בריח אחת, שלא כל כך במקום.

מלבד כל אלה, לקחה על עצמה, עם עוד צעיר בן־גילה, שי יונה, לנהל את מועדון מכבי ת"א. ניהול מלא. משמע לשכור מורים לג'ודו, קרב מגע, ג'יאו ג'יצו, וכיוצא באלה, לדאוג שהתלמידים מגיל שש עד שבעים יקבלו מבחינה מקצועית כל מה שצריך, לגבות מהם כסף, ולדאוג לשיפוצים ולתחזוקת המקום. עסק של ממש. בנוסף, היא ושי מדריכים שם את הקבוצות התחרותיות. לקח להם זמן להחליט, שניהם עסוקים מאוד, והאימונים שלהם בכל זאת עומדים בסדר עדיפות עליון. בסוף החליטו, שזה המועדון שהם גדלו בו, שהיה להם כמו בית שני. הם קיבלו מהמקום הרבה, ועכשיו הגיע הזמן להחזיר.

והם מחזירים, ועוד איך. „זה לא רק הספורט, אנחנו גם מחנכים אותם. למשל, אסור לקלל על המזרן. לומדים שזה נהדר להצליח, אבל צריך גם לדעת להפסיד. כשמפסידים לומדים ללחוץ את ידו של היריב בסוף המישחק. אפילו ילדים בני חמש לוחצים יד, וזה משתרש בהם לשנים. הילדים באים, מתייעצים גם בענייני לימודים. המדריכים הופכים לאחים גדולים, יש ממי ללמוד, את מי לחקות. חוץ מזה, הם התלמידים מוצאים חברה, משפרים את הביטחון העצמי שלהם, הג'ודו למשל, אפילו עוזר לילדים עם בעיות קואורדינציה".

„כשהייתי בכיתה ז', בא איזה ילד והתחיל לטפל באופניים שלי. ביקשתי ממנו שיפסיק, הוא התחיל להרביץ לי, ובאיזשהו שלב, התחיל לחנוק אותי. תפסתי אותו, הורדתי אותו לרצפה, הפכתי אותו, וריתקתי אותו אל האדמה. הוא לא הבין מאיפה זה בא לו. חברים שעברו בדרך, אמרו לו, תברח לפני שהיא תהרוג אותך.

„אבל זו רק תוצאה. לא הולכים ללמוד ג'ודו כדי להתגונן ברחוב, כמו שלא הולכים לחיות אצן כדי להיות מסוגלים לברוח יותר מהר. זהו ספורט. לא מכות. לא הרבצתי לילד ההוא, רק מצאתי את נקודות התורפה שלו. עם הזמן, זה הופך לאינסטינקט".

לא נראה לך שהבחירה בספורט כקריירה, היא קצת אכזרית? משקיעים את כל הזמן בגוף, לגוף יש בלאי, עד איזה גיל אפשר להמשיך עם זה? הוויתורים שאת עושה, שווים לך?

– המדליות שוות את הכל. שיא הקריירה הוא בגיל 23־26, רוב האנשים מושכים עד גיל 27, אחר־כך כבר אין כוח להתאמן, זה די מסרך. תיאורטית, מי שפורש יכול לפתוח מועדון, לאמן דור חדש, ולהרוויח הרבה כסף. אבל לא נראה לי שאעשה את זה. נראה לי יותר שאנתק. אבל גם אחרי שאעזוב את התחרויות, לא אעזוב את הג'ודו, רק שזה יהיה יותר בשביל הכיף. אני חושבת שאחרי השיא, אעזוב ואלך ללמוד. נראה, אולי משפטים.

יעל ארד. המדליות שוות הכל.

משקל קל עם דליה ניר

* דיאטה ומוטיבציה.
* יעוץ אישי ומעקב.
* סדנאות נפש והרזיה, הקניית הרגלי אכילה נכונים (הסדנאות נערכות במלון "פלסי" בנתניה)

בתאריכים: 25.10.87 - 30.10.87; 27.11.87 - 22.11.87; 1.1.88 - 27.12.87.

פרטים והרשמה: "משקל קל", טל. 03-243056, 03-236043.

הלוח הכללי

של ידיעות אחרונות

למה לסחוב עניין? פרסם – וסגור עניין!

הלוח הכללי

הטלפון לא מפסיק לצלצל

איך לא "שוברים" את הראש על קניית מתנה מקורית?

...נכנסים לחנות מוזיאון ארץ־ישראל-ת"א, שם מצוי מבחר עשיר מאד של מתנות מקוריות, במחירים נוחים מאד.
רוצה מתנה מיוחדת לחברים בחוץ־לארץ? מתנת חג אמנותית לידידים בארץ? מתנה בעלת־ערך לאירוע משפחתי?
מעתה לא צריך "לשבור" את הראש! נכנסים לחנות מוזיאון ארץ־ישראל-ת"א ומוצאים שם:
העתקי פריטים ★ ספרים ★ כרזות ★ גלויות ★ מזכרות ★ מפות עתיקות ★ כלי כסף, קרמיקה וזכוכית ★ תצרפים (פזלים) ★ שטיחים אמנותיים ★ פריטים בנושאי ארץ־ישראל ועדות ישראל ★ פריטי יודאיקה ★ כתובות ★ משחקים ★ כלי־נחושת ועוד ועוד.

להיות מקורי. פירושו לקנות מתנה אצלנו!

חניה בשפע ★ הביקור אינו כרוך בכניסה למוזיאון

חנות מוזיאון ארץ־ישראל תל־אביב

רח' האוניברסיטה 2, רמת־אביב
טל' 415244-8. שעות פתיחה: –
ימי א'-ה': 14.00-09.30
19.00-16.00
ימי ו': 14.00-09.30

האיש שבא לסעוד

מעורב צרפתי

אני רוצה להצהיר כאן הצהרה, ואני מתכונן גם לנמק אותה, ואולי אפילו לעמוד מאחוריה. ההצהרה היא זאת: אכלתי בהרבה מסעדות בחיי. כמה מהן היו אפילו מעולות. אבל ארוחה כה מיותרת כמו זו שאכלתי השבוע במסעדה החדשה „פפיון", וביאליק 33, רמת השרון, לא אכלתי מזה שנים. ואני אומר מזה שנים ולא משתמש בנוסחאות מוחלטות יותר, כדי לא להישמע נלהב מדי.

עכשיו, לאחר ההצהרה באות גם העבודה הקשה של ההנמקה. וזה לא כל־כך פשוט, בעיקר משום

בצל ירוק וגזר. כל אלה נותנים כאן סמיכות, גם טעם, וכמובן, מה שמוסיף לכל העניין הוא דג הסול הפריך, שהתפורר לתוך העיסה. הטעם מעודן ביותר, עשיר, עם הרבה צלילים דקים ברקע.

מעודן, בריא, טרי. יש אניני טעם שסולדים מכל אחד מהתארים הללו וביחוד מהצירוף של שלושתם יחד. אבל כאן, ב„פפיון" הם נותנים תוצאות שקשה להתעלם מהן. סלט תפוחקלה, למשל: שירוך ישן נושן בין גבינת רוקפור לאגס, על מצע של ירק עם מעט מיונית מדוללת, שמבת

שקשה לדעת ממה להתחיל. מהיין המהמרקז מבצע המפות? הכי טוב להתחיל מהרצפה ולעבור בגג. ובכן, הרצפה מקושטת משטיח כמו הרצפות הישנות בבתים הערביים, עם עיטורים ופרחים [illegible]

מתוקה, גבינת רוקפור וחזה עוף, התערובת מיוחדת לגמרי, וטעימה.

בעל המקום כאן הוא למעשה לא טבח ולא בן טבח, הוא מרצה לסוציולוגיה באוניברסיטת תל־אביב, ואת מאמריו על היחסים בין הסופרים העבריים לתנועת העבודה אני מכיר היטב. כששמעתי שפתח מסעדה, חבל היה לי על הסופרים ועל תנועת [illegible]

לא רוקדת לבדה

דיספינה לאוזידי: החום הישראלי. תצלום: יוסי רוט

לדיספינה לאוזידי, 26, רקדנית וכוריאוגרפית יווניה, היה עד לפני שנתיים מושג כללי מאוד על ישראל. היום, בתחילת תהליכי גיור, מחלקת את חייה עם יגאל שומסטר, (הוריו הם בעלי חברת „השמירה") – דיספינה אינה רואה עצמה חיה במקום אחר.

הצעירה התמירה, בעלת הגוף המושלם, עובדת ב„בודי שופ", מכון מודרני ל'ניעור' גופני, ברמת אביב ג'. היא הגיע לארץ עם להקת ריקור שייבא האמרגן פשנל מצרפת, שם התגוררה מאז עזבה את יוון בגיל 16. בצרפת למדה כבתי ספר ידועים לריקוד, כמו „פאריס סנטר" ובבית הספר של סילבי ורטאן. לדבריה הופיע בפאריז בטלוויזיה, בסרטים, ובקומדיות מוסיקליות. גם כאן, החלום הרחוק שלה הוא לעסוק בכוריאוגרפיה.

בינתיים, היא מלמדת את הישראליות ג'אז, וטכניקה ראשונית לריקוד. ביחד עם בעלות ה„בודי שופ", היא מתכננת את הרחבת המקום, שיכלול החוג להרזייה, בראשות הריאטנית נילי ארבל.

דיספינה מאושרת להתגורר עם חברה לחיים בווילה שלו בכפר שמריהו. על חתונה עדיין לא חושבים. „חתונה היא התחייבות לכל החיים". היא מעדיפה להימנע משגיאות, להמתין עד שתהיה בטוחה שזהו זה. אוהבת את המקומיים, „בעיקר את החום הישראלי, האנושי".

ג'ודי ניר־מוזס

[illegible]

דניאלה יקרה

רוחות מלחמה

לפני שנתיים בערך שודרה בטלוויזיה הישראלית סדרה נהדרת וארוכה על מלחמת העולם השניה. הגיבור היה קצין צי אמריקאי ואהובתו היתה לי רמיק. שאלתי היא, מה שם הסידרה והאם יש ספר כזה.

גדעון דם, ד"ג

לסדרה קראו „רוחות מלחמה" ויש ספר, במובן, של הסופר האמריקאי־יהודי הרמן ווק. הספר, אגב, הוא בן 4 כרכים. ולפני שאתה קונה אותם, או לוקח בהשאלה מהספריה, כדאי לך לקבל איזה מחלה לא־רצינית ולשכב במיטה עד שתגמור לקרוא. בהצלחה.

בלי סיבה

היא לומדת בשביעית ואני לומר בשמינית. כבר למעלה מחצי שנה אנחנו חברים והכל ממש נחמד וטוב בינינו. אז למה אני פונה אלייך? יש בעיה: ההורים שלה (שמעולם לא פגשו אותי) מסרבים להכיר אותי ומסרבים שאבוא אליהם הביתה, אבל הם מודים שאין להם שום סיבה מיוחדת, ואף אחד לא אמר להם משהו רע עליי. מה את מציעה?

שמיניסט

אני במקומך הייתי מוותרת על הכבוד לפגוש באנשים שלא רוצים להכיר אותי. אבל אם אתה ממש

„מת" לראות איך נראים אנשים שלא רוצים לפגוש אותך, אז תשתמש בפטנט הפרחים. קנה זר ענק של פרחים, בוא אליהם הביתה, דפוק בדלת, תגיד שלום רציתי להכיר אתכם. אם הם לא מכניסים אותך הביתה ונותנים לך קפה, אני מתחייבת לאכול את כל הפרחים. תולך?

לוח מודעות

אמרת וכתבת שאינך מוכנה לתת כתובות ומספרי טלפון של זמרים. אז לפחות תגידי לנו איך אפשר להשיג (לא דרכך) את הכתובות כדי שנשלח מכתבים.

רקפת ברקוביץ

לכל זמר יש אמרגן. שמות האמרגנים בדרך כלל כתובים על מודעות הזמרים בלוחות המודעות. בררו מי האמרגן ואז תפתחו ספר טלפון ותצלצלו לשם. אפשר גם לשלוח מכתבים לזמרים דרך משרד האמרגנות, שכמובן יעביר את המכתב לתעודתו.

חתולה אחרת

ביני לבין חברתי התעורר ויכוח מי הכוכבת בסרט „חתולה על גג פח לוהט". אני טוען בריג'יט באדרו וחברתי אומרת מרילין מונרו. מי צודק?

קהת בן יצחק

אף אחד משניכם אינו צודק. הכוכבת של „חתולה על גג פח לוהט" היא אליזבט טיילור.

באין רואים

בעייתי היא שאני מזיע המון ותמיד יש לי כתמי זיעה על החולצה. שאלתי: האם אוכל אי פעם למצוא אשה שתקבל אותי למרות הבעיה. תעני לי תשובה כנה.

המיואש

מולך שנולדת במאה ה־20, בה המציאו 30 אלף תכשירים נגד זיעה, תתחיל להשתמש בהם וגם אם לא תפסיק להזיע, לפחות לא יראו ולא ירגישו את זה עליך. לשאלתך האם

תימצא אשה, התשובה הכנה שלי היא כן. רוב הגברים מוצאים בסוף אשה, הגבוהים והנמוכים החכמים והטיפשים, הטובים והרעים, אז למה שבחור נחמד שמזיע קצת יותר מהממוצע לא ימצא? אגב, למה שלא תפנה לרופא? שמעתי שגם הם מטפלים היום בבעיות של יתר הזעה.

חסרת נסיון

אני בת 15.5. מעולם לא הייתי מאוהבת ולא היה לי נסיון עם בנים. לאחרונה נסעתי עם הורי לבית מלון ושם פגשתי נער שהגיע ארצה עם קבוצת נערים יהודיים מחו"ל. הוא חייך אלי אני חייכתי אליו ואפילו פיטפטנו קצת. עכשיו הוא חזר לארצו ואני חזרתי הביתה וכל הזמן אני חושבת עליו. האם זאת אהבה? אני יודעת שאין סיכוי גדול שאפגוש אותו שוב ולכן אני נורא מרוכאת. יעצי לי.

המדוכאת

מה שאת מרגישה כלפי הנער שפגשת בבית מלון אינו אהבה. זה ניצן של התאהבות והוא מראה שהינה עוד מעט תתאהבי בפעם הראשונה. במקום להיות בדיכאון ולשבת בבית ולחשוב על הנער שלעולם לא תפגשי יותר, צאי החוצה, בלי עם החברות שלך ותסתכלי לצדדים. האהבה שלך כבר מחכה באיזו שהיא פינה.

בלי פרוטקציה

אני עומד להתגייס לצבא ומת להיות קריין בגלי צה"ל. האם זה נכון שלגלי צה"ל אפשר להתקבל רק עם פרוטקציה.

המתגייס

תאר לעצמך מה היה קורה אילו כתבתי לך שזה נכון, ולשגל"צ מתקבלים רק עם פרוטקציות. מפקד גלי צה"ל הרמטכ"ל, שר הבטחון וכל אלופי צה"ל היו מתנפלים עלי וחונקים אותי. חוץ מזה, אני לא חושבת שזה נכון. יש בגלי צה"ל יותר מדי אנשים מוכשרים שמגיע להם להיות, שם בלי שום פרוטקציות. למה שלא תשאל בלשכת הגיוס שלך מה עושים?

ביטוח פרסום בשוק הדירות

ארבע מספיק

מבצע "הימים הבטוחים"

כמה מודעות אתה צריך לפרסם כדי למכור דירה!

הנסיון הראה שרק לעיתים רחוקות מאד, נזקק המפרסם בלוח הכללי של ידיעות אחרונות ליותר מאשר 4 מודעות, לביצוע מוצלח של עיסקה. ואין זה פלא. הלוח הכללי הוא היחיד המגיע לשלושה מכל ארבעה קוראים בישראל

וזה אומר - **מודעתך מגיעה בכל פעם ליותר מ-2 מיליון קוראים!**

עם עוצמה כזו של חשיפה, אתה מקבל הצעות רבות יותר וגם משיג את המחיר הטוב ביותר עבור הנכס שלך.

עכשיו אתה יכול לשלם פחות במבצע "הימים הבטוחים"

תמורת תוספת של 19.50 שקל בלבד, תוכל לפרסם את מודעתך 4 פעמים בימי שישי שהם הימים הבטוחים ביותר לביצוע עיסקה. תוכל כמובן לבחור בימים אחרים, לפי נוחותך. והכל תוך תקופה של חודשיים.

*** במסגרת ביטוח הפרסום תוכל לבחור גם בחבילה של 8 מודעות לחודשיים.**

הלוח הכללי ידיעות אחרונות

הטלפון לא מפסיק לצלצל

לפרטים והזמנת מודעות פנה אל סוכנויות הפרסום או אל משרדי הלוח הכללי טל: 03-261211

תה במתנה

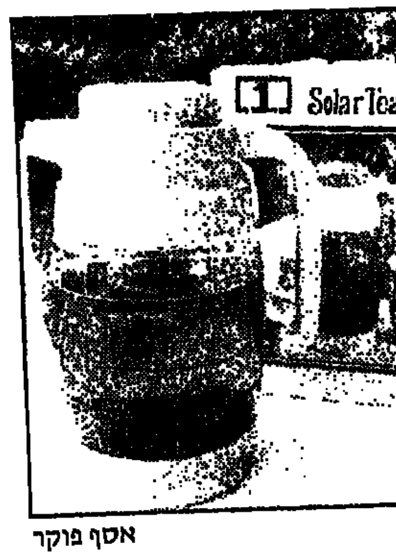

אסף פוקר

קומקום רגיל אנחנו כבר מכירים. גם קומקום אוטומטי כבר אינו בגדר חידוש. מה שהיה חסר לנו הוא המלה האחרונה בנושא, קומקום סולארי. בינתיים מרובר רק בקומקום לתה.

הקומקום הסולארי לתה הוצג בתערוכה אחרונה של כלי בית. הוא מיוצר בטייוואן, ולארץ הגיע, לפי שעה, כדוגמה בלבד. היבואן, „צוות א'", מתלבט. הוא סבור, שמדובר בכלי מתוחכם מדי.

ניסינו את הדוגמא היחידה שמצוייה. הכנסנו לקנקן הזכוכית שתי שקיות תה, הוספנו מי ברז רגילים, והנחנו על השולחן בגינה. שמש בינונית. כעבור עשרים דקות היה לנו תה קר וחזק. פלא פלאים.

קומקום התה הסולארי אינו דרוש כמובן לגינות בבתים, אלא כקוריוז. שימושו האמיתי בפיקניקים, במקומות שבהם אין חשמל או גז מיירי. אפשר לקחת לטיול בטבע שקיות של תה ולהכין תה בכל ברז מצוי, כמויות גדולות. צריך רק קצת סבלנות.

מכיון שזו דוגמא בלבד, עדיין אין הערכת מחיר. אבל יש להניח, שמחירו של הקומקום הסולארי לא יעלה על מחירו של תרמוס מצוי.

נורית אדר

משהו על הסכין

כמעט כל עקרת בית נקשרת נפשית לסכין המטבח שלה. נשמע מצחיק? נסו פעם לחתוך סלט אצל הדודה דרורה, ותראו כמה תתגעגעו לסכין הפרטית שלכם. זו הסיבה שכשהסכין דנן מתחיל להתעייף ברבות־הימים, זו כמעט טרגדיה, אבל מהסוג שניתן לפתור.

יוסף ויצחק נחמן, משחיזי־סכינים משנת 1935, (השחזה אחדות, רח' הקישון 7, תל־אביב), טוענים שיש להשחיז את הסכין מדי ששה חדשים. זה לא יקר, בין 3־5 שקל לסכין. משחיזים גם מספריים. שני האחים, יוצאי יוון, רכשו את המקצוע בגיל צעיר, כבית מלאכה של קרוב משפחה. אז עוד ייצרו סכינים תוצרת הארץ. היום הם מייבאים סכינים מתוצרת „סולינגגן", „דיק", „פריודור" מגרמניה, הנחשבים למילה האחרונה באופנת הסכינים והכלים לסידור ציפורניים.

הרכישה כוללת ייעוץ ממומחים, שאוהבים את המקצוע, ונותנים אחריות על כל מוצר היוצא מהחנות. המחירים כאן זולים בכ־30 אחוז ממחירי סכינים בחנויות אחרות.

רות יולס

כל הזמזום הזה

כאב שיניים בכלל לא דומה לשפעת. למה, כי אם מתעלמים משפעת מספיק טוב, זה עובר. כאב שיניים לעומת זאת, רק נהיה יותר רע. מנגנון הכאב עובד כמו שעון מעורר. התרעה ראשונה, כדור נגד כאב, הפסקה. התרעה שנייה, כדורים נגד כאבים, הפסקה. בהתרעה שלישית (תמיד בלילה), אתה כבר מטפס על הקירות, מגיע לתקרה, ונשאר מתוכר ללוסטרה עד אור ראשון.

רק בבוקר, כשאתה נראה מינימום כמו הסנדק בפרופיל, אתה מבין בפעם הראשונה שהחיים זה לא דבר סימטרי. אתה משתכנע סופית ללכת לרופא.

כמו כל דבר זמני, הכאב נראה נצחי. מאורעות הרי־גורל מתגמדים, כבר לא איכפת אם הוא לא התקשר אתמול, או שיש סתימה בכיור. העולם מצטמצם לנקודה אחת בתוך הפה. וכמו כל יולדת, דקה אחרי שזה עובר, שוכחים את הכאב. טבע אנושי.

רופאי השיניים אינם נהנים מעודפי פופולריות, בדרך כלל בגלל המפגש הטראומטי איתם בילדות. כשהייתי בעממי, היה מגיע רופא השיניים בתחילת השנה, בודק את הילדים, וכך סידר לו ביטוח פרנסה. הכל היה יכול להיות בסדר אלמלא היה כל כך רגיש, והיו לו ידיים רועדות. מה שנהרד למסג'ים, רע מאוד לשן.

זהו. מאז הלכתי לרופאי שיניים רק עם אבא. זה היה מביך, אבל מה לא עושים כדי להישרד. הכי לא נעים היה כשהייתי עם מדים. גורילה צבאית לא מסכימה לעזוב כל הטיפול את היד של אבא'לה. לרופאים הצבאיים כמובן לא הסכמתי ללכת, אפילו שנשבעו לי גם בקוראן שאלה הרופאים הכי טובים, מה זה רופא טוב רחוק מהיד של אבא.

רק פעם אחת הסכמתי ללכת בלעדיו לרופאה בקופת החולים הסמוך לבית. כמו כל החלטה נועזת מדי, זה הסתיים באסון. שכבתי שם, והרופאה לא הפסיקה לספר לאסיסטנטית שלה חוויות. מילא חוויות טובות, אבל פתאום היא הגיעה לזה שבעלה לא זכר את יום הנישואין שלהם, וגם אף פעם הוא לא זוכר גם את ימי ההולדת שלה, חזיר אגואיסט, ואיך היא הכינה לו מסיבת הפתעה ענקית לפני שנתיים, והוא אפילו פרח לא הביא, והיא עוד תראה לו, מנוול אחד, וגם עם הילדים הוא בקושי עוזר, ובכלל לא נוגע בבית, הכל על הראש שלה... ושלי.

נמלטתי על שיני. במשך השנה הכאבים באו והלכו, עד שנשארו. שבוע שכבתי כמו באגס־באני שלא הצליח לבלוע כדור טניס, בטוחה שהנפיחות הזאת אף פעם לא תעבור, וכל החיים תהיה לי עין כמו של פלקונטי.

במזל הגעתי לד"ר שלי. גם יפה וגם אופה. הוא גם הצליח לגמול אותי מהיר. מאז הלך לי הפחד. גם מהזריקות, שהיו תמיד (לא נעים להודות), החלק הכי נורא בסיפור. בכלל, האנושות נחלקת לכאלה שאין להם רופא, וכאלה שיש להם רופא נהדר. אלה שיש להם, ממליצים בעיניים עצומות. רק עצומות, בגלל שלמכשירים האלה, אי אפשר להתרגל. אף פעם. בדוק.

הבעיה היחידה שנותרה היא, שבזמן הטיפול הפנים כל כך מוארים, ומסתכלים עליך כל כך מקרוב, עד שצריך ללכת קודם לקוסמטיקאית לניקוי פנים, כדי לא להתבייש.

רעיונות לשיפור האווירה. סרטים מצויירים על התקרה, כשאתה שוכב שם, סובל ושותק, היו יכולים לעשות רק טוב. רק מצויירים, בסרטי מתח, אתה עלול לנשוך את היד שמכאיבה לך, ואיך אפשר לצחוק, בפה מלא תחבושות ושאר איכסות. גם הגיע הזמן, במאה ה־20 הזאת, שימציאו מכשירים מנגנים, מוסיקה קלסית למשל. לו יחי, מוצרטינה לסתימות קלות, ראוול לקידוחים, ובטהובן לעקירות – במקום קול הזמזום הנורא הזה.

עמית רייכר

יצירות מתוקות

אפייה, אומרים המומחים, הוא החלק היותר יצירתי באמנות הבישול. גם השף של רשת מלונות הילטון, הנס ברטלה, חושב כך. בימים אלה, הגשים חלום ישן והקים את „בית הספר לאמנות האפייה". מקום אותו הוא מגדיר כ„ממלכה הקטנה שלי ביהוד". ברטלה אינו חושש להעביר את סודות המקצוע שלו לעקרות בית, ולעמיתים.

השף, קונדיטור במקצוע, ידוע בעיקר בשל מיומנותו בניפוח סוכר. יצירותיו זיכו אותו במדליות זהב בתחרויות בינלאומיות.

הנס ברטלה, יליד גרמניה, עלה ארצה מתוך הזדהות עם העם היהודי, התגייר, והקים משפחה (חמישה ילדים) ישראלית לכל דבר.

נורית אדר

הנס ברטלה בפעולה. תצלום: ריצ'רד שרביט

המפסיד מנצח

איך מביאים חבורה של ילדים להתיישב היום, בעידן מישחקי המחשב והאלקטרוניים מסביב לשולחן בבית או על הריצפה ולשחק במישחקי קוביה וחיילים בטעם של פעם. צריך פשוט להמציא להם משחק בראש קצת אחר.

זה כנראה הפטנט שעמד לנגד עיניה של „אמהר־אמקור", שהפיקה הפעם גירסה שונה לשעשועון, וקראה לו „המשחק המשוגע".

היוצא דופן כאן, שבמקום לרצות להרוויח, לצבור עוד, אנחנו פשוט רוצים להפסיד ומה שיותר, יותר טוב. כי אז בעצם תרוויח.

המשחק מורכב מלוח־קרטון קשיח, קוביות, חיילי משחק, בנק, שטרות וקלפים. העיקרון מופרז קונים, נקנסים, מוכרים, מתקדמים, נסוגים, הכל לפי ההוראות הפשוטות־ברורות שעל הלוח. מומלץ לשחק מסביב לשולחן עגול. כי בין קלפי ההפתעה שאנחנו מרימים מדי פעם, כתוב לנו להחליף מקום עם היושב לימיננו. שימו לב, מחליפים מקום, ואז כל הכספים המונחים על השולחן לטוב ולרע עוברים מאחד לשני.

החסרון העיקרי: מי שיושב מהעבר השני, מתקשה לקרוא את מה שכתוב על הלוח, והעמית צריך לקרוא לו. מכיוון שהמשחק משוגע, גם אם הוא ירמה קצת, לא נורא.

המחיר, 33.75 ש"ח.

איילה זמרוני

החברה של אלכס

מייקל ג'יי פוקס: מאוהב. החברה – רק בנעליים שטוחות. תצלום: סיגמא

„אני מאוהב", הצהיר באחרונה מייקל ג'יי פוקס, 26, כוכב הסדרה „קשרי משפחה" וסרטי קולנוע ביניהם „סוד ההצלחה שלי". הוא לא היה צריך ללכת רחוק. אהובתו היא השחקנית קורטני קוקס, המככבת לצידו בסדרת הטלוויזיה הפופולרית, המוקרנת גם אצלנו.

„קורטני ואני נהיה מאוד מסכנעים על המסך", אומר פוקס. „הניצוצות שיעופו בינינו פשוט אמיתיים". השניים נראים מאוהבים ומאושרים בכל מקומות הבילוי הנוצצים של לוס אנג'לס.

חברתו הקודמת של פוקס, טרייסי פולאן, כיכבה אף היא לצידו בסדרה קשרי משפחה, בעונת השידורים '85־'86. עם פתיחת צילומי העונה הנוכחית, דרשה פולאן 30 אלף דולר עבור כל פרק. הסכום הקפיץ את מפיקי האנ.בי.סי. הם סרבו. פולאן עזבה לניו יורק, והמפיקים יצאו לחפש כוכבת חדשה לסדרה. הם מצאו את קורטני קוקס. טרייסי פולאן בחוץ. בלי עבודה, בלי אהבה.

קורטני: „לדעתי, מייקל ג'יי פוקס הוא חלומה של כל אשה. רגיש, מוכשר, משעשע, חכם ו...הוא כוכב קולנוע. מה עוד אפשר לבקש?"

אגב, על פי הוראת המפיקים, בעת הצילומים נועלת קורטני נעליים שטוחות בלבד. אחרי הכל, גובהו של הסופר סטאר מגיע ל־1.65 מ' בלבד.

תמר איילון

מידה כנגד מידה

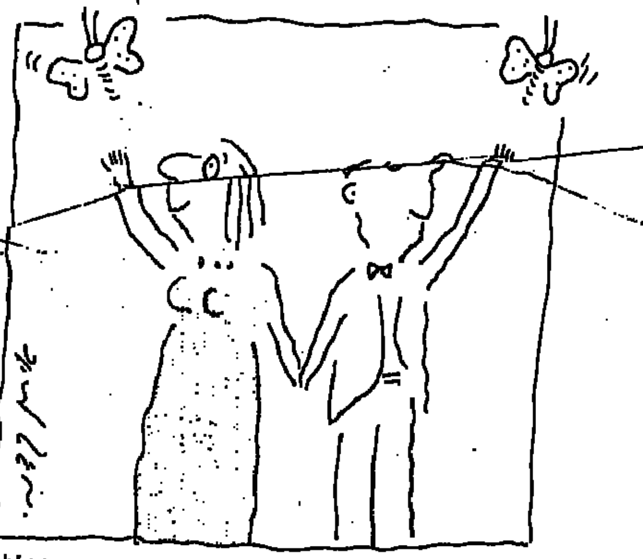

בעלים רבים אינם מאפשרים לנשותיהם להתבטא כיאות, וברוב המקרים אין הן מגיעות כלל לידי מיצוי הגיגיהן. זוהי מסקנתו העיקרית של מחקר מקיף שנערך באחרונה במערב גרמניה ושעליו מדווח בגליוננו האחרון כתב־העת „מאן אונד פראו" („גבר ואשה").

עורכי המחקר קובעים, בין היתר, כי יותר ויותר נשים אינן מגיעות כיום לידי ביטוי של ממש, אף כי הן שופעות רעיונות ודעות למכביר. במסקנותיהם, מייעצים עורכי המחקר לבנות המין החלש להתנער ולהרים ראש, לא לשתוק לבעלים ולהעמידם במקומם. לנשים מומלץ לאזור עוז ולעמוד על זכותן לומר את כל אשר על ליבן, מבלי שדבריהן ייקטעו.

לחילופין מוצע לנשים להשיב לבעליהן מידה כנגד מידה ולקטוע את דבריהם הם, „כדי ללמדם לקח אחת ולתמיד". יתר על כן: נשים – כך עורכי המחקר – אינן צריכות להסס להיות תקיפות יותר בדבריהן, גם אם אינן בטוחות במאת האחוזים אם יש לדברים שבפיהן ביסוס של ממש. אחרי ככלות הכל – טוענים החוקרים – גם הגברים נוהגים כך!

יחד עם זאת מייעצים עורכי המחקר לנשים לגלות עניין בבעיות המציקות לגברים שלהן ובנושאים הקרובים לליבם. מומלץ להן להאזין לשיחות שהגברים מנהלים בינם לבינם בנושאים כמו ספורט, מכוניות, כסף ועבודה.

החוקרים גם ממליצים לכל אשה ליטול יוזמה, לדובב את הבעל ולהציב בפניו שאלות כגון: מה דעתו על סידרת הטלוויזיה החדשה, על השערוריה הפוליטית האחרונה, על מאמר מסויים שפורסם בעיתון, או על מכוניתו החדשה של השכן. כל שיחה כזו – סבורים החוקרים – תעשיר את האשה במידע נוסף על הגבר שלה ותקרב אותו אליה. האשה גם תיטיב לעשות אם תציג בפני בעלה שאלות הנוגעות לענייני הבית: „האם כדאי שנאכל בשבת זו אוכל סיני?" או „מה דעתך אם נצבע את הקירות בצבע כחול?"

מעל לכל ממליצים החוקרים לנשים להחמיא לבעליהן: „אני משתגעת אחרי החולצה החדשה שלך, היא ממש הולמת אותך". או: „כל הכבוד שהצלחת לתקן את המכונית במו ידיך". לעומת זאת, ממליצים החוקרים לנשים להשתדל שלא להרעיף על בעליהן בשורות־איוב, נוסח: „הילדה שלך קיבלה היום ציון 5 בחשבון", או: „מכונת הכביסה יצאה מכלל שימוש". בשורות כאלה רק יביאו לכך שהבעל יצטנף ברלת אמותיו.

ראובן לייב

מצוץ מהאצבע

[illegible]

תנוחה נכונה

מחקר חדש שפורסם באחרונה, ואשר נערך על ידי פרופ' משה [illegible] מנהל המחלקה הגינקולוגית בבית־ח' [illegible] חוקרים לתגובות של נשים הסובלות מאסטמה בעת קיום יחסי־מין. [illegible]

הבעייה, הוא ממליץ לשלב תרופות אנטי־אסטמטיות לפני המגע המיני, יחד עם החולקה מנות [illegible] לאשה הסובלת מאסטמה, [illegible]

דבורה נמוז